

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİNİN DUYGU
DURUMLARINA GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET CEM YURGA

MALATYA-2017

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİNİN DUYGU
DURUMLARINA GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET CEM YURGA

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Engin GÜRPINAR
Yrd. Doç. Dr. Onur ZAHAL

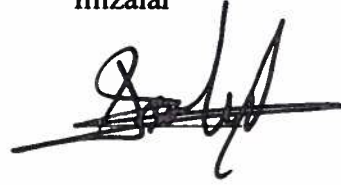
MALATYA-2017

T.C.
İnönü Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Mehmet Cem YURGA tarafından hazırlanan “LİSE ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİNİN DUYGU DURUMLARINA GÖRE İNCELENMESİ” başlıklı bu çalışma, 10.02.2017 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmzalar

Başkan: Doç. Dr. Ersan ÇİFTÇİ

Üye: Yard. Doç. Dr. Engin GÜRPINAR

Üye: Yard. Doç. Dr. Onur ZAHAL

Üye: Yard. Doç. Dr. Ozan EROY

Üye: Yard. Doç. Dr. Ali AYHAN

O N A Y

...../...../20...

Doç. Dr. Niyazi ÖZER
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Yrd. Doç. Dr. Engin GÜRPINAR ve Yrd. Doç. Dr. Onur ZAHAL danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Lise Öğrencilerinin Dinledikleri Müzik Türlerinin Duygu Durumlarına Göre İncelenmesi** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Mehmet Cem Yurga

ÖNSÖZ

Çalışmamın her aşamasında yardımlarını, bilgilerini ve desteklerini asla esirgemeyen, her aşamasında yanımda olan çok değerli tez danışmanlarım Sayın Yrd. Doç. Dr Engin GÜRPINAR' a ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Onur ZAHAL' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Şubat 2017
Mehmet Cem Yurga

ÖZET

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİNİN DUYGU DURUMLARINA GÖRE İNCELENMESİ

YURGA, Mehmet Cem
Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Engin GÜRPINAR
Yrd. Doç. Dr. Onur ZAHAL

Şubat-2017, xiii+112 sayfa

Bu araştırmada, lise (9, 10, 11, 12. Sınıf) öğrencilerinin duygu durumlarına göre en çok dinledikleri müzik türlerinin belirlenmesi ve bu iki değişken arasındaki ilişki durumunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma, betimsel ve korelasyonel modeller temel alınarak oluşturulmuştur. Araştırmanın evrenini, 2015-2016 yılında Türkiye’deki lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmış, bu bağlamda örneklemin sosyo-demografik çeşitliliğinin sağlanması amaçlanmıştır. Bu örnekleme yöntemi kullanılırken, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü’nün 2011 tarihli "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE)" adlı raporu dikkate alınmıştır. Çalışmanın örneklemini; Marmara Bölgesi, İstanbul, Başakşehir Birikim Temel Lisesi, Doğu Anadolu Bölgesi, Malatya, Yeşiltepe Anadolu Lisesi ve Doğu Anadolu Bölgesi, Muş, İbni Sina Anadolu Lisesi öğrencileri (N=317) oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı; uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmış, sosyo-demografik değişkenlere, duygu durumlarına ve müzik dinleme tercihlerine yönelik sorulardan oluşan bir ankettir. Duygu durumlarına ilişkin sorular, Parrott’un (2001) “birincil duygu durumları” temel alınarak hazırlanmıştır.

Analiz işlemleri için SPSS 24.0 paket programı kullanılmıştır. Betimsel analiz işlemleri için; frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tespit edilmiş, bulgular tablo ve grafikler ile görselleştirilmiştir. Duygu durumlarına göre en çok tercih edilen müzik türleri ile cinsiyet, yaşantının geçirildiği yer, sınıf, müzik dinlemeyi sevme düzeyi, ne sıklıkla müzik dinlendiği ve okul dışında müzik eğitimi alma durumu değişkenleri

arasındaki ilişki analizi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Kay-kare ve Welch testleri uygulanmıştır. Etki büyüklüklerinin tespit edilmesi için Cramer's V değerleri hesaplanmıştır.

Araştırma sonucunda; lise öğrencilerinin müzik dinlemeyi sevme düzeylerinin yüksek olduğu, her gün müzik dinleyenlerin, müziği en çok akıllı telefon kullanarak dinleyenlerin, okul dışında müzik eğitimi almamış olanların çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Türk Pop-Rock türünün ve Ahmet Kaya'nın en çok dinlenen müzik türü ve seslendirici olduğu saptanmıştır. Sevgi-aşk, eğlence-mutluluk, şaşkınlık duygu durumlarında en çok Türk Pop-Rock, üzüntü duygu durumunda Arabesk-Fantezi, korku duygu durumunda Dini ve öfke durumunda Türk Rap-Hip Hop müzik türlerinin en çok tercih edilen türler olduğu sonucuna varılmıştır.

Cinsiyet, yaşantının geçirildiği yer ve müzik dinleme sıklığı değişkenlerine göre en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Kız öğrencilerden en çok Türk Pop-Rock, erkek öğrencilerden ise Arabesk-Fantezi türlerini en çok tercih edenlerin dağılım içerisinde öne çıktıkları saptanmıştır.

İstanbul'da Türk ve Yabancı Pop-Rock; Malatya'da Türk Pop-Rock, Muş'ta ise Arabesk-Fantezi müzik türlerini dinleyenlerin dağılımda en yüksek oranlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca bütün müzik türlerinde her gün müzik dinleyen öğrencilerin çoğunlukta olduğu sonucuna varılmıştır. Etki büyüklüklerinin ise orta düzeye yakın olduğu belirlenmiştir. Bütün ilişki analizi işlemleri her duygu durumu için gerçekleştirilmiş ve elde edilen bulgular tablolar aracılığı ile sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Müzik Türleri, Duygu Durumları, Lise Öğrencileri, Sosyo-Demografik Özellikler

ABSTRACT

A STUDY ON EMOTIONAL STATES OF HIGH SCHOOL STUDENTS ACCORDING TO MUSIC GENRE THEY LISTEN TO

YURGA, Mehmet Cem
İnönü University Graduate School of Educational Sciences, M.A.
Department of Fine Arts, Department of Music Teacher Education

Thesis Supervisors: Asst. Prof Dr. Engin GÜRPINAR
Assist. Prof. Dr. Onur ZAHAL

February 2017, Pages

This study aims to determine the music types that the high school students (9th, 10th, 11th, 12th grade) listen to most according to their emotional states and to find out the relationship between these two variables. The study is based on descriptive and correlational models. The study population constitutes high school students in Turkey in 2015-2016. The maximum diversity sampling method is used in the study, and thus, it is aimed to provide socio-demographic diversity of the sample. While this sampling method is used, a report called “A Survey of Socio-Economic Development Ranking Provinces and Regions” carried out by Directorate General for Regional Development and Structural Adjustment in 2011 has been taken into consideration. Sample of the study includes students from Marmara Region, Istanbul Başakşehir Birikim Foundation High School, Eastern Anatolia Region, Malatya Yeşiltepe Anatolian High School and Eastern Anatolia Region, Muş İbni Sina Anatolian High School (N=317). Data collection tool in research is a questionnaire prepared according to expert opinions and it includes questions on socio-demographic variables, emotional states and music preferences. Questions regarding emotional states are based on Parrot’s “primary emotional states” (2001).

SPSS 24.0 software is used for data analysis. For descriptive analysis procedures; Frequency (f) and percent (%) values are determined and findings are presented via graphics. For analysis of variables such the most preferred types of music,

sex, place of residence, grade and level of interest in listening to music, one-way analysis of variance (ANOVA), Kay-square and Welch tests are applied. To determine effect sizes Cramer's V values were calculated.

The study finds out that level of interest in listening to music among high school students is high, and those who listen to music every day, those who listen to music using smart phones most and those who have not studied music outside school were found to have formed the majority. Turkish rock music was found to be the most popular type of music and Ahmet Kaya was the most popular singer among students. In moods such as love, happiness and confusion, students prefer listening to turkish pop-rock music but when they feel sad they listen to arabesque and fantasy music. Furthermore, when they feel frightened they listen to religious music and turkish rap / hip hop while they are furious.

It has been also found that there are significant differences in preferred music genres according to gender and place of residence. While girls mainly prefer listening to Turkish pop and rock music, boys generally prefers listening to arabesque and fantasy music.

The study also shows that number of students in İstanbul listening to Turkish and foreign rock / pop music, Turkish pop and rock music in Malatya, and Arabesque / Fantasy music in Muş is higher than other genres. Besides, in all types of music, students who listen to music everyday constitute the majority. It was determined that the effect sizes are close to the middle level. All relationship analysis procedures were performed for each emotional state and findings are presented via graphics.

İÇİNDEKİLER

KABUL ve ONAY SAYFASI.....	i
ONUR SÖZÜ.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvi
BÖLÜM I.....	- 1 -
GİRİŞ.....	- 1 -
1.1. Problem Durumu.....	- 1 -
1.2. Araştırmanın Amacı.....	- 2 -
1.3. Alt Problemler.....	- 2 -
1.4. Araştırmanın Önemi.....	- 3 -
1.5. Sayıtlar.....	- 4 -
1.6. Sınırlılıklar.....	- 4 -
1.7. Tanımlar.....	- 4 -
BÖLÜM II.....	- 6 -
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	- 6 -
2.1. KURAMSAL BİLGİLER.....	- 6 -
2.1.1. Müzik Türleri.....	- 6 -
2.1.1.4. Pop-Rock Müzik.....	- 12 -
2.1.1.5. Rap-Hip Hop Müzik.....	- 16 -
2.1.2. Duygu Durumları.....	- 25 -
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	- 29 -
BÖLÜM III.....	- 33 -
YÖNTEM.....	- 33 -
3.1. Araştırma Modeli.....	- 33 -
3.2. Evren ve Örneklem.....	- 33 -
3.3. Verileri Toplama Teknikleri.....	- 34 -
3.4. Veri Toplama Araçları.....	- 35 -
3.5. Verilerin Analizi.....	- 35 -
3.6. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları.....	- 36 -

BÖLÜM IV	- 37 -
BULGULAR VE YORUM.....	- 37 -
4.1. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Dağılımına İlişkin Bulgular -	37 -
4.2. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Bulgular	- 38 -
4.3. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumlarının Dağılımına İlişkin Bulgular.....	- 39 -
4.4. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular	- 40 -
4.5. Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Müzik Türünü Dağılımına İlişkin Bulgular .-	41 -
4.6. Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular -	42 -
4.7. İllere Göre Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular.....	- 44 -
4.8. Öğrencilerin En Çok Hangi Duygu Durumunda Müzik Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular	- 45 -
4.9. Öğrencilerin Duygu Durumlarına Göre Dinledikleri Müzik Türleri.....	- 46 -
4.9.1. Sevgi-Aşk.....	- 46 -
4.9.2. Eğlence-Mutluluk.....	- 47 -
4.9.3. Şaşkınlık.....	- 48 -
4.9.4. Üzüntü.....	- 49 -
4.9.5. Korku	- 50 -
4.9.6. Öfke.....	- 51 -
4.10. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türleri ile Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular	- 52 -
4.10.1. Cinsiyet ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki.....	- 52 -
4.10.2. Yaşantının Geçirildiği Yere ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki -	53 -
4.10.3. Sınıf ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki	- 54 -
4.10.4. Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyi ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki	- 55 -
4.10.5. Müzik Dinleme Sıklığı ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki -	55 -
4.10.6. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki	- 56 -
4.11. Öğrencilerin Duygu Durumlarına Göre En Çok Dinledikleri Müzik Türleri ile Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular.....	- 56 -
4.11.1. Sevgi Aşk	- 56 -
4.11.2. Eğlence-Mutluluk.....	- 61 -
4.11.3. Şaşkınlık.....	- 65 -
4.11.4. Üzüntü.....	- 70 -
4.11.5. Korku	- 74 -

4.11.6. Öfke.....	- 79 -
BÖLÜM V	- 85 -
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	- 85 -
5.1. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeylerinin Dağılımına İlişkin Sonuçlar	- 85 -
5.2. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar	- 85 -
5.3. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumlarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar	- 86 -
5.4. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Sonuçlar	- 86 -
5.5. Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Müzik Türlerinin Dağılımına İlişkin Sonuçlar ...	- 87 -
5.6. Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Sonuçlar	- 87 -
5.7. İllere Göre Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Sonuçlar	- 88 -
5.7.1. Malatya.....	- 88 -
5.7.2. İstanbul.....	- 88 -
5.7.3. Muş.....	- 89 -
5.8. Öğrencilerin En Çok Hangi Duygu Durumunda Müzik Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular	- 89 -
5.9. Öğrencilerin Duygu Durumlarına Göre Dinledikleri Müzik Türlerine İlişkin Sonuçlar	- 89 -
5.9.1. Sevgi-Aşk	- 89 -
5.9.2. Eğlence-Mutluluk.....	- 90 -
5.9.3. Şaşkınlık.....	- 90 -
5.9.4. Üzüntü.....	- 90 -
5.9.5. Korku	- 90 -
5.9.6. Öfke.....	- 91 -
5.10. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türleri ile Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular	- 91 -
5.11. Öğrencilerin Duygu Durumlarına Göre En Çok Dinledikleri Müzik Türleri ile Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular.....	- 92 -
5.11.1. Sevgi-Aşk.....	- 92 -
5.11.2. Eğlence-Mutluluk.....	- 93 -
5.11.3. Şaşkınlık.....	- 94 -
5.11.4. Üzüntü.....	- 94 -
5.11.5. Korku	- 95 -
5.11.6. Öfke.....	- 95 -
KAYNAKÇA.....	- 98 -
EK-1. ANKET	- 102 -
EK-2. İNTİHAL RAPORU.....	- 105 -

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Parrott Duygu Durumları Sınıflandırması.....	- 28 -
Tablo 2. Öğrencilerin Okul, Cinsiyet, Yaş, Sınıf Değişkenlerine Göre Dağılımları.-	34 -
Tablo 3. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Frekans ve Yüzde Dağılımı	- 37 -
Tablo 4. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Frekans ve Yüzde Dağılımı	- 38 -
Tablo 5. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumlarının Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	- 39 -
Tablo 6. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	- 40 -
Tablo 7. Öğrencilerin En Çok Hangi Müzik Türünü Dinlediklerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	- 41 -
Tablo 8. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Seslendiricilerin (>20) Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	- 43 -
Tablo 8. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Dağılım	- 45 -
Tablo 9. Öğrencilerin Yoğun Olarak Sevgi-Aşk Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	- 46 -
Tablo 10. Öğrencilerin Yoğun Olarak Eğlence-Mutluluk Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	- 47 -
Tablo 11. Öğrencilerin Yoğun Olarak Şaşkınlık Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	- 48 -
Tablo 12. Öğrencilerin Yoğun Olarak Üzüntü Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	- 49 -
Tablo 13. Öğrencilerin Yoğun Olarak Korku Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	- 50 -
Tablo 14. Öğrencilerin Yoğun Olarak Öfke Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	- 51 -
Tablo 15. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 53 -
Tablo 16. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 53 -
Tablo 17. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 54 -
Tablo 18. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları	- 55 -

Tablo 19. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 55 -
Tablo 20. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 56 -
Tablo 21. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 57 -
Tablo 22. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 58 -
Tablo 23. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 59 -
Tablo 24. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	- 59 -
Tablo 25. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 60 -
Tablo 26. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 61 -
Tablo 27. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 61 -
Tablo 28. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 62 -
Tablo 29. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 63 -
Tablo 30. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları	- 64 -
Tablo 31. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 64 -
Tablo 32. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 65 -
Tablo 33. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 66 -
Tablo 34. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 67 -
Tablo 35. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 68 -
Tablo 36. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları	- 68 -

Tablo 37. Müzik Dinleme Sıklığına Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 69 -
Tablo 38. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 70 -
Tablo 39. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 70 -
Tablo 40. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 71 -
Tablo 41. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 72 -
Tablo 42. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları	- 73 -
Tablo 43. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 73 -
Tablo 44. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 74 -
Tablo 45. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 75 -
Tablo 46. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 76 -
Tablo 47. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 77 -
Tablo 48. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları	- 77 -
Tablo 49. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 78 -
Tablo 50. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 79 -
Tablo 51. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 80 -
Tablo 52. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....	- 81 -
Tablo 53. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları	- 82 -
Tablo 54. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları	- 82 -

Tablo 55. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....- 83 -

4.11.6.6. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki.....- 83 -

Tablo 56. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları.....- 84 -

GRAFİKLER LİSTESİ

Şekil 1. Teorisyenlere Göre Temel Duygu Durumları Sınıflandırmalarından Örnekler...	- 26 -
Şekil 2. Goleman Duygu Durumları Sınıflandırması	- 26 -
Grafik 1. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Dağılımı	- 38 -
Grafik 2. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Dağılımı	- 39 -
Grafik 3. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumlarının Dağılımı	- 40 -
Grafik 4. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerine Dağılımı	- 41 -
Grafik 5. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türünü Dinlediklerine Göre Dağılımı	- 42 -
Grafik 6. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Seslendiricilere Göre Dağılımı	- 43 -
Grafik 7. Malatya’da Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici	- 44 -
Grafik 8. İstanbul’da Öğrencilerin En Çok Dinledikleri İlk Beş Seslendirici	- 44 -
Grafik 9. Muş’ta Öğrencilerin En Çok Dinledikleri İlk Beş Seslendirici	- 45 -
Grafik 10. Öğrencilerin En Çok Hangi Duygu Durumunda Müzik Dinlediklerinin Dağılımı	- 46 -
Grafik 11. Yoğun Olarak Sevgi-Aşk Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri	- 47 -
Grafik 12. Yoğun Olarak Eğlence-Mutluluk Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri	- 48 -
Grafik 13. Yoğun Olarak Şaşkınlık Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri	- 49 -
Grafik 14. Yoğun Olarak Üzüntü Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri	- 50 -
Grafik 16. Yoğun Olarak Öfke Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri....	- 52 -

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
SEGE	: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması
THM	: Türk Halk Müziği
TSM:	: Türk Sanat Müziği
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Türkiye’de müzik eğitimi, anaokulundan üniversiteye kadar bütün eğitim kademelerinde verilmektedir. Anaokulları ve ilkokulda, oyun ve eğlence aracı olarak, ortaokullarda özellikle kulaktan şarkı öğretimi yoluyla hem temel müzik bilgileri hem de didaktik öğeler kullanılarak, liselerde ise, müzik kültürü ağırlıklı bir eğitim verilerek müzik dersi okutulmaktadır. Anaokulu ve ilköğretim müzik eğitimiinde kullanılan şarkılar, oyun ve eğlence içerikli olurken, ortaokul ve liselerde kullanılan eserler, vatan, tabiat, aile sevgisi; özlem, hüzn ve mutluluk gibi birçok farklı konuyu içerebilmektedir. Bunların dışında da, özellikle lise çağındaki öğrenciler, sadece okul müziği örnekleri dinlememekte, gelişen teknoloji ve internetin yaygınlaşması ve hayatın her alanına girmesinin sonucu olarak iyi-kötü birçok müzik türü ve örneğiyle çok kolay bir şekilde muhatap olabilmektedirler. Sosyal ve kültürel değişim, müzik dinleme ve tercihlerini de değiştirmekte, öğrenciler sadece ders programlarında bulunan okul şarkıları, popüler şarkılar, Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği örneklerinden farklılık gösterebilmekte ve öğrencinin dinlediği, tercih ettiği müzik ile derste sunulan örnekler örtüşmeyebilmektedir. Bu durumda, kültürel ve sosyolojik farklılaşma ile eğitim prensip, amaç ve kazanımları bir kenara bırakılmadan, öğrenci tercihleri de değerlendirilerek program yeniden gözden geçirilebilir.

Öğrencilerin tercihleri, dinleme alışkanlıkları ve bunlarla ilgili duygu durumlarını yok saymak, aktüaliteyi göz ardı etmek yanlış bir davranış olabileceği gibi, tamamen günün şartlarına teslim olarak estetik, kalite ve prensiplerden taviz vermek de en az diğeri kadar yanlış olacaktır. Bu bakımdan, bilirkışilerin süzgecinden geçmiş, öğrencilere iyi bir müzik kültürü kazandıracak, estetik ve sanat değeri yüksek, aynı zamanda öğrencilerin beğeni ve zevklerine hitap edebilecek eserlerin programlarda bulunması, hem müzik insanları hem öğrenciler hem de gelecek vaat eden bir müzik eğitimi için elzem görölmektedir.

Müzik tercihleri ve dinleme alışkanlıklarının yanı sıra bu eserlerin hangi duygu durumlarında dinlendikleri ve öğrencilerin hangi tür eserlere hangi duygu durumlarıyla

yaklaştığı büyük önem arz etmektedir. Bu duygu durumları hakkında bilgi edinmek ve hangi tür eserler dinlerken hangi duygu durumunda olduklarıyla ilgili fikirler elde etmek, öğrencilerin psikolojik durumları, duygu durum-tür ilişkisi hakkında bilgi verecektir.

Bu noktada, lise öğrencilerinin duygu durumlarına göre en çok tercih ettikleri müzik türleri ve dinlenen bu müziklerden önce yoğun olarak yaşadıkları duygu durumlarının betimlenmesi, araştırmanın temel problem durumu olarak görülmüştür. Bu bilgiler doğrultusunda, araştırmanın problem cümlesi “Lise öğrencilerinin duygu durumlarına göre en çok dinledikleri müzik türlerinin dağılımı nasıldır? ”şeklinde oluşturulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, lise öğrencilerinin duygu durumlarına göre, dinledikleri müzik türlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.3. Alt Problemler

Araştırmanın amacı, problem durumu ve problem cümlesi doğrultusunda ele alınan alt problemleri aşağıda sıralanmıştır.

- Öğrencilerin müzik dinlemeyi sevme durumlarına göre dağılımı nasıldır?
- Öğrencilerin müzik dinleme sıklıklarına göre dağılımı nasıldır?
- Öğrencilerin okul dışında müzik eğitimi alma durumlarına göre dağılımı nasıldır?
- Öğrencilerin müzik dinleme yol ve araçlarına göre dağılımı nasıldır?
- Öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türlerine göre dağılımı nasıldır?
- Öğrencilerin en çok dinledikleri seslendiriciyi göre dağılımı nasıldır?
- Öğrencilerin en çok dinledikleri seslendiricilerin illere göre dağılımı nasıldır?
- Öğrencilerin en çok hangi duygu durumunda müzik dinlediklerinin dağılımı nasıldır?
- Öğrencilerin; yoğun olarak sevgi\aşk, eğlence\mutluluk, şaşkınlık, üzüntü, korku, öfke duygularını yaşadıklarında en çok dinledikleri müzik türüne göre dağılımı nasıldır?
- Öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türü ile sosyo-demografik özellikleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?

- Cinsiyete göre en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
- Yaşantının geçirildiği yere göre en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
- Sınıf düzeyine göre en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
- Müzik dinlemeyi sevme düzeyine göre en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
- Ne sıklıkla müzik dinlendiğine göre en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
- Okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
- Öğrencilerin duygu durumlarına göre en çok dinledikleri müzik türü ile sosyo-demografik özellikleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?
 - Cinsiyete göre duygu durumlarında en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
 - Yaşantının geçirildiği yere göre duygu durumlarında en çok en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
 - Sınıf düzeyine göre duygu durumlarında en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
 - Müzik dinlemeyi sevme düzeyine göre duygu durumlarında en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
 - Ne sıklıkla müzik dinlendiğine göre duygu durumlarında en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?
 - Okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre duygu durumlarında en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Araştırma, Lise öğrencilerinin duygu durumlarına göre, tercih ettikleri müzik türlerini ve seslendiricileri ortaya koyduğundan; öğrencilerin yoğun olarak ilgilendikleri müziğin belirlenmesi ve yaş grubuna göre, Türkiye'nin farklı sosyo-ekonomik üç şehrinde yer alan öğrencilerin müzikal eğilimleri hakkında bilgiler sunması bakımından önem taşımaktadır. Bununla birlikte; müzik türleri, öğrencilerin duygu durumlarına göre tasnif edilmiştir. Bu noktadan hareketle, müzik türü ve seslendirici ile duygu

durumlarının eşleştirilmesi ve birbirleriyle olan ilişkilerinin tespit edilmesi, önemli bir araştırma konusu olarak görülmektedir. Ayrıca bu araştırma, öğrencilerin müzik eğitimi; okul dışında dinledikleri müzikler, müziğin birey üzerindeki bıraktığı etki hakkında bilgi vermesi ve eğitimcilere, psikoloji alanında çalışan araştırmacılara ve müzik alanında araştırma yapan kişilere fikir sahibi olma şansı sunması bakımından önem teşkil etmektedir.

1.5. Sayıtlar

Araştırmanın şu üç temel sayıtlı üzerinde şekillenmiştir:

- Araştırmanın Kavramsal çerçeve kısmında kullanılan kaynaklardan elde edilen veriler, geçerli ve güvenilirlerdir.
- Öğrenciler, duygu durumlarına göre, dinledikleri müzik türlerini belirlemek amacı ile oluşturulan anketi, samimi ve gerçekçi bir şekilde cevaplamışlardır.
- Öğrenciler müzik türleri ile ilgili verilen bilgiler doğrultusunda dinledikleri müziklerin hangi türe ait olduklarını bilmektedirler (Öğrencilere uygulama yapılmadan önce müzik türleri hakkında geniş bir bilgilendirme sunulmuştur.)

1.6. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda verilmiştir.

- 2015-2016 eğitim öğretim yılında; Doğu Anadolu Bölgesi Muş ili İbni Sina Anadolu Lisesi, Doğu Anadolu Bölgesi Malatya ili Yeşiltepe Lisesi ve Marmara Bölgesi İstanbul ili Başakşehir Birikim Temel Lisesi öğrencileri (N=317) ile
- Kullanılan yöntem, veri toplama araçlarıyla,
- Araştırmacının sağlayabildiği maddi imkânlarla,
- Yüksek lisans tezi için ayrılan süreyle sınırlıdır.

1.7.Tanımlar

Duygu : “Bir uyarılma ve bu uyarılmaya özgü belirli bazı düşünceler, psikolojik ve biyolojik durumlar ve bir takım hareketler bütünü” (Goleman, 2003, s.359).

Duygu Durumları: "(a) Durumsal bir uyarıcının veya bulunulan ortamın değerlendirilmesi, (b) Fiziki hislerde değişiklik, (c) Anlamli el, kol, yüz hareketlerinin istediği gibi veya daha sınırlı olarak gösterilmesi, (d) İlk üç bileşenden bir veya daha fazlasının birleşimini kültürel bir şekilde adlandırması olmak üzere dört bileşenden oluşan durumlardır (Thoits, 1989, s.318; akt. Seçer, 2005, s.820). Bu çalışmada duygu

durumları Parrott'un (2001) duygu sınıflamasında yer alan altı temel duygu durumundan; sevgi-aşk, eğlence-mutluluk, şaşkınlık, üzüntü, korku ve öfke duygularını ifade etmek için kullanılmıştır.

Seslendirici: Müzikal eserlerini seslendirmeyi meslek edinmiş kişiler.

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, müzik türleri, duygu durumları, araştırma konusu ile ilgili kuramsal çerçeveye, yurt içi ve yurt dışında yapılmış konu ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. KURAMSAL BİLGİLER

2.1.1. Müzik Türleri

Toplumlar arasındaki coğrafi, ticari ve siyasal faktörler sonucunda oluşan etkileşimin birçok alanda ve disiplinlerde benzer özelliklerin olduğu bilinmektedir. Zaman içerisinde küresel bir boyuta ulaşan kültür paylaşımı, müziğin de farklı türlere ayrılmasına sebep olmuştur. Buna bağlı olarak farklı türlerde sunulan müzik yapıtlarının kendi türleri içerisinde belirgin özellikler taşıdığı düşünülmektedir.

Müzik türlerini belli başlıklar altında toplama amacıyla karşımıza çıkan sınıflandırmalar, taranan kaynaklarda yaklaşık olarak aşağıdaki gibidir. Ele alınacak türleri belirlemede Uçan (2005), Yurga (2010) ve Say'ın (2007) sınıflandırma yaklaşımları, göz önüne alınarak sunulmuştur. Uçan (2005, s.109-112); Türkiye'deki müzik kültürünün dört ana katmandan oluştuğunu belirtmiştir:

Temel müzik (ilk-el müzik),
Halk müziği,
Sanat müziği,
Yığın müziği.

Müzik türleri arasında benzer özelliklerin bulunması bu türleri birbirinden bağımsız hale getirmemekle birlikte her türe ait belirgin özelliklerin de bulunduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak (Uçan, 2005)'in yaptığı sınıflandırma aşağıdaki gibidir.

Geleneksel Türk Halk Müziği,
Geleneksel Türk Sanat Müziği,
Yeni/Modern (Çağdaş) Türk Sanat Müziği,
Yeni/Popüler (Çağdaş) Türk (Halk) Müziği,
Uluslararası (Sanat, Halk, Popüler/Müzikler)

Yurga (2010,s.11-12) ise, Türkiye'deki müzik türlerini ana başlıklar altında toplayıp aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır.

1. Türk Müziği

1.1. Geleneksel Türk Halk Müziği

1.2. Geleneksel Türk Sanat Müziği

1.2.1. Geleneksel (Teksesli) Türk Sanat Müziği

1.2.2. Çoksesli Türk Sanat Müziği

1.3. Türk Pop

1.3.1. Türk Rock

1.3.2. Protest Pop

1.4. Arabesk Müzik

1.4.1. Pop Arabesk

1.4.2. Dini Arabesk

1.4.3. Protest Arabesk

1.4.4. Piyasa Arabesk

1.4.5. Taverna Arabesk

2. Uluslararası Müzik

2.1. Caz Müzik

2.2. Pop Müzik

2.3. Sanat Müziği

3. Eğitim Müziği

4. Askeri Müzik

4.1. Mehter Müziği

4.2. Bando Müziği

5. Dini Müzik

5.1. Cami ve Tekke Müziği

5.2. Tasavvuf Müziği

6. Özgün Müzik

Müzik türlerini sınıflandırmak için Say (2005, s.23) üç ana türden bahsetmiş ve bunları klasik müzik, geleneksel müzik ve popüler müzik olarak belirtmiştir.

2.1.1.1. Türk Halk Müziği

Her milletin kendine has kültürel özelliklerine göre şekillenmiş müzik türüne, halk müziği denir. Say (2005)' e göre de halk müziği, "Halkların kendine özgü niteliklerinden kaynaklanan geleneksel müzik türü" olarak belirtilmiştir. Türk kültüründe de Türk coğrafyasına ait özellikleri barındıran tür olarak Türk halk müziği gösterilebilir.

Türk halk müziği, ülkemiz insanının yüzyıllardan beri kendi yöresel çalgı ve şivesiyle seslendirerek, üzüntüsünü ve sevincini paylaşarak ürettiği, onunla can bulduğu müzik türüdür (Yurga, 2010,s.13). Başka bir tanıma göre ise, halkın estetik anlayışını gösteren, başka bir açıdan da halkın yarattığı ve sevgiyle kabul edip kendinin saydığı, ekseriya dinlediği müzik türüdür (Öztuna 2000 s.140).

Türk halk müziğinin sözlü ve sözsüz eserleri bulunmakta, bu eserlerin nesilden nesile aktarımının ve kalıcılığının sağlanması için en iyi örneklerinin türküler olduğu düşünülmektedir. Türkiye'nin sözlü müzik geleneğinde bir melodik cümleye söylenen halk şiirlerinin ya da kimi yerde düz yazı, vezinsiz şekildeki edebi metinlerin her çeşidin göstermek için en çok kullanılan terim türküdür (Yücel, 2011, s.2).

Türküler halk kültürünün bölgeler arası iletişiminde rol oynamakla birlikte kültürün sürekliliğinin sözlü anlatımlar ve ezgilerle sağlamaya yönelik dil kullanımını ön görür. Buna bağlı olarak belli olaylar üzerine üretilmiş olan türküler söz sanatıyla müzik sanatının birleşiminin bir ürünüdür. "Ninniler, masallar, maniler, destanlar, efsaneler ve türküler kültür aktarıcılarımızdandır" (Çangal, 2012, s.13).

Türkülerin başta bireysel ürünler olarak ortaya çıktığı ve sonrasında sözlü kültür içinde aktarımlardan dolayı anonimleştikleri düşünülmektedir (Aydın, 2007, s.51). Anonim olarak kaynak gösterilen ve bestecisinin belli olmadığı halde kulaktan kulağa zaman içerisinde günümüze kadar varlığını sürdüren türküler, Türk halk müziğinin en önemli ürünlerinden biridir.

Türk halk müziği içerisinde kullanılan çalgılar da bölgeler ve kültürler arasında değişkenlik göstermektedir. Bununla birlikte her yöreye ait müzikal farklılıklar motif, ritim, şive vb. olarak fark edilir derecededir.

Türk halk müziğinin her yöreye ait farklılıkları sanatın diğer dallarında da etkili olmuştur. Bunlar müziğin yapısına bağlı olarak değişkenlik gösteren kavramlardır. Buna örnek olarak oyun ve dans türküleri ile ilgili görüşlerini bildiren Yücel, (2011,s.3) gerek

bölge gerekse yöreye ait dans figürlerini, koreografisini müzik eşliğinde sunan biçiminin den bahsetmiştir.

Bu açıklamalara göre, Halk müziği Türk coğrafyasının farklılıkları yansıtan bir tür olarak incelenebilir. Anadolu'nun her bölgesine ait farklılıkları, kültürü, tarihi ve yörelerin halkına özgü hikâyelerini içine alan geniş bir sanat olarak Türk halk müziği, yöresel ve anonim olması bakımından Türk müziğinin önemli alt disiplinlerinden biridir.

Türk halk müziği makamsal bir yapıda, anonim eserlerin bulunduğu ve genellikle din dışı yapıtlarla oluşan literatüre sahiptir. Türk halk müziğinde kullanılan çalgılar bağlama ailesi, davul, zurna, kabak kemane, kemençe, tar, kaval, mey, tulum, sipsi, zil, kaşıktır. Türk halk müziği alanında besteleri ve seslendirdikleri eserlerle ön plana çıkan sanatçılar Ruhi Su, Köroğlu, Pir Sultan Abdal, Dadaloğlu, Muharrem Ertaş, Âşık Mahsuni Şerif, Aşık Veysel, Erol Parlak, Karacaoğlu, Arif Sağ, Neşet Ertaş, Erdal Erzincan şeklinde sıralanabilir. (Yurga,2002, s.25-46)

2.1.1.2. Türk Sanat Müziği

Klasik Türk müziği ismiyle de literatürde bulunan, tarihimiz içinde geliştirilmiş olan, dinsel ve din dışı olmak üzere 2 türde ayrılmış bir müzik türüdür (Say, 2005 s.646). Türk halk müziğinden perde yapıları, ritmik öğeler, makam ve usul açılarından farklı olan bir türdür.

Türk sanat müziğine has olarak kullanılan çalgılar, 24 perdeli bir sisteme sahip olduğu için diğer türlere nazaran farklı bir kullanım biçimine sahiptir. Bununla birlikte, Geleneksel Türk Halk Müziğine kıyasla geleneksel Türk Sanat Müziğinin, sistemli ve yazılı olarak makamsal ve kurallarının belirliliği bu müzik türünün bilimsel bir niteliktedir (Pelikoğlu, 2012,s.29).

Usta çırak ilişkisine dayanan Türk sanat müziği icrası eğitiminin meşk usulüyle sürdürülme durumu birçok kaynakta farklı görüşler ile eleştirilmektedir. Seslendirilen veya bestelenen eserin notası tam olarak yazılmadığı için icracının üslubuna bağlı olarak değişiklikler olabilmektedir (Kaçar,2005,s.216).

Türk sanat müziğinin sahip olduğu geniş yelpazedeki nitelikler, besteciler tarafından da kullanılarak devamlılığın sağlanmasında önem taşımaktadır. Besteciler yapıtlarında farklı makamları farklı usullerle büyük kompozisyonlarda kullanarak Türk sanat müziğine katkılar sağlamıştır.

Daha çok Osmanlı sarayında yaşamış ve yaşatılmış, Cumhuriyet Türkiye'si ile birlikte tüm ülke insanımıza mal olmuş, uzun eğitimler sonucu seslendirilebilen, yüzlerce makamı bulunan, yazıldığı notadan okunamayan ve çalınamayan, çalgısı ve notası standart olmayan, günümüzde halen sistem sorunları olan, üzerinde sürekli tartışılan ve tartışılacak olan, kendine özgü çalgıların yanında batı çalgılarını da benimseyen, ünlüler yetiştiren, assolistler çıkaran, III. Selim, İsmail Dede Efendi, Hacı Arif Bey, Tamburi Cemil Bey, Yesari Arif Ersoy, Münir Nurettin Selçuk, Sadi Işıl, Selahattin İçli, Şerif İçli, Suphi Ziya Özbekkan, Fehmi Tokay, Vecdi Seyhun, Şevki Bey, İsmail Baha Süreksan, Şemsettin Ziya Bey, Selahattin Pınar, Refik Fersan, Avni Anıl, Şekip Ayhan Özışık gibi çok sayıda önemli besteciyi tarihinde barındıran, bilimselleşmesi için müzik araştırmacılarını peşinden koşturtan ve en büyük özelliği olan teksesliliğinin yanında, son yıllarda çoksesli örneklerine de tanık olduğumuz müzik çeşidimizdir (Yurga, 2002, s.16).

"T. Cemil Bey, Udi Nevres Bey, Refik Fersan, Yorgo Bacanos, Ş. Muhittin Targan, İzzettin Ökte gibi usta icracılar geleneksel Türk sanat müziğinin en güzel örneklerini vermişlerdir" (Kaçar, 2005, s.217).

Osmanlı İmparatorluğu'nun tarih içindeki dönemlerine bağlı olarak Türk sanat müziğinin de politik ve kültürel değişimlerden etkilendiği söylenebilir. Bu değişikliklerden dolayı Türk sanat müziğinin farklı türlerden oluştuğu söylenebilir. Bu türler Tanrıkorur (2000)'dan aktaran Bozkurt (2015)'a göre sınıflandırma aşağıdaki gibi yapılmıştır.

Saray ve konak müziği

Dinsel müzik: Cami ve mescit müziği, Tekke ve tarikat müziği (tasavvuf müziği)

Askeri müzik, Mehter müziği

Meslek teşkilatları müziği

Eğitim müziği, Medrese müziği, Enderun meşkhane müziği

Kent eğlence müziği (Fasıl, ince saz)

Bu alan 14. ve 19 yüzyıllar arası için geçerlidir. 19. yüzyıldan sonra Osmanlı müziği, yenilenir. Klasik Türk müziği dinsel ve dindışı konular içeren, teksesli, makamsal bir müziktir. Ancak oluşurken üç ana kaynaktan beslenerek senteze ulaşır. Bunlar; (a) İslam öncesi toplum müziği, (b) Fars, Arap ve İslam müziği, (c) Bizans, Eski Yunan ve diğer halkanın müziğidir (Bozkurt, 2015, s. 12-13).

2.1.1.3. Arabesk-Fantezi Müzik

Türkçede arabesk kelimesi dilimize Fransızcada arabesque olarak geçen ve Arap stilinde anlamına gelen bir sözcük olarak dilimize geçmiştir. Birçok sanat alanında Arap kültürünün etkisi ile ortaya çıkan arabesk kavramı ülkemizde de Mısır müziklerinden etkilenecek yer etmiştir (Say, 2005, s. 86).

Arabesk sözcüğünün Arap etkisi veya Arap stili olarak görülmemesi gerektiğini belirten Yurga (2010,s.25), bu kelimenin birbiriyle kesişen geometrik ve çizgisel öğelerin oluşturduğu ve genellikle İslam ülkelerinde görülen bir bezeme türü olduğundan bahsetmiştir. Arabeskin özgün bir sanat biçimi olarak toplumumuzda, bütünlükten uzak, yığılma, karmaşıklık, uyumsuzluk ve kokuşmuşluğu anlatan kitsch (kiç) kelimesini karşılar biçimde kullanılmıştır (Erşanlı 2012,s.121).

Türkiye'de kolaylıkla bir dönemin popüler bir müzik türü olarak yerleşen arabesk müzik, arabesk kültür olarak ele alındığında, etkisi altına alındığı Türk kültürünün de yansıtıldığı bir tür olarak bahsedilmektedir. Bununla ilgili olarak Işık ve Erol (2003,s.100) ne doğulu ne batılı normlara uygun olmayışımız, modernle geleneğin arasında gidip geliştirmiz, bu arabesk durumunun en görünen biçimleridir, şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir.

Arabeskin kentlere yayıldığı durum ile ilişkili olarak hızlı toplumsal değişmeyi, kırsaldan kente göçleri ve göç eden insanların yaşadıkları yeni hayat biçimini anlamlandırmaya çalışmasıdır (Özbek, 2003,s.109-110). Bu görüşe göre, arabesk kültürün kentte yaşayan ve kırsal kesimden gelmiş olan insanların bir ürünü olduğu varsayılmıştır. Bu görüşü destekleyecek bir başka kaynakta ise Işık ve Erol (2003,s.100), arabesk kültürün bir çeşit modernleşme pratiği olduğu görüşündedir. Bu görüşlerden farklı olarak Yurga (2010,s.25) arabesk kültür veya arabesk müziğin sadece sosyolojik ve ekonomik boyutlardan değil, müzikal açıdan da incelenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Arabesk müziği sözleri ve ezgileri ile birlikte değerlendirmek, sözlerin melodiye uygunluğunu inceleme konusunda yeterli kaynağa ulaşamamış fakat arabesk müziğin genel olarak günlük yaşamda karşımıza çıkan sorunların dile getirilmesi üzerine yazılmış sözler ve aynı karamsarlığı yansıtacak ezgilerin bulunduğu dikkat çekmektedir.

Birçok kaynakta 1970'lerden itibaren Türkiye de görülen arabesk müziğin Mısır radyolarının etkisinde kalan ve Türk kültürüne kolayca adapte olan bu müziğin öncülerinden bahsedilmiştir. Orhan Gencebay, Gülten Karaböcek, Ferdi Tayfur, Müslüm Gürses, Selami Şahin, Azer Bülbül, Ümit Besen, Kibariye, Ebru Gündeş, Hakkı Bulut, Cengiz Kurtoğlu gibi seslendiriciler bu türün bazı temsilcileridir (Yurga, 2002, s. 25-42).

Türk müziği, Arap müziği ve batı müziğinin müzikal özelliklerinin sentezi olarak görülen Arabesk müzik, Türkiye de 70'li yıllardan günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Belli bir kesime halen daha hitap eden arabesk müzik, sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan yaşamın zorluklarını dile getiren, bazen demode olarak görülen, bazen güncel sayılan bir müzik türü olarak Türk kültürüne yerleşmiştir.

2.1.1.4. Pop-Rock Müzik

2.1.1.4.1. Pop Müzik

Popüler kültürün bir ürünü olan popüler müzik, tüm dünyada kendi zamanı içerisinde insanlar tarafından en çok dinlenen müzik türü olarak bilinmektedir. İnsanların güncel sorunlarını, duygularını, fikirlerini, sevinçlerini vb. aktarmak için kullandığı geniş çaplı bir iletişim aracı olduğu düşünülmektedir.

Popüler müzik genel tanım olarak birçok kaynakta yaygın olarak beğenilen, kullanılan, tüketilen anlamına gelen popüler kelimesinden türemiş, eğlence amacı ile sanayileşmenin de katkısıyla yaygın olarak dinlenen müzik türüne denmektedir (Say, 2002, s. 433; Kutluk, 1997, s.68; Özbek, 2003, s.83).

Popüler sözcüğünün farklı anlamlarına değinen (Solmaz,2009,s.1), "...halk, halka ait, avama ait, gözde, yaygın, rağbette/ revaçta olan, herkesin tanıdığı, herkesin sevdiği, herkesçe anlaşılabilir vb. halkın arasında yaşayan motiflere, öğelere yer veren, onlardan yararlanan..." kavramlarının da karşımıza çıktığını belirtmiştir. Günümüzde pop sözcüğü ile nitelenmek istenen, daha çok Anglo-Amerikan pop müziğidir. Bu yönüyle pop 20'nci yüzyılın ikinci yarısında bütün ülkelerde gündelik konuşma diline girmiştir (Say, 2005, s.72).

Popüler müzik teriminin kısaltılmışı olarak kullanılan pop müzik, zaman içerisinde birçok farklı amaç için kullanılmıştır. Farklı kültürlerin kendilerine ait dile getirdikleri durumlara bağlı olarak, her kültürde birbirine göre değişiklikler gösteren bir müzik türüdür. Pop müzik türlerinde, "Psychodelic, Beat, Soul, Pop, Folk, Elektrified,

Eastern, Jam Sessioning, Underground, Rock, Heavy Metal, Blues, Pop Caz, Funk, Punk, Progressive Rock, Reggae, Rap, New Wave, Folk Rock, Soft Rock, Hard Rock, Elektronik Rock, Jazz Rock, Punk Rock” biçimleri bulunmaktadır (Yurga,2010, s.49).

Pop müzik türlerinin oluşumunda etkili olan kavram yine halk kitlelerinin kendi yaşam biçimleri ve ihtiyaçlarının önem taşıması sonucu oluşan söz ve müzik etkileşimleridir. Amerika'da kölelik ve zencilerin ilgili döneme ait yaşadıkları, o yıllara ait oluşan müziğin tamamıyla yaşam biçimlerine göre şekillendiği örnek olarak gösterilebilir. Pop müzikte bale ve opera haricinde 20'nci yüzyıl öncesinde görülmeyen bir sahne gösterisi gereksinimi doğmuştur. Buna bağlı olarak pop müzik sanatçıları sahne gösterilerini büyük bir şova dönüştürerek her geçen gün artan pop şarkıcılarının arasında unutulmayacak bir yere sahip olmak için çaba göstermektedirler.

Pop müziğin yaygınlaşmasında etkili olan unsurlarından biri de ses kayıt imkânının teknolojiyle birlikte hızla gelişim göstermesidir. 20'nci yüzyıla girildiğinde, sanayileşmenin hızlandığı ivmeyle Avrupa ve Amerika'nın büyük kentlerinde popüler şarkılar milyonlarca insanı etkilemiş, radyo, plak ve film endüstrisiyle bu yaygınlık olağanüstü derecede genişlemiştir (Say, 2002, s.433).

Teknolojik imkânlardan dolayı hızlı bir biçimde yayılan ve küresel anlamda en fazla dinlenen pop müzik, müzik türleri arasında dikkat çeken en önemli türlerden biridir. Buna sebep olarak müzik dünyasında ilk defa ortaya çıkmış müzik endüstrisi örnek olarak verilebilir. Ortaya çıkan her yeni pop müzik şarkıcısı, müzik endüstrisine bağlı olarak kendi müzik biçimlerini şekillendirmiştir.

Pek çok topluluk diğer başarılı sanatçıları veya toplulukları taklit ederek, soundlarını plak şirketlerinin satış şansı gördüğü kalıba uydurarak, şirketlerden plak sözleşmeleri koparmaya çalışmaktadır" (Lull, 2000 s.14).

Müzik endüstrisinin sebep olduğu veya yönlendirdiği başka bir durum ise pop müzik şarkıcılarının birbirine benzer bir şekilde ürünler ortaya koyması, dinleyicide dikkat çekici ve akılda kalıcı unsurların müzik içerisinde kullanılmasıdır. "Popüler müzik, temalarının tekrarlanıp durması sayesinde, belki de diğer sanat biçimlerinin hiçbirinde görülmedik ölçüde, dinleyicilerinin bilincine nüfuz etme yeteneği gösterir" (Lull, 2000 s.14). Bununla birlikte dinleyicinin dikkatini çekmek için popüler müziklerin en can alıcı öğesinin danstır ve bu olanağı öne çıkaran müziklerin geniş dinleyici kitlelerine çekici gelmektedir (Say, 2002, s.433). Pop müziğin geniş dinleyici

kitleleri üzerinde etkili olmasını, müziğin özellikle bir eğlence aracı olduğunu, birçok görsel destekleyicilerle insanlığın hayatına vazgeçilmez bir unsur olarak yer edinmesini sağlayan müzik endüstrisi, bu hızlı yayılımı teknolojik imkânlarla borçludur.

"Üretim-ürün-tüketim üçgeni popüler müziği bir yandan endüstri kavramıyla ilişkilendirirken bir yandan da eğlenceye yaklaştırır. Böylece popüler müzik sinema, tv ve benzeri kitle eğlence formlarından biri olarak, dolayısıyla da eğlence endüstrisinin bir parçası olarak toplumsal inceleme konuları arasına girer" (Özer, 2003, s. 37-38).

"Halkın etnik dans ve hafif müzik şarkılarından doğan ve İngiltere’ de büyük gelişme göstererek dünyaya yayılmıştır. Pop müziğinin en belirgin özelliği ezgisinin sade olmasıdır. Böylelikle akılda daha çok kalacak ve hatırlanacaktır. Sade olan ezgi bir de zengin ritimler ile desteklenirse, ezginin değeri azalarak eser dans edilmek için hazırlanan eğlenceli bir şarkı olacaktır. Bu durum pop müziğinin ticari özelliğini de öne çıkarır" (Bozkurt, 2015, s. 15).

19. yüzyılda halkın müzikte popüler kavramını oluşturan ve insanların müziğe aktif katılımını sağlayan dans öğesinin müzikte kullanılması polka ve vals gibi sevilen dans çeşitleri ile olduğu belirtilmiştir. 20. yüzyılda ses kayıt imkânının Avrupa ve Amerika başta olmak üzere birçok toplumu etkilediği de bilinmektedir. "20.yüzyılın ortalarında söz sahibi olmaya başlayan pop müzik hareketini doğuran etkenlerin başında, sanayileşmiş toplumların koşullandırdığı kuşakların yeni açılımları vardır" (Say, 2005, s. 73).

20. yüzyıl içerisinde Amerika ve Avrupa’da popüler olan şarkılar, Türkiye’de aynı ezgi üzerine yeniden yazılmış Türkçe sözlerle popülerliğini sağlamıştır. Genel olarak halkın genç kesimine hitap eden popüler şarkılar, tekrarlanan basit ezgiler ve akılda kalan sözler ile Türkiye’de kalıcılık sağlamaya çalışmıştır. Yurga (2010,s.17), 90’lı yıllara kadar popüler olan arabesk müziğin, 90’ların ikinci yarısında yerini pop müziğe bıraktığını belirtmiştir.

Pop müziğin Türkiye’de hızlı yol almasını sağlayan nedenlere örnek olarak Yurga (2010),

"Türkiye’ye 1980’lerin sonuna kadar elektronik gereçler çoğu zaman, ancak kaçak yollardan girerdi. İthal yolların açılarak elektronik gereçlerin rahatça girebilmesi, müzik setleri, kasetçalar ve elektronik çalgıların bollaşması,

Radyo ve televizyon kanallarının çoğalarak, gereksinimleri olan müzik programlarının, arz-talep dengesini sağlayabilmek için amatörler için olanak sağlaması,

Müzik yapımcılarının, (daha önce arabesk müzikte olduğu gibi) iştah kabartması!

% 70'imizin genç olduğu ülkemizde, genç kesimin (özellikle ergenlik çağındakilerin) hedef alınması,

Arabesk müziğin sıkıcı gelmesi ve arayışlara girilmesi" (Yurga 2010, s. 17-18).

Zaman içerisinde müziksel özellikleri değişse de pop müzik, günümüze kadar 1900'lerin sonunda popüler olan pop müzik şarkıcılarının günümüzde de aynı şekilde varlıklarını sürdürdüğünü göstermektedir. Buna sebep olarak pop müzik sanatçılarının toplumun güncellenen istek ve beklentilerine göre şekillendirdikleri müzik tarzları gösterilebilir. Bu duruma Ajda Pekkan, MFÖ, Nilüfer, Tarkan, Sezen Aksu, Serdar Ortaç, Candan Erçetin örnek verilebilir.

2.1.1.4.2. Rock Müzik

Müzik tarihinde 1950'lerde rock'n roll adı ile Amerika'da ortaya çıkan ve 1960'tan itibaren rock müzik olarak adlandırılan müzik türüdür. Önceleri sadece zenci müziği olarak ortaya çıkan ve sonrasında birçok müziksel değişikliklerle tüm dünyanın dinlediği bir müzik türü olan rock müzik, kendi içinde de türlere ayrılmıştır. Acid rock, folk rock, hard rock, jazz rock, mellow rock, punk rock ve soft rock gibi biçimler örnek olarak verilebilir (Say, 2005, s.160-161).

Rock müzik dinleyici kitlesinin farklılıklarından bahseden Yurga (2010, s.21), bu müziğin elektrogitar ile devleşmiş yüksek ses ile çalıp söylenen, özgürce hareket edilebilen ve isyan veya protesto amacıyla da kullanılan bir müzik türü olmuştur. Rock müzik, diğer popüler müzik türleri gibi kendine has sahne gösterilerinin olduğu konserler ile görsel imkânlarla da yer verir. Bununla birlikte rock müzik sanatçılarının görüşlerinin diğer popüler müzik türlerinden farklı olmasından dolayı belli bir halk kitlesinin bu müziğin yaşatılmasına imkân verdiği söylenebilir. Bu müziğin protest öğeleri, farklı giyim tarzlarının oluşu, sahne gösterileri gibi etkenler de bu kitle için cezbedici olarak görülebilir.

"20. yüzyılın son yarısında ortaya çıkan popüler müzik formu olan rock müzik, serbest çalınıp, söylenen bir müzik türüdür. Pop müziğin çatısı altında anılan rock müzik güncel konuları ele alırken, zamanla daha da net bir tavır sergileyerek bir döneme karşı gelmeye damasını vurmuştur" (Bozkurt, 2015, s.17).

Rock müziği Türkiye'de seslendiren sanatçıların Avrupa ve Amerika'dan farklı olarak şarkılarında geleneksel Türk çalgılarını da kullandıkları görülmektedir. Bununla birlikte Türk müziği motiflerinden faydalandıkları ve genel olarak grup halinde konserler verdikleri bilinmektedir. Türkiye’ de, zaman içerisinde popülerliğini kaybetmeyen, eserlerinin halen hatırlandığı ve yeni eserler üretebilen rock müzik sanatçılarına Mor ve Ötesi, Şebnem Ferah, Haluk Levent, İlhan İrem, Özlem Tekin, Bulutsuzluk Özlemi, Teoman, Athena, Erkin Koray, Üç Hürel, Barış Manço, Cahit Berkay, Cem Karaca, Yaşar Kurt örnek verilebilir.

Rock müziğin yurt dışında en meşhur temsilcilerine Pink Floyd, Metallica, Black Sabbath, Iron Maiden, Red Hot Chilli Peppers, Radiohead, HIM, Rolling Stone, The Doors, Deep Purple, CCR, Pearl Jam, Nirvana, Bill Haley, Led Zepplin, Megadeth, Guns'n Roses, U2, Muse, The Cranberries, Elvis Presley, Chuck Berry, The Rolling Stones, The Animals, The Beatles, The Shadows örnek olarak gösterilebilir. (Yurga,2002)

2.1.1.5. Rap-Hip Hop Müzik

Saçma, zırva anlamına gelen rap, 1980’li yılların ortasında Amerika da disco müziğine tepki olarak doğduğu kabul edilen, zenci ve Latin Amerika kökenli gençlerin öncülüğünde ortaya çıkan pop müzik türüdür (Say 2005, s.120).

Sözlerin ön planda olduğu, sabit ve değişmeyen ritim vuruşlarının sözlerle birleştiği bir müzik türü olan rap, diğer popüler müzik türleri gibi dansların, farklı giyim tarzlarının ve görsel öğelerin bulunduğu sahne gösterilerine yer vermektedir. Rap müzik şarkı sözlerinin bir durumu anlatma, isyan, protesto gibi konulardan oluşması, etnik grupların yaşadığı sıkıntıları dile getirme aracı olarak kullandıklarını göstermektedir. Amerika’da zencilerin dışlanmasıyla ilgili durumu sözlerle anlatmaları gibi Almanya’da yaşayan Türklerin kendilerine ait sıkıntılarını anlatmak için rap müzikten faydalandıkları da Çınar (2001), Cartel’in Rap’i Melezlik ve Milliyetçiliğin Sarsılan Sınırları: Almanya’da Türk Olmak Türkiye’de Türk Olmaya Benzemez isimli çalışmasında karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye’ye yayılmadan önce Avrupa’da yaygınlaşan ve temposu, içeriği, tarzı ile diğer türlerden farklı olan rap müzik, zamanla ses getiren bir tür olmuştur. Zamanla hip-hop la özdeşleşerek aynı türe mensup müzik türleri olarak anılmışlardır (Bozkurt, 2015, s.17-18).

Çınar'ın çalışmasında da bahsedildiği gibi rap müzik, Cartel grubunun Almanya'da başlayarak Türkiye'ye yayılmasına sebep olmuştur. Sonraları Aziza A, Sultana, Fresh B, Nefret, Silahsız Kuvvet, Fuat gibi isimlerle devam eden rap akımı Türkiye'de Sagopa Kajmer, Ceza gibi rap müzik sanatçıların ürünleriyle rap müziği sürdürmektedir. Rap müzik dinleyicilerini diğer popüler müzik dinleyicilerinden ayıran duvara resim çizme etkinliği grafiti ismiyle halen uygulanmaktadır. Rap müzikle aynı zamanda ortaya çıkan grafiti, bu zamanlamayla rap müziği kendisine mal etmiştir. Bu uygulama izinsiz ve kurallara aykırı biçimde yapılmakta ve müziğin türüne uygun bir karakterde olduğu söylenebilir. Rap müzikte kullanılan sözler bazı durumlarda ağır hakaretler içeren boyutlara ulaşmaktadır. Sözler mümkün olduğunca hızlı ve değişmeyen bir ses tonunda söylenmektedir.

Break dans ismini verdikleri özgürce hareket edilen dans türü rap müzikle özdeşleştirilmektedir. Bununla birlikte rap dinleyicileri bu dans türüne uygun bol ve salaş kıyafetleri tercih etmektedirler.

2.1.1.6. Hip-Hop Müzik

Amerika'da 1970'li yıllarda azınlık olarak yaşayan zencilerin kendi yaşam biçimlerini ve kültürlerini ifade etmek, eğlenmek ve gündem dışı kalmak amacıyla ürettikleri müzik türüne hip hop müzik denir (Angı, 2013, s.68).

Bu müzik türünde önemli olan tonal bir yapı, armoni veya müziksel bir form oluşturmak değil; sadece ritmin ön planda olduğu ve genellikle bilgisayar ortamından sağlanan elektronik imkânlarla seslendirilen bir müzik ortaya çıkmıştır. Ritmin beraberinde hızlı, akıcı ve birden fazla olayın anlatılabildiği bir düzen olduğu görülmektedir. Rap müziğin bir alt kolu olarak görülen hip hop müzik aynı rap müzikteki gibi kökeni, uygulama biçimi, yapılış amacı gibi faktörlerden birbirine çok benzemektedir.

İsyan, acı, toplumsal baskı, günlük yaşamdaki zorluklar ve protesto amacıyla kullanılan ve genellikle bir sokak müziği çeşidi olarak betimlenebilir. Sokak kültürünün yansıtılması için en uygun müzik biçimlerinden biri olarak görülen hip hop müzik dansları, kıyafetleri ve grafiti etkinlikleriyle rap müzik türünün benzeşik bir örneğidir.

2.1.1.7. Protest Müzik

Toplumsal olayları ele almak, otoriteleri eleştirmek insan yaşamında karşılaşılan güçlükleri ele almak ve dikkat çekmek amacıyla yapılan müziğe protest müzik denir.

Protest müziğin seslendirme araçları protest şarkılardır. Yurga (2010,s.23)'ya göre protest şarkılar popüler olan çalgılar kullanılarak pop tarzı söyleyiş biçimiyle seslendirilmektedir.

Tüm dünyada zaman içerisinde toplumsal gelişmeler, her coğrafyanın kendine özgü problemlerini ve bunlara yönelik yürütülen yeni fikirleri barındırmaktadır. Bu fikirlerin sunumunda ve geniş kitlelere yayılmasında protest müzik türü önemli bir rol oynar. Pop müziğin yayılması ile rock, rap, arabesk gibi türlerin de protest bir eğilimi olması ve çıkış noktalarının toplumsal sorunlara yönelik oluşu birçok ülkede büyük bir ilgi görmesine sebep olmuştur.

1970'li yılların sonlarına doğru Türkiye'de pop müzik sanatçıların yeni arayışlara girmiştir. Anadolu pop ismiyle başlayan yeni bir akımın politik etkilerden dolayı sakıncalı diye nitelendirilen yazar ve müzisyenlerin ortaya çıkmasından bahsetmiştir (Kutluk,1997,s. 67).

Birçok kaynakta halk diline özgün müzik olarak yerleşen protest müziğin doğru bir şekilde adlandırılması için özgün bir yapının ortaya çıkmasının gerekli olduğunu belirten Yurga, (2010,s.24) bu protest şarkıların söyleme tarzı çalgılama ve seslendirme biçiminin benzersiz olması gerektiğini savunmuştur. Bu şarkıların genellikle pop, rock veya arabesk stilde seslendirildiği sadece sözlerinin diğer türlerden farklı olarak protest bir yanının olduğu görülmektedir

Türkiye'de protest müziğin en çok dinlenen zamanlarının siyasi ortamından dolayı 1960 ve 1980 yıllarının olduğunu belirten Bozkurt (2015,s.20), bu yıllarda yapılan şarkıların sözlerinin yiğitlik, özgürlük, hapishane gibi konuları ele aldığından bahsetmiştir.

Protest müziğin Türkiye'de ortaya çıkışının darbelerden dolayı yasaklı diye nitelendirilen yazar, şair, yönetmen ve müzisyenlerin yurt içinde cezai yaptırımla karşılaşmamaları için yurt dışına çıktıklarından bahseden Özkan ve Mustan Dönmez (2014,s.151), yurt dışında muhalif şarkılar yapmaya devam ederek protestolarını sürdürmüş bu sanatçıların protest müziği ortaya çıkardıklarını belirtmiştir. Her ülkenin kendi kültürlerine bağlı olarak müziksel açıdan şekillendirdikleri protest şarkıların Amerika'da rock türünde Joan Baez veya Bob Dylan, Latin müziği stilde Arjantin'de Mercedes Sosa, Yunanistan'da Akdeniz müziği stilde Maria Farantouri tarafından üretildiği ve seslendirildiği görülmektedir. Türk protest müziğinin müziksel öğelerinin

de halk ozanlarının etkisi ile Türk halk müziğinden etkilendiği belirtilmektedir (Özkan ve Mustan Dönmez, 2014, s.151).

Türkiye'de protest müziğin öncülerinin Cem Karaca, Fikret Kızılok, Timur Selçuk, Melike Demirağ, Selda, Edip Akbayram, Zülfi Livaneli olduğu belirtilmiştir (Yurga, 2010, s.23; Kutluk, 1997, s. 67-68).

2.1.1.8. Klasik Batı Müziği

Tarih boyunca belli süzgeçlerden geçerek ciddi ve ağırlıklı değerleri barındıran sanat kavrayışı (Say 2005, s.278) şeklinde tanımlanan klasik sanat anlayışında klasik müzik, tüm zamanlar içinde geçerliliğini ve sanatsal özelliklerini kaybetmeyecek olan müzik türüdür.

Klasik batı müziğini diğer ülkelerin klasik müziklerinden ayıran belirgin özellikleri bulunmaktadır. Bunun başında çok seslendirme çalışmalarının sanatsal dönemlere bağlı olarak birçok teknik geliştirilerek uygulanmasıdır.

Tarih boyunca sanatsal akımlar, değişen dünyanın şekillendirdiği anlayışlara göre değişkenlik göstermiş, diğer sanat dalları gibi müzik de bu akımları izlemiştir. Müzik tarihi dönemlere ayrılarak sahip oldukları nitelikler göz önünde bulundurularak incelenmektedir. Bu dönemler genel bir sınıflandırma ile şu şekilde belirtilebilir: Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve 20.yüzyıl.

Klasik batı müziğinin gelişim sürecinde ilk zamanların dinsel amaçlı yapılan müzik ile gelişim gösterdiği, sonraları din dışı müzik türlerinin ortaya çıkmasıyla batı müziği hızlı gelişimle devam etmiştir. İlk nota dizgesinin rahip Guido tarafından 1300 yılında ortaya çıkmıştır. Bir gam dizisinin sekiz notasını Utqueant laxis (sonradan do notasına verilen ad), Resonare fibris, Mira gestorum, Famuli tourum, Solve polluti, Labi reatum, Sancte lonnes (sonradan si adı verilmiştir) şeklinde bir dizi oluşturularak bugün kullanılan notaların adlandırılmasını sağlamıştır (İlyasoğlu,1996,s.1).

Çok seslendirme tekniklerinin kontrpuan ile başlayıp 20. yüzyıla kadar değişen bir armoni anlayışıyla gelişim gösterdiği bilinmektedir. Bu durumla ilgili olarak birçok kaynakta dini ve din dışı müziklerin, toplumsal olayların ve bütüncül sanat anlayışının etkilerinden kaynaklanarak müzik yapısının değiştiğinden bahsedilmektedir. Müzik stillerinin dönemlere bağlı olarak değişmesi birçok etkene dayalı olmakla beraber çalgıların ve çalgı müziğinin de bu değişime sebep olduğu görülmektedir. Dini

müziklerde sadece eşlik etme amacıyla kullanılan çalgılar, sonraları sadece çalgı için yazılan ve çalgı müziği diye adlandırılan müzik biçimini ortaya çıkartmıştır.

2.1.1.8.1. Rönesans Dönemi

Rönesans döneminin sanat ve müzik anlayışı, dönemin toplumsal yapısı, politik ve dine aykırı fikirlerin oluşturduğu çerçeve ile orantılıdır. Bu dönemde kiliseye karşı güvensizliğin tüm Avrupa ülkelerinde görüldüğü, felsefenin ve bilimin halk tarafından benimsendiği bir dönem olması, müziğin bu anlayışa göre değişimine yol açmıştır.

Batı tarihinin en coşkulu dönemlerinden olan Rönesans, kilisenin baskılarından kurtulmaya çalışan, doğalı yansıtan, akıcı dans adımlarını içeren bir stilin geliştiği, tüm sanat dallarının değişim gösterdiği bir dönem olmuştur (İlyasoğlu, 1996, s.15).

Rönesans döneminde el sanatları ve teknik gelişime dikkat çeken Kaygısız (2004,s.91) çalgıların yapımındaki ustalığın da bu gelişime bağlı olarak olumlu şekilde etkilendiğini ve çalgıların standartlaştırıldığını söylemiştir. Çalgıların gelişimine bağlı olarak çalgı müziğinin de hızla geliştiği bir dönem olan Rönesans'ta, genel olarak kullanılan çalgılar org, lavta veya lut, virginal, viel, viola da gamba, viola d'amore, viola di bordone, arp, fagotto, kornetta, korno, trombon, trompettir (Say, 2000, s.159-163).

Rönesans öncesi ortaya çıkan organum biçiminin getirdiği çok sesliliğin zaman içerisinde kanon, motet ve çalgı müziği türleri ile gelişim gösterdiği, Rönesans'tan itibaren daha özgür ve yaratıcı yapıtların ortaya çıktığı ve geliştirildiği bilinmektedir. Katolik kiliseye bağlılığını koruyan besteciler ilahi, koral, oratoryolar bestelerken din dışı müziğe de ilgilerini sürdürmüşlerdir. Protestan kiliselerinde ise Rönesans öncesi başlayan değişimin Rönesans'tan sonra daha da yaygınlaştığı görülmektedir (Kaygısız,2004,s.99-100).

2.1.1.8.2. Barok Dönem

Rönesans ile başlayan saray sanatının Barok dönem ile daha da önem kazandığı, soyluların estetik beğenisinin örneği olan bir sanat anlayışını gösteren dönemdir. Rönesans döneminin toplumsal ve ekonomik bunalımdan sonra soyluların kültürel alanda egemenliğinin göstergesi olan bir dönemdir (Say, 2000,s.174).

Barok dönemin klasik batı müziğinde 150 yılda oluşturduğu stil, müzikte karşıt öğelerin kullanılması, konçertonun ilk örneklerinin verilmesi, operanın ortaya çıkması, çalgı müziğinin gelişmesi, ses gürlüğünün müzikte ifadelendirilmesi, bas ve tiz seslerin

farklı kullanımı ve armoninin belli bir çerçeveye bağlı olarak kullanılması ile ön plana çıkmıştır (İlyasoğlu 1996, s. 25-26). Barok dönemde Claudio Monteverdi, Jean Philippe Rameau, Georg Philipp Telemann, Antonio Vivaldi, Johann Sebastian Bach, George Frideric Handel gibi büyük besteciler yapıtları ile batı müziği tarihine isimlerini yazdırmışlardır.

2.1.1.8.3. Klasik Dönem

Barok dönemde tam bir düzen sağlayamayan ezgi, ritim, armoni ve biçimi klasik dönem ile birlikte belli çizgileri oluşmuş, yeni müzik formları ve oda müziği grupları ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte klasik dönmedeki ne önemli gelişmelerden birinin klavsenin yerini piyanonun almasıdır.

17. yüzyılın ortalarında sonra sanatta daha sade, yalın, gösterişsiz yapıtlar üretilmiş ve yüzyılın sonunda rokoko sanatı dikkat çekmiştir (Kaygısız, 2004, s.153). Bununla birlikte 1720'de kurulan Mannheim Okulu besteci ve kemancı Johann Stamitz tarafından kurulmuş ve klasik stili oluşturan etkenlerden biri olmuştur (İlyasoğlu, 1996, s.50).

Klasik dönemin en önemli formu olan sonat, senfoni ve kuartetin yapısal olarak temelini oluşturmuştur. Senfoninin doğuşunu İtalya ve Fransa'daki opera müzikleri ve uvertürlerin sağladığını belirten Say (2000,s.275-276) yeni çalgı topluluklarının oluşumunda etkili olduğundan bahsetmektedir. Franz Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Luigi Boccherini, Giovanni Battista Viotti, Ludwig van Beethoven, klasik dönemin en önemli bestecileridir

2.1.1.8.4. Romantik Dönem

Batı müziği tarihinde klasik döneme kadar uygulanmakta olan ve bir standarda dönüştürülmeye çalışılan müziksel kurallar romantik dönemden itibaren esnetilmeye başlamış, romantik dönem bestecinin kendi müziğini üretmekte daha özgür olduğu bir dönem olmuştur.

İlyasoğlu (1996,s.77)' na göre önceki dönemin sağlam yapıya, öz ve net anlamına önem veren bestecisinin daha uzun müzik cümlelerinin olduğu, müziksel yapı çerçevelerinin sınırlarını önemsemeyen, bestecinin iç dünyasını sanatına yansıttıkça besteleme tekniğinin de karmaşıklaştığı bir besteci tipine dönüşmüştür.

19 ve 20. yüzyıllar arasında oluşan müzik akımının genel adı olan romantik dönem, Fransız devriminin ilke ve sonuçlarının müziğe de yansmasıyla müzikte de bir devrim ve demokratlaşma meydana getirmiştir (Say,2000,s.314). Romantik davranış, kişinin farklılık bilincine varmış olmasıdır (Mimaroglu,1990,s.79).

Birçok kaynakta Ludwig van Beethoven, romantik dönemin başlangıcına sebep olan besteci olarak görülmekte; bazı kaynaklarda da romantik dönemin Beethoven'den sonraları başlamış olduğu belirtilmiştir. Dönemin en ünlü bestecilerinin, Beethoven, Dusek, Weber, Schubert, Rachmaninov, Rossini, Berlioz, Chopin, Paganini, Liszt, Mendelssohn, Schumann, Verdi, Wagner oldukları söylenebilir.

2.1.1.8.5. Çağdaş Dönem

Romantik dönem ile başlayan besteleme tekniklerindeki özgürlük, çağdaş dönem ile yeni arayışlara girilmesi, o güne kadar görülmemiş yeni tekniklerin ve yeni müzik anlayışının olduğu çağdaş dönem, 20. yüzyıldan günümüze kadarki zamanı kapsar.

Müzik tarihçilerinin bir bölümünün bu dönemi modernizm çerçevesinde ele aldığı, bazılarının da birinci dünya savaşından 1960'lara kadar olan sürenin modernizm, 1960 sonrası için post-modernizm olarak ele aldığı görülmektedir (İlyasoğlu, 1996, s.197).

20. yüzyıl müziğini oluşturan akımların ulusal akım, izlenimcilik, 12 ses müziği, yeni klasikçilik, folkorizm, gelecekçilik, egzotizm gibi akımlar olduğu söylenebilir. Bu akımların arayış sebeplerinin başında Wagner'in romantik müziği doruğa çıkartmış olduğunun müzik tarihçileri tarafından kabul edilmesi gösterilebilir. Yeni müzik arayışlarında göze çarpan müziksel ifadelerin ritim öğesinin önem kazanması ve buna bağlı olarak çok ritimli ölçüsüz müzikler, armoni ve kontrpuanın farklı biçimlerde kullanımı, müzik formlarının biçimsel olarak bozulup yeniden yapılanması şeklinde söylenebilir.

Dönemin en ünlü bestecilerinin Debussy, Ravel, Mahler, Stravinski, Carl Orff, Prokofiev, Shostakovich, Claude Debussy, Arnold Schönberg, Alban Berg, Anton von Webern, Bela Bartok, Igor Stravinsky, John Cage, Luigi Nono, Witold Lutoslaw oldukları söylenebilir.

2.1.1.9. Askeri Müzik

Müzik tarihinde en eski müzik türlerinden biri olan askeri müzik, Türk toplumlarının var oluşundan itibaren günümüze kadar gelmiştir. Zaman içerisinde kullanılan çalgılar, müzik yapıları ve kullanım amaçları değişse de askeri müzik Türk toplumunda ve dünyada varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Eski Türk devletlerinde askeri müziğin oluşumunu etkileyen faktörlerin başında Şaman inancının olduğunu belirten Kaya (2012,s.95), göçebe yaşam süren ve buna bağlı olarak savaşçı bir toplum olan Türklerin davul, def, flüt ve nakkare gibi çalgıları kullanmasının askeri müziğin oluşumuna bir etken olduğunu da belirtmiştir. Hunlarda tuğ adı verilen birlikler, dönemin askeri müziğini yapılmasını sağlayan ve savaşlarda askerleri cesaretlendirmek için kullanılan topluluklar olarak belirtilmiş, yırağ, borguy, tümrük, küvrük, çeng gibi genellikle vurmalı çalgılardan yararlandıkları belirtilmiştir (Kaya, 2012, s.95).

Karahanlılar döneminde tabıl ismi verilen askeri müzik toplulukları, yılda 366 defa olmak üzere kök adı verilen belli usüllerde bestelenmiş çalgısal eserler seslendirmişlerdir. Türk askeri müziğinde en verimli dönemlerden birinin Karahanlılar dönemi olduğu söylenebilir (Uçan, 2000, s.35). Askeri müziği mehter ve bando müziği başlıklarıyla ele alan Yurga (2010,s.56), mehter müziğinin II. Mahmut'un yeniçeri ocağını kapatması ile son bulduğunu ve 1914'de tekrar kurulup 1935'de yetersiz bulunup kapatıldığını, 1953'ten günümüze birçok ilde Kültür Bakanlığı bünyesinde Osmanlı İmparatorluğu'nun bir simgesi olarak sürdürdüğünü belirtmiştir.

Osmanlıların simgesi haline gelen mehterin Selçuklulardan geçmiştir, ilk zamanlarında nevbet olarak adlandırıldığını ve mehterin iki farklı amaç için kullanıldığını, bunların ilkinin savaşta orduya moral vermek olduğunu, diğerinin de belirli zamanlarda düzenlenen törenlerde Allah'a, peygambere, padişaha ve çevresine hizmet etmek olduğunu belirtmiştir (Kaya,2012,s.98-99). 1826'da kapatılan Yeniçeri Ocağı ile birlikte Mızıka-i Hümayun adı ile yeniden kurulan, batı tarzında müzik yapılan müzik topluluğu ve aynı isimle açılan müzik okulu kurulmuş, 1924 yılında Ankara'ya taşınmış ve Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti adıyla Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanmıştır. Orkestra ve bandodan oluşan bu topluluktan sonraları bando bölümü ayrılmış, orkestra 1933 yılında Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası adı altında varlığını sürdürmüştür.

Bandonun tanımını İlyasoğlu (1996) kamışlı, madeni üflemeliler ve vurmali çalgılardan oluşan bir topluluk olarak belirtmiştir (s.193). Yurga (2010,s.60)'ya göre Türkiye'de askeri bandolara personel yetiştiren kurum Silahlı Kuvvetler Astsubay Hazırlama ve Sınıf Okulu olarak hizmetini sürdürmekte ve günümüzde ordu ve kolordu komutanlıkları düzeyindedir.

2.1.1.10. Eğitim Müziği

Bir müzik türü veya müzik öğretim materyali olarak kaynaklarda geçen eğitim müziği kavramının, genel anlamıyla ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenciye kazandırılması amacıyla müzik eğitiminde kullanılan bir tür olduğu söylenebilir. Bu alana yönelik yapılan çalışmalar sonucunda eğitim müziğinin müzik eğitime yönelik bir dağarcık oluşturulması, müzik öğretiminde materyal olarak kullanılması ve başlı başına bir müzik türü olarak görüldüğü saptanmıştır.

Eğitim müziğini bir tür olarak niteleyebilmek için; temel özellikleri, müzik biçimleri, formları, repertuarı, tarihi, bestecileri, icracıları, çalgıları, icra ediliş biçimleri gibi konuların netlik kazanması gerekmektedir (Aksu, 2009, s.23). Bu görüşü destekler nitelikte olan müzik öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarının müfredatında eğitim müziği dağarı dersi bulunmakta ve müzik öğretmenlerinin eğitim müziği üzerine bilgi kazanmaları hedeflenmektedir.

Müzik eğitimini daha nitelikli hale getirmek ve müzik öğretmenlerinin bulundukları koşullara göre uygulamalar yapabilmeleri için eğitim müziği besteleme derslerini aldıkları, buna bağlı olarak her yaş grubunun müzik eğitimi biçiminin farklı olduğu görülmektedir. Eğitim müziği uygulamalarının amaca yönelik yapılması gerektiği bu bilgiler doğrultusunda söylenebilir.

Türkiye'de eğitim müziği müfredatında, okul müziği veya temel müzik eğitimi adlarıyla, batı müziği ve Türk müziği motiflerinin bulunduğu, genel olarak herkes tarafından bilinen çocuk şarkıları ve ortaöğretim düzeyine uygun şarkıların seçildiği görülmektedir.

2.1.1.11. Dini Müzik

Sözlü veya sözsüz, çalgısal veya çalgısal olmayan, dini duyguların daha yoğun halde yaşanmasını sağlamaya bir araç olarak kabul edilen müzik türüne dini müzik denebilir. Say (2002,s.151)'a göre de "dinle ilgili tarihsel olgu ve olayları, düşünceye,

duygu ve tasarımları çoğunlukla sözlerin desteğinde müzik dili ile anlatan alt tür" olarak belirtilmiştir.

En eski dini inanışlarda dahi dini törenlerde kullanılan bir müzik türü olan dini müzik, tarih boyunca her inanışa göre farklı bir biçimde icra edilmiş ve günümüzde halen varlığını sürdürmektedir. Klasik batı müziğinin temelleri dini müziğe dayanmakta ve tanrı inancını çok sesli müzikle pekiştirmek amaçlanmıştır. Doğu toplumlarında dini müziklerin genellikle tek sesli ve makamsal bir yapıda olduğu görülmektedir.

Türkiye'de İslam inancının ağırlıkta olduğu ve buna bağlı olarak dini müziklerin cami ve tekke müziği, tasavvuf müziği olarak ele alınabildiği görülmektedir. Cami müziğinde çalgı kullanılmadığını belirten Yurga (2010,s.60-61), tehlil, ezan, salât, temcid, münacaat, tevşih, mevlid, miraciye, tesbih, tekbir, naat, mersiye, tevhid, savt, ilahi, tekil gibi biçimlerin olduğunu ve dua niteliği taşıdığını söylemiştir. Tamamı makamsal bilgi ve yeteneğe dayalı olan cami müziğinin belli bir kuruma bağlı olarak eğitim verdiğini söylemek mümkün değildir.

Tasavvuf müziği, geleneksel Türk sanat müziği çalgılarının kullanıldığı, tasavvuf felsefesinin müzikteki yansıması olarak nitelenmiş ve tasavvuf müziği eğitiminin ülkemizde yükseköğretim kurumlarınca sürdürüldüğü bilinmektedir. Tasavvufi sanat müziği ve tasavvufi halk müziği olarak iki alt başlıkta ele alınan tasavvuf müziği, geleneksel sanat müziği ve halk müziği özelliklerinin kullanım biçimlerine göre ayrılmıştır (Say, 2002, s.511).

2.1.2. Duygu Durumları

Bir uyarılma ve bu uyarılmaya özgü belirli düşünceler, psikolojik ve biyolojik durumlar ve bir dizi hareketler bütününe duygu denir. Duygular, hayatı şekillendiren ve insan temel öğelerden biridir. Tehlike anında, büyük üzüntü durumlarında; amaçlanan hedefe giderken, evlenme ve bir aile oluşturma gibi önemli kararlar alınırken duygular kılavuz konumunda yol gösterirler (Goleman 2003, s.17, 18, 20).

Duygular, insan enerjisine güçlendirir ve insanın yaratıcı yönlerinin ortaya çıkmasına katkıda bulunur. Ayrıca, sağduyulu ve mantıklı düşünmeyi öne çıkarır, canlandırır ve insanın başarıya ulaşmasını sağlarlar (Cooper ve Sawaf, 1997, s.12)

2.1.2.1. Duygu Sınıflandırmaları

Duygu sınıflamaları üzerinde birtakım çalışmalar yapılmıştır. Temel duygulara ilişkin sınıflandırmaları araştıran; Ortony ve Turner' ın (1990), yaptığı birtakım gruplandırma örnekleri Şekil'1 de verilmiştir. (akt.Feraru, 2012).

Plutchik	•Kabul etme, öfke beklenti, iğrenme ,eğlence, korku, mutsuzluk,şaşkınlık
Ekman, Friesen, Ellsworth	•Öfke, iğrenme, korku, eğlenme, üzüntü, şaşkınlık
Oatley, Johnson-Laird	•Öfke, iğrenme, gerginlik, Mutluluk, Üzüntü
Watson	•Korku, aşk, Öfke
Weiner, Graham	•Mutluluki üzüntü
Frijda	•İstek, mutluluk, ilgi, şaşkınlık, merak, öfke
Tomkins	•Öfke, iğrenme, korku, eğlenme, gurur, şaşkınlık,
Gray	•Eğlence/Mutluluk, Korku, Kaygı

Şekil 1. Teorisyenlere Göre Temel Duygu Durumları Sınıflandırmalarından Örnekler

Bunlardan başka, duygusal sınıflamaya yeni yaklaşımlar getiren araştırmalar da olmuştur. Duygusal zekâ üzerindeki çalışmaları ile bilinen; Psikolog Darwin Goleman (1995) ise duygu durumu sınıflaması Şekil 2' deki gösterilmiştir (akt. Feraru, 2012).

ÖFKE	ÜZÜNTÜ	KORKU	MUTLULUK	AŞK	ŞAŞKINLIK	İĞRENME	UTANÇ
Öfke	Mutsuzluk	Öfke	Eğlenme	Kabullenme	Şok	Aşağılama	Suçluluk
Dargınlık	Üzüntü	Gerginlik	Rahatlama	Arkadaşlık		İsteksizlik	Utanma
Bıkkınlık	Küskünlük	Merak	Tatmin	Güven			Kızgınlık
Kızgınlık	Melankoli	Hayret	Şükran	Kıbarlık		Nefret	Pişmanlık
Alınma	Tutku	Yanlış anlama	Haz	Çekicilik	Merak		
Kin	Yalnızlık	Merak	Eğlenme	Adama	Tiksinme	Aşağılama	
Rahatsızlık	Umutsuzluk	Korku	Onur	Hayranlık		Pişmanlık	
Düşmanlık	Depresyon	Dehşet	Duygusal tatmin	Aşk			
Nefret		Yılgı		Merhamet			

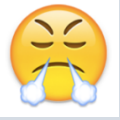
Şekil 2. Goleman Duygu Durumları Sınıflandırması

Duygu sınıflaması, tartışılmaya ve üzerinde aynı fikirde birleşilmesinin zor olduğu bir konu olması dolayısıyla, duyguların tanımlanmasının üç safhada yapılması

önerilmiştir. Bu safhalar; birinci, ikinci ve üçüncü safhalardır. Bu sınıflama, Philipp Shaver ve çalışma arkadaşı Parrot tarafından yapılmıştır. 2001’de yayımlanan “Sosyal Psikolojide Duygular” kitabında Psikolog W. Gerrod Parrott Tablo 1’deki duygu sınıflamasını yayımlamıştır (akt. Feraru, 2012).

Tablo 1. Parrott Duygu Durumları Sınıflandırması

BİRİNCİL DUYGULAR	İKİNCİL DUYGULAR	ÜÇÜNCÜL DUYGULAR
Sevgi\aşk 	Şefkat Seksüel istek Tutku	Kendini adama, şefkat, sevgi, çekicilik, sevecenlik, merhamet, duygusallık Uyarılma, istek, tutku, delicesine aşık olma Tahrik
Eğlence\Mutluluk 	Neşe Heves Tatmin Gurur Olumlu düşünme Haz Rahatlama	Eğlenme, coşma, şenlik, coşku, memnuniyet, mutluluktan uçma, tatmin Heves, şevk, coşku, mutluluktan uçma Tatmin, memnuniyet Gurur, övünme Umut, olumlu düşünme Haz Rahatlama
Şaşkınlık 	Şaşıрма	Merak, şaşıрма, buz kesilme
Öfke 	Rahatsız olma Hiddet Kızgınlık İğrenme Kıskanma Acı verme	Rahatsız olma, kışkırtma, sıkıntı Hiddet, hayal kırıklığı Kızgınlık, öfke, küçümseme, vahşet, alay, sertlik, hayal kırıklığı, dargınlık, reddetme İğrenme, tiksınme, küçümseme Kıskanma, kıskançlık Acı verme
Üzüntü 	Izdırap Üzgün Hayal kırıklığı Utanma İlgisizlik Sempati	Izdırap Üzgün, umutsuz, çaresiz, ızdırap, acı, melankoli Hayal kırıklığı, kaygı Utanma, suçluluk, pişmanlık, vicdan azabı Yabancılaşma, izolasyon, ilgisizlik, hüsrana, utanma, aşağılama, hakaret etme Sempati, merhamet
Korku 	Korku Gerginlik	Alarm, şok, endişe, korku, panik, histerik Gerginlik, endişe, gerilim, hoşnutsuzluk, mutsuzluk, kaygı

Birincil duygular, reaksiyon oluřan heyecanlanmalarda olur ve kısa sűrer. Bu duygular yařanırken metabolizma yoęun bir enerjiye ihtiyaç duyar. Bu bakımdan, bu tűr duygular uzun soluklu olmazlar. İlk reaksiyonun kiři űzerindeki etkisi geçtikten sonra, ikincil duygular ortaya çıkar. Bu tepkiler kiřiden kiřiye deęiřiklikler gösterir. Ařırı neře ve cořkudan sonra meydana gelen ikincil duygusal reaksiyonlarda; halinden memnun olma, rahatlama, ferahlama, gibi duygular oluřur. Burada, beden dinlenip kendine gelerek adeta yeniden gű kazanmayı dener (Koptagel-İlal, 1991, s.96).

2.2. İLGİLİ ARAşTIRMALAR

Bozkurt’un (2015) “Ortaokul ğrencilerinin Duygu Durumlarına Göre Dinledikleri Műzik Tűrlerinin İncelenmesi” bařlıklı yayınlanmamıř yűksek lisans tezinde, ortaokul ğrencilerinin duygu durumlarına göre dinledikleri műzik tűrlerinin tespit edilmesi amaçlanmıřtır. Karma desenli bu çalıřmada, öğrencilerin en çok hangi duygu durumunda műzik dinlediklerine yönelik hazırlanmıř olan anketle birincil duygu durumları esas alınmıř ve öğrencilerin en çok dinledikleri műzik tűrlerinin neler oldukları incelenmiřtir.

Bu arařtırmanın örneklemini; Mardin, Tokat, İzmir řehirlerinde bulunan, random (tesadűfi) olarak seçilen ű ortaokuldaki 5. 6. 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören 608 ğrenci oluřturmuřtur. Öğrencilerin en çok hangi ortamlarda műzik dinledikleri ve en çok dinledikleri műziklerden sonra en yoęun hangi duygu durumlarını yařadıklarına iliřkin grűřleri, içerik analizi yapılarak incelenmiř, son ařamada ise daha geniř bir deęerlendirmeye duygu durumları oluřturulmuř ve elde edilen bulguların daęılımları verilmiřtir. Seslendiricilere iliřkin elde edilen veriler ise betimlemeye gidilerek aktarılmıř ve daęılımlarla gösterilmiřtir.

Arařtırmanın sonucunda, öğrencilerin en çok Tűrk Pop-Rock műzik tűrűnű tercih ettikleri, en çok eęlence-mutluluk duygusunda műzik dinlemeyi istedikleri ve en çok dinledikleri seslendiricinin “Arabesk-Rap” olarak tanımlanabilecek “Arsız Bela” olduęu grűlműřtűr. Bařka bir dikkat çekici sonuca göre, en çok dinlenen műzik örneklerinden sonra en yoęun olarak hissedilen duyguların neler olduęuna bakıldıęında; sevgi-ařk duygusu yařadıklarında dinledikleri műziklerden sonra en yoęun hissettikleri duygu durumunun deęiřkenlik göstermekle birlikte, çoęunun sırasıyla mutluluk ve űzűntű duygu durumlarını hissettikleri olduęu tespit edilmiřtir.

Altıntaş, Kelebek ve Aşçı'nın (2013) Pamukkale Journal of Sport Sciences Dergisi'nde yayımlanan “*Elit Sporcularda Durumsal Güdülenme ve Optimal Performans Duygu Durumu Arasındaki İlişki*” başlıklı çalışmasında, elit sporcuların durumsal güdülenme düzeyleri ile optimal performans duygu durumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 167 erkek, 55 kadın toplamda 222 gönüllü sporcudan oluşmuştur. Katılımcıların Durumsal Güdülenme düzeyleri ve Optimal Performans Duygu Durumları incelenmiştir. Yapılan analizler neticesinde, içsel güdülenme ve özdeşimle düzenleme ile optimal performans duygu durumu arasında anlamlı ve pozitif yönde ilişki olduğu; optimal performans duygu durumu ile dışsal düzenleme ve güdülenmeme arasında anlamlı ve negatif yönde ilişki olduğu görülmüştür. Dikkat çekici bir sonuç olarak, sporcuların güdülenme düzeyleri optimal performans duygu durumları üzerinde etkili olduğu, içsel güdülenme optimal performans duygu durumunun oluşmasını kolaylaştırırken, dışsal güdülenmenin bu durumu engellediği tespit edilmiştir.

Gedik'in (2007) *Popüler Müzikte Beğeni Farklılıkları: Bir fMRI Çalışması* başlıklı yayınlanmamış yüksek lisans tezinde, popüler müzik beğenisine dair katılımcılardan elde edilen nörolojik ve kültürel verilerin birbiriyle uyumluluğunu araştırmak amaçlanmıştır. 10 katılımcıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, bir beyin görüntüleme tekniği olan fMRI düzeneğinde kendi seçtikleri en sevdikleri ve en sevmedikleri müzik örnekleri dinletilerek beyin görüntü verileri elde edilmiş ve daha sonra katılımcılarla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilerek müzik beğenileri hakkında kültürel veriler elde edilmiştir. Bunun yanı sıra, En sevilen ve en sevilmeyen müzik örneklerinin dinlenilmesiyle ilgili beyindeki beğeniyle ilişkili bölgelerde anlamlı aktivasyon farklılıkları, dinletilen müzik örnekleri üzerine katılımcılarla yapılan yüz yüze görüşmelerde de beğeni farklılıklarına dair anlamlı kültürel veriler bulunmuştur. Bu çalışmada popüler müzik beğenisi üzerine elde edilen nörolojik ve kültürel verilerin birbirini destekler nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

Erdal'ın (2009) Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nde yayımlanan “*Müzik Tercihi ve Kişilik İlişkisi*” başlıklı çalışmasında, Klasik Müzik, Türk müziği ve Rock müzik dinleyicilerinin beğenilerini etki eden birtakım faktörler; cinsiyet, kişilik, aile, arkadaş çevresi ve müzikal uyaran değişkenleri dikkate alınarak incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini, Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Eğitim Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuarı ve Ege Üniversitesi Türk

Müziği Devlet Konservatuvarında müzik öğrenimi görmekte olan 17-30 yaş arası, 89 erkek 91 kadın toplam 180 kişi oluşturmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre; Türk ve Klasik müzik dinleyicilerinin kişilik özellikleri birbirine benzer nitelikte olduğu, Rock müzik dinleyicilerinin kişilik özellikleri hem temel boyutlarda hem alt boyutlarda diğer iki türden oldukça farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Başka bir sonuca göre ise, müzik tercihinde, kişilik özellikleri ve müzik türü ilişkisi arasında ilişki olabileceği varsayımını doğru çıkaracak veriler elde edilmiştir.

Erdal'ın (2013) The Journal of Academic Social Science Studies dergisinde yayımlanan “*Müzik Tercihinde İnanç Biçimlerinin Rolü*” başlıklı çalışmada 10 müzik türü çerçevesinde müzik türü beğenisi ile dünya görüşü tarzları ve dini tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Örneklemi, Cumhuriyet Üniversitesi; bir, iki, üç ve dördüncü sınıftan 83 kız 104 erkekten oluşan 187 öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda, müzik tercihi ve inanç biçimleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir.

Angı'nın (2012) “*Lise Öğrencilerinin Demografik Özellikleri ile Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişki*” başlıklı yayınlanmamış yüksek lisans tezinde, öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek için yapılan bu çalışmada, araştırmanın örneklemi her Ankara'nın farklı ilçelerinden bir lise türünden random (tesadüfî) yöntemi ile seçilen 7 liseden 634 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada, birinci bölümü öğrencilerin demografik özelliklerini belirleyecek 33 sorudan, ikinci bölümü ise dinledikleri müzik türlerini belirleyecek 27 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; lise öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türünün Pop müzik olduğu, farklı demografik özellikteki öğrencilerin, dinledikleri müzik türleri arasında belirgin farklar olduğu, müzik türlerini tercih etme düzeylerinin; cinsiyete yaşa, okudukları okula, ailenin eğitim durumu ile mesleklerine, gelir düzeyine, aile ilişkilerine, sosyal hayatlarına, ek iş yapmalarına, sigara/içki kullanmalarına, enstrüman çalma ve kitap okuma durumlarına, hayata bakış açlarına ve hayattan beklentilerine göre karşılaştırıldığında anlamlı farklar olduğu görülmüştür.

Ercan'ın (2014) “*Klasik Batı Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarı Müzik Lisans Öğrencilerinin Müzikal Beğenileri ve Müzik Dinleme Alışkanlıklarının İncelenmesi*” başlıklı yayınlanmamış yüksek lisans tezinde, klasik batı müziği eğitimi verilen Devlet Konservatuvarlarında okuyan öğrencilerin müzikal beğenilerini ve müzik dinleme alışkanlıklarını çeşitli değişkenler açısından değerlendirmek ve var olan

durumu ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet Konservatuarı ve Eskişehir Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuarında 2013-2014 eğitim-öğretim yılının 2. döneminde öğrenim gören müzik lisans öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde, en fazla, eğitimi almış oldukları müzik türlerini dinledikleri; şarkıcı seçimlerinde ise müzik eğitimi almış kişileri tercih ettikleri, en fazla dinledikleri bestecilerin W. A. Mozart, J. S. Bach ve L.v. Beethoven olduğu ve yorumcu seçimlerinde Türk bestecileri birinci sırada tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Ulutürk'ün (2008) *“Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri”* başlıklı yayınlanmamış yüksek lisans tezinde, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri ile bu türler içindeki tercih ettikleri besteci ve yorumcuların; bu türleri tercih sebeplerinin; tercihlerini hangi değişkenlerin belirlediğinin ve tercihlerinin cinsiyet ile öğrenim türüne göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini, Türkiye'nin Kuzeybatı illerinde bulunan yedi Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinin Müzik Bölümünde okuyan son sınıf öğrencileri oluşturmuştur.

Araştırmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri ilk üç müzik türü Avrupa Sanat Müziği, Türk Halk müziği ve Türk Pop Müziği olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin, ailelerinin ve arkadaşlarının dinledikleri müzik türlerinden büyük ölçüde etkilendikleri görülmüştür. Bununla birlikte, müziksel tercihlerde, cinsiyete ve yatılı-gündüzlü ikamet etme durumuna göre anlamlı bir fark belirlenememiştir.

Şenel'in (2013) *“Müzik Algısı, Müzik Tercihi ve Sosyal Kimlik Bağlamında Müzikte Önyargı ve Kalıpyargı”* başlıklı yayımlanmamış doktora tezinde; müzik önyargı ve kalıp yargıları oluşturan faktörlerle ilgili bir literatür araştırması ve anketler vasıtasıyla yapılan orijinal araştırmada elde edilen sonuçların ve bu çeşit çalışmalardaki yöntemlerin bir tartışması olarak iki bölüm olarak değerlendirilen bu araştırmanın birinci bölümde, müzik algısının sosyal ve kültürel temelleri ve müzik tercihini belirleyen faktörler üzerinde durulmuş; müziğin bireysel, sosyal anlamları ve fonksiyonları ile tercihlerin psikolojik ve sosyal temelleri bölümün ana konusunu oluşturmuştur. İkinci bölümde ise, müziğin sosyal psikolojisi ile birlikte anlatılan müzik kalıp yargıları kısmında, sosyal kimlik teorisi çerçevesinde önyargı ve kalıp yargı, müzikte kalıp yargı ve problem müzik türleri ele alınmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacı ve alt problemleri doğrultusunda izlenen yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. Bu amaçla araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu ve çalışma grubuna ilişkin betimsel istatistikler, verileri toplama teknikleri ile verilerin analizi konularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, genel tarama ve korelasyonel model olmak üzere, iki yaklaşım temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, öğrencilerin; müzik türü ve seslendirici tercihleri, duygu durumlarına göre en çok dinledikleri müzik türleri ve sosyo-demografik özelliklerine ilişkin betimleme yapıldığından dolayı araştırma genel tarama modelindedir. Genel tarama modeli; "Çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir" (Karasar, 2007).

Öte yandan, lise öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ile müzik tercihi arasındaki ilişki analizinden dolayı, çalışma korelasyonel modeldedir. Korelasyonel çalışmalarda, iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkiler, bu değişkenlerin birlikte değişim düzeyleri araştırılmıştır (Heppner, Wampold & Kivlighan 2013; Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2010, Karasar, 2007).

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki lise öğrencileri oluşturmaktadır. Evrenden örneklem seçiminde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği uygulanmıştır. Büyüköztürk vd. (2012), bu örnekleme yaklaşımını; "Evrende incelenen problemle ilgili olarak kendi içinde benzeşik farklı durumların belirlenerek çalışmanın bu durumlar üzerinde yapılmasıdır" olarak ifade etmişlerdir. Bu yaklaşım çerçevesinde, araştırmanın örneklemini; Marmara Bölgesi-İstanbul Başakşehir Birikim Temel Lisesi, Doğu Anadolu Bölgesi-Malatya Yeşiltepe Anadolu Lisesi ve Doğu Anadolu Bölgesi-Muş İbni Sina Anadolu Lisesi öğrencileri oluşturmuştur (N=317).

Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü'nün 2011 tarihli "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE)" adlı raporuna göre iller; demografik, istihdam, eğitim, sağlık, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali ver erişilebilirlik göstergeleri dikkate alınarak 6 kademedede sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre İstanbul, 1. Sırada ve 1. Kademedede; Malatya, 42. Sırada ve 4. Kademedede ve Muş, 6. Kademedede ve 81. olmak üzere son sırada yer almaktadır. Bu bağlamda, Tablo 2’de örnekleme oluşturan lise öğrencilerinin; okul, cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyine ilişkin dağılım özellikleri yer almaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Okul, Cinsiyet, Yaş, Sınıf Değişkenlerine Göre Dağılımları

		<i>f</i>	%
<i>Okul</i>	İstanbul	105	33.1
	Malatya	106	33.4
	Muş	106	33.4
<i>Cinsiyet</i>	Kız	150	47.3
	Erkek	167	52.7
<i>Yaş</i>	14	15	4.7
	15	78	24.6
	16	83	26.2
	17	78	24.6
	18	51	16.1
	19	12	3.8
<i>Sınıf</i>	9. Sınıf	87	27.4
	10. Sınıf	78	24.6
	11. Sınıf	59	18.6
	12. Sınıf	93	29.3
<i>Toplam</i>		317	100.0

Tablo 2’de görüldüğü üzere; öğrencilerin okul, cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre dengeli dağılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Sınıf düzeyinde sadece 11. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha düşük dağılım gösterdikleri belirlenmiştir. Yaş değişkenine ilişkin dağılım incelendiğinde ise; 15, 16, 17 yaş düzeyindeki öğrencilerin dengeli dağılım gösterdikleri; 14, 18 ve 19 yaş düzeyindekilerin ise daha düşük oranlar ile dağılım içerisinde yer aldıkları görülmüştür.

3.3. Verileri Toplama Teknikleri

Veri toplama sürecinin ilk aşamasında Milli Eğitim Bakanlığı’ndan gerekli izinler alınarak, anket uygulama izinleri alınmıştır. Veri toplama aracı öğrencilere uygulanmadan önce, sınıflarda, ankette yer alan sorular kapsamında; müzik türleri, duygu durumları, sosyo-demografik özellikler ve anketin genel özellikleri hakkında gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Öğrencilerin sağlıklı bir biçimde anketleri doldurabilmeleri için süre kısıtlamasına gidilmemiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Bozkurt'un (2015) ortaokul öğrencilerinin duygu durumlarına göre müzik tercihlerinin tespit edilmesi için geliştirdiği anket temel alınmış, bazı maddeler ve seçenekler üzerinde değişiklikler yapılarak uygulanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; cinsiyet, sınıf, müzik dinlemeyi sevmeye düzeyi, müzik dinleme sıklığı, okul dışında müzik eğitimi alma durumu, müzik dinlenirken en çok hangi yol ve aracın kullanıldığı konularına yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise en çok dinlenen müzik türü ve seslendiriciler ile her duygu durumu için en çok tercih edilen müzik türlerine ilişkin sorular yer almaktadır. En çok tercih edilen müzik türlerine ilişkin en çok üç seçenek işaretlenebilmektedir. Seslendiricilere ilişkin soruda ise belli bir sayı sınırlamasına gidilmeden, birçok seslendiricinin yazılabilmesine olanak sağlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen veriler SPSS 24.0 paket programına işlenmiştir. Bu aşamada, en çok tercih edilen müzik türleri ve seslendiricilere ilişkin bir öğrenci birden çok seçenek işaretleyebildiği ve yazabildiği için, kişi sayısı yerine seçenek sayıları göz önüne alınarak analiz işlemleri gerçekleştirilmiştir. Öncelikle; müzik dinlemeyi sevmeye düzeyi, müziğin en çok hangi araç ve yol ile dinlenildiği, okul dışında müzik eğitimi alma durumu, ne sıklıkta müzik dinlendiği, cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, yaşantının geçirildiği yer olmak üzere sosyo-demografik ve müziksel yaşantı kapsamındaki sorulara ilişkin cevaplar frekans (f) ve yüzde (%) değerleri belirlenerek tablo ve grafikler ile görselleştirilerek sunulmuştur. En çok dinlenen müzik türleri ve seslendiricilere ilişkin veriler de aynı şekilde analiz edilmiştir. Fakat en çok tercih edilen seslendiricilerin çok yüksek sayılarda olmasından dolayı, bütün grup için en çok eğilim gösterilen 20'nin üzerinde frekans değerine sahip ilk 12 seslendiriciye ilişkin değerler sunulmuştur. Yaşantının geçirildiği yer, diğer bir anlatımla il değişkenine göre en çok tercih edilen frekans değeri en yüksek ilk beş seslendirici sunulmuştur.

Öğrencilerin; sosyo-demografik ve müzikal yaşantılarına ilişkin özellikleri ile en çok tercih ettikleri müzik türleri arasındaki ilişkilere yönelik analizler için Kay-Kare testi uygulanmıştır. Normallik analizi için K-S testi, çarpıklık-basıklık katsayıları incelenmiştir. Sadece beşli derecelendirme ve sürekli değişken yapısındaki müzik dinlemeyi sevmeye düzeyine ilişkin analizlerde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve

varyansların homojen olmadığı durumlarda Welch testi yapılmıştır. Analiz işlemleri öğrencilerin; sevgi-aşk, eğlence-mutluluk, üzüntü, korku ve öfke olmak üzere altı duygu durumu için tekrarlanmıştır. Bu sayede öğrencilerin her duygu durumunda en çok dineleme eğilimi gösterdiği türler ile sosyo-demografik ve müziksel yaşantıları na ilişkin değişkenler arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Etki büyüklüklerinin tespit edilmesi için Kay-Kare testi için Cramer's V değerleri hesaplanmıştır (Cohen, 1988; Gravetter & L. Wallnau, 2013). Cramer's V değerlerinin yorumlanması için Rea ve Parker (1992) tarafından ifade edilen; .00-.10=göz ardı edilebilir ilişki, .10-.20=zayıf, .20-.40=orta, .40-.60=kısmen yüksek, .60-.80=yüksek ve .80-1.00 çok güçlü kriterleri göz önüne alınmıştır.

3.6. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları

N: Toplam Sayı

f : Frekans

%: Yüzde

ω^2 : Tek yönlü varyans analizi omega squared etki büyüklüğü simgesi

Cramer's v= Kay-kare testi etki büyüklüğü için kullanılan formüllerden biri

Welch's F= Welch testi istatistik değeri

K-S= Kolmogorov-Smirnov test

χ^2 : Kay-kare değeri

ss: Standart sapma

F: Varyans değeri

p: Anlamlılık düzeyi

sd: Serbestlik değeri

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde analizler eşliğinde elde edilen bulgular görselleştirilmiş ve bu bulgular eşliğinde yorumlar getirilmiştir.

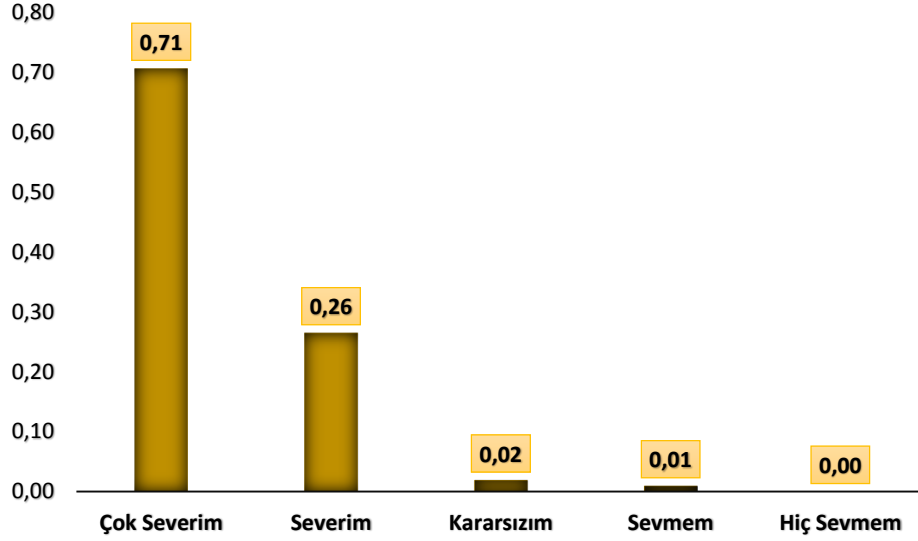
4.1. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Öğrencilere "*Müzik dinlemeyi sever misiniz?*" sorusu yöneltilmiştir. Yapılan analiz işlemi sonucunda, öğrencilerin müzik dinlemeyi sevme durumlarına yönelik verdiği cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolaştırılarak ve grafik aracılığı ile görselleştirilerek verilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği cevapların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Çok severim	224	70.7
Severim	84	26.5
Kararsızım	6	1.9
Sevmem	3	.9
Hiç Sevmem	-	-
Toplam	317	100.0

Tablo 3'te görüldüğü üzere, öğrencilerin büyük bir bölümünün %70.7 ile müzik dinlemeye yönelik sevgi düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sadece 2.8'lik bir dilim içerisinde yer alan öğrencilerin "hiç sevmem" ve "sevmem" seçeneklerini işaretledikleri saptanmıştır. Grafik 1'de, bu bulgu görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 1. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Dağılımı

Öğrencilerin, %97 ile tamamına yakın bir bölümünün müzik dinleme davranışına ilişkin sevgilerinin olumlu yönde olduğu görülmektedir.

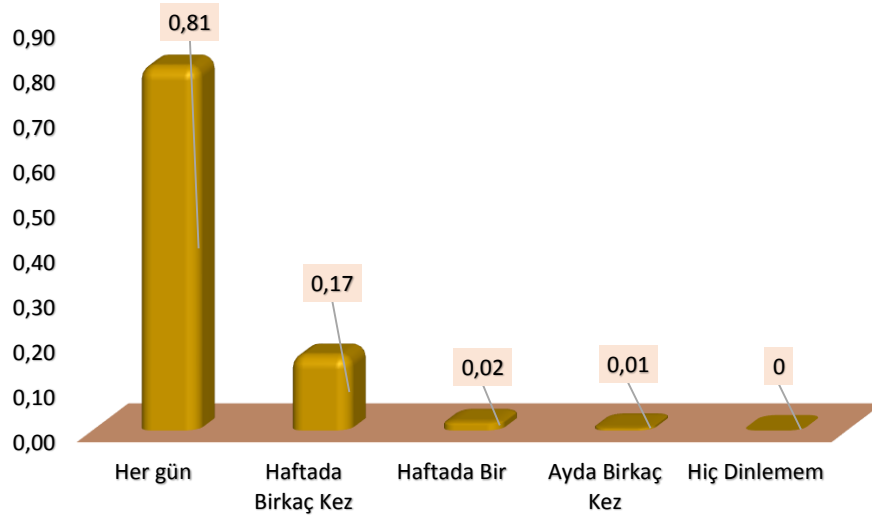
4.2. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Yapılan analiz işlemi sonucunda, öğrencilerin "*Ne sıklıkla müzik dinlersiniz?*" sorularına verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolastırılmış, grafik aracılığı ile görselleştirilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği cevapların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Her gün	256	80.8
Haftada Birkaç Kez	53	16.7
Haftada Bir	6	1.9
Ayda Birkaç Kez	2	.6
Hiç Dinlemem	-	-
Toplam	317	100.0

Öğrencilerin müzik dinleme sıklıklarına ilişkin dağılımda, her gün müzik dinleyenlerin %80.8 ile en yüksek oran ile bu dağılımda yer aldıkları görülmüştür. Haftada birkaç kez dinleyenlerin %16.7; haftada bir ve ayda birkaç kez kategorisinde yer alanların ise %2.5 oranına sahip oldukları tespit edilmiştir. Grafik 2'de öğrencilerin ne sıklıkta müzik dinledikleri görselleştirilmiştir.

Grafik 2. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Dağılımı

Öğrencilerin büyük bir kısmının, müzik dinleme davranışını bir alışkanlık olarak edindikleri ve bu davranışı sürekli olarak gerçekleştirdikleri görülmektedir.

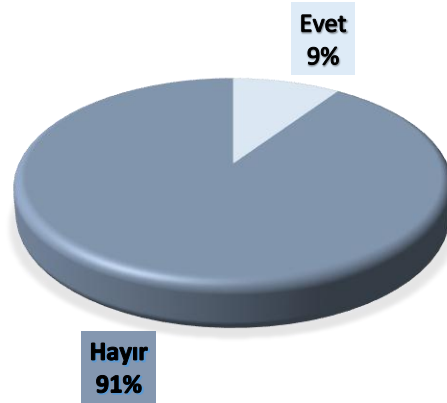
4.3. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumlarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Yapılan analiz işlemi sonucunda, öğrencilerin "*Okulda gördüğün müzik dersi dışında herhangi bir müzik eğitimi alıyor musunuz/aldınız mı?*" sorularına verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolastırılmış, grafik aracılığı ile görselleştirilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği cevapların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumlarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Evet	29	9.1
Hayır	288	90.9
Toplam	317	100.0

Öğrencilerin %90.9'unun, okulda verilen müzik dersi dışında herhangi bir müzik eğitimi almadıkları görülmüştür. Halk eğitim merkezleri, dersane-kurs, bireysel-özel ders, musiki cemiyeti vb. okul dışı müzik eğitimi alanların ise sadece %9.1'lik bir orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Grafik 3'te bu bulgu görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 3. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumlarının Dağılımı

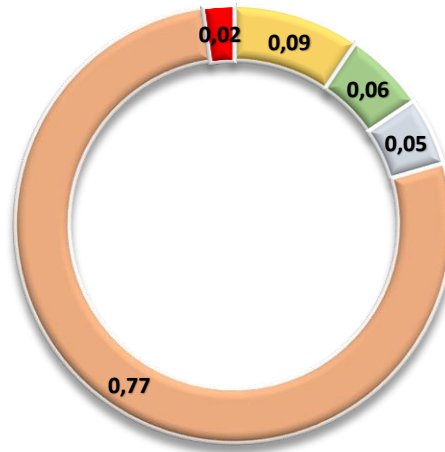
4.4. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Yapılan analiz işlemi sonucunda, öğrencilerin "*En çok hangi araç veya yol ile müzik dinlersiniz*" sorularına verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolastırılmış, grafik aracılığı ile görselleştirilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği cevapların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Bilgisayar	30	9.5
Mp3 Çalar	19	6.0
TV	16	5.0
Telefon	245	77.3
Radyo	7	2.2
Toplam	317	100.0

Tablo 6'da görüldüğü üzere, öğrencilerin müziği en çok telefon ile dinledikleri tespit edilmiştir (%77.3). En çok telefon ile müzik dinleyenleri sırasıyla bilgisayar (%9.5), mp3 çalar (%6.0), TV (%5.0) ve radyo grupları takip etmiştir. Grafik 4'te bu bulgu görselleştirilerek sunulmuştur.

■ Bilgisayar ■ Mp3 Çalar ■ TV ■ Telefon ■ Radyo

Grafik 4. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerine Dağılımı

4.5. Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Müzik Türünü Dağılımına İlişkin Bulgular

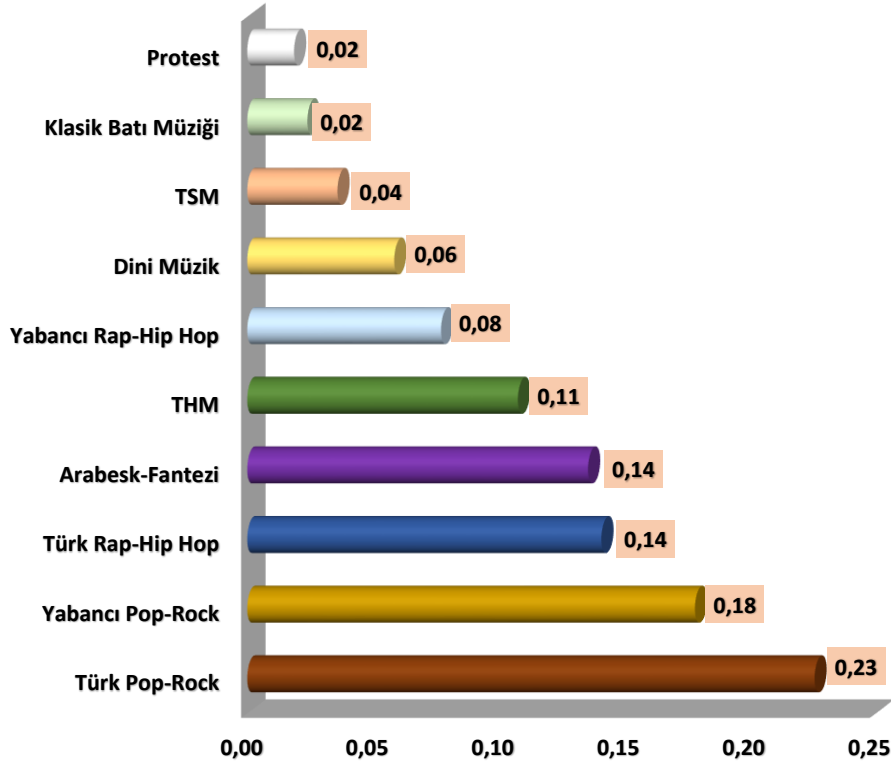
Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Öğrencilere "En Çok Hangi Müzik Türünü Dinlersiniz?" sorusu yöneltilmiştir. Birden çok müzik türünü tercih etme durumunda ise en fazla üç müzik türünü işaretlemeleri yazılı ve sözlü olarak açıklanmıştır. Bir öğrencinin birden fazla seçenek işaretlemesi bakımından, analiz işlemlerinde öğrenci sayısı yerine tercih sayısı dikkate alınmıştır. Frekans ve yüzde analizi sonucunda ulaşılan bulgular, Tablo 7’de ifade edilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin En Çok Hangi Müzik Türünü Dinlediklerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Türk Pop-Rock	170	23.0
Yabancı Pop-Rock	134	18.0
Türk Rap- Hip Hop	106	14.0
Arabesk-Fantezi	102	14.0
THM	81	11.0
Yabancı Rap-Hip Hop	58	8.0
Dini Müzik	44	6.0
TSM	27	4.0
Klasik Batı Müziği	18	2.0
Protest	14	2.0
Toplam	754	100.0

Tablo 7’deki dağılım incelendiğinde, öğrencilerin %23’lük ve sonrasında %18’lik oranlar ile en çok Türk Pop-Rock ve Yabancı Pop-Rock türlerindeki müzikleri dinledikleri tespit edilmiştir. En az eğilim gösterilen müzik türlerinin ise sırasıyla;

Protest (%2), Klasik Batı müziği (%2) ve TSM (%4) olduğu gözlemlenmiştir. Grafik 5'te en çok tercih edilen müzik türleri sunulmuştur.

Grafik 5. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türünü Dinlediklerine Göre Dağılımı

Grafik 5'e bakıldığında, öğrencilerin %41'inin Pop-Rock türünü en çok tercih ettikleri, Rap-Hip Hop türünün %22, Türk müziğinin %15, Arabesk-Fantezi müziğinin ise %14 ile dağılımda yer aldıkları görülmüştür.

4.6. Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular

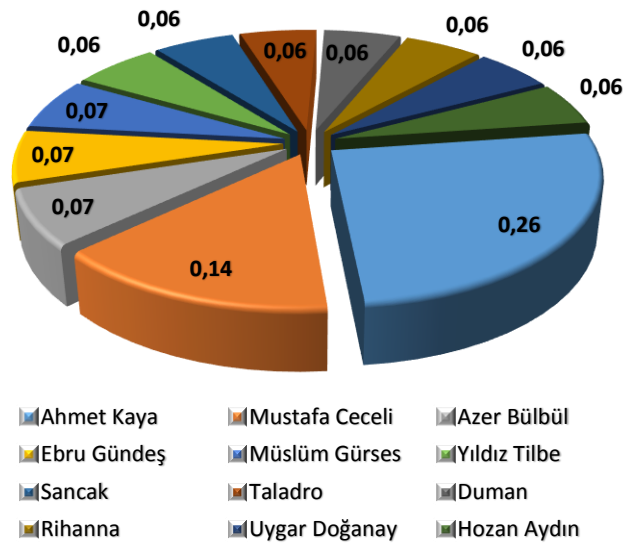
Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin bulgular, bu alt başlıkta verilmiştir. Öğrencilere; "En Çok Hangi Seslendiriciyi Dinlersiniz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin birden fazla seslendirici belirttiklerinden dolayı müzik türlerinde olduğu üzere, kişi sayısı yerine ifade edilen seslendirici sayısı üzerinden analiz işlemleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca en çok tercih edilen seslendiriciler; İstanbul, Malatya ve Muş olmak üzere üç kategoride incelenmiştir.

Tablo 8'de, öğrencilerin en fazla tercih ettiği seslendiricilerden, frekans değeri en az 20 olan 12 seslendiricinin frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Seslendiricilerin (>20) Frekans ve Yüzde Dağılımı

			f	%
Ahmet Kaya	=	Protest	98	26.0
Mustafa Ceceli	=	Türk Pop	55	14.0
Azer Bülbül	=	Arabesk-Fantezi	27	7.0
Ebru Gündeş	=	Arabesk-Fantezi	25	7.0
Müslüm Gürses	=	Arabesk-Fantezi	25	7.0
Yıldız Tilbe	=	Arabesk-Fantezi	23	7.0
Sancak	=	Türk Pop	22	6.0
Taladro	=	Türk Rap	21	6.0
Duman	=	Türk Rock	21	6.0
Rihanna	=	Yabancı Pop	21	6.0
Uygar Doğanay	=	Arabesk-Fantezi	21	6.0
Hozan Aydın	=	Halk Müziği	21	6.0
Toplam			754	100.0

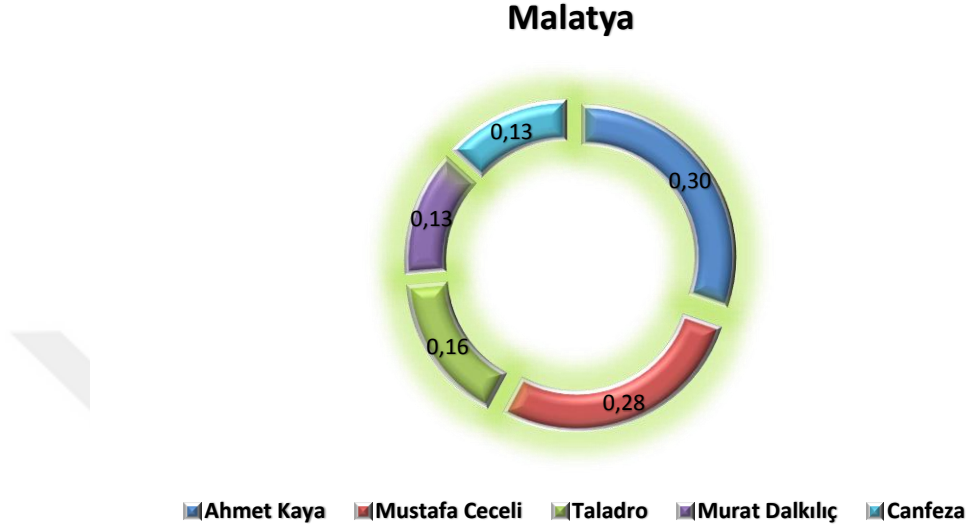
Tablo 8 incelendiğinde, en çok tercih edilen 12 seslendirici içerisinde, %26 ile baskın olarak protest müzik kapsamında yer alan Ahmet Kaya'nın ilk sırada yer aldığı tespit edilmiştir. %14 ile Türk Pop Müziği türünde performans gösteren Mustafa Ceceli'nin dağılım içerisinde ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. Her ne kadar farklı müzik türlerinde icraları olsa da, genel olarak Arabesk-Fantezi müziği kapsamında yer alan; Azer Bülbül, Ebru Gündeş, Müslüm Gürses ve Yıldız Tilbe'nin birbirlerine yakın oranlara (%7) sahip olduğu görülmektedir. Taladro, Sancak, Duman, Rihanna, Uygar Doğanay ve Hozan Aydın aynı oranlar ile yine en çok tercih edilen seslendiriciler içerisinde yer almaktadır. Hozan Aydın, Kürtçe dilinde Halk Müziği motiflerini kullanılan bir seslendirici olarak diğer performans gösterenlerden farklı bir biçimde dağılımda konumlanmaktadır. Grafik 6'da bu seslendiricilere ilişkin bulgular görselleştirilmiştir.

Grafik 6. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Seslendiricilere Göre Dağılımı

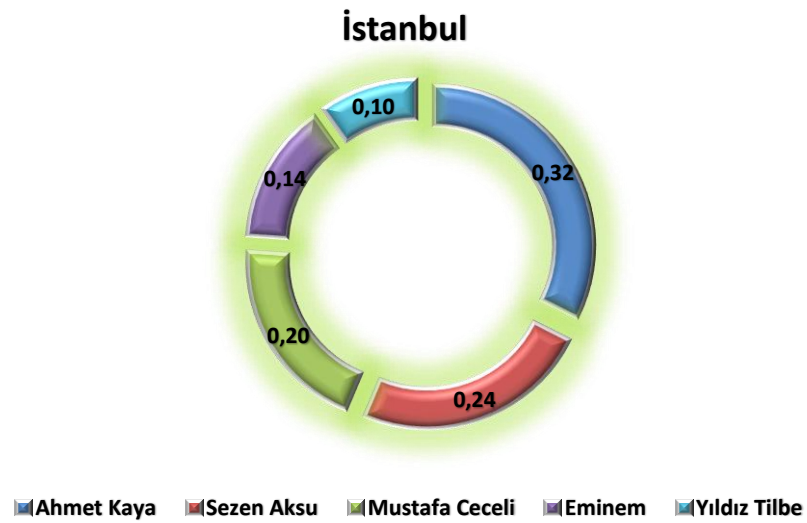
4.7. İllere Göre Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 7’de Malatya grubunda yer alan lise öğrencilerinin en çok dinlediği beş seslendiricinin dağılımı sunulmuştur.

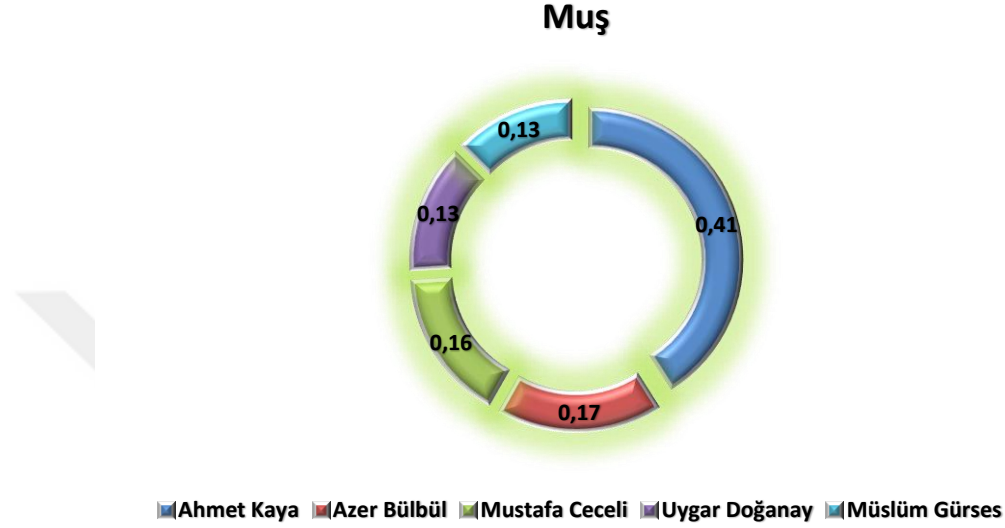
Grafik 7. Malatya’da Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici

Grafik 7’de görüldüğü üzere, Malatya kategorisinde yer alan öğrencilerin %30 oran ile en çok Ahmet Kaya’yı tercih ettikleri tespit edilmiştir. Ahmet Kaya’yı sırasıyla; Mustafa Ceceli (%28), Taladro (%16), Murat Dalkılıç (%13) ve Canfeza (%13) takip etmiştir. Grafik 8’de İstanbul grubunda yer alan lise öğrencilerinin en çok dinlediği beş seslendiricinin dağılımı sunulmuştur.

Grafik 8. İstanbul’da Öğrencilerin En Çok Dinledikleri İlk Beş Seslendirici

Grafik 8’de görüldüğü üzere, İstanbul kategorisinde yer alan öğrencilerin seslendirici tercihlerini %32 oran ile en çok Ahmet Kaya’dan yana kullandıkları tespit edilmiştir. Bu grubu sırasıyla; Sezen Aksu (%24), Mustafa Ceceli (%20), Eminem (%14) ve Yıldız Tilbe (%10) izlemiştir. Grafik 9’da, Muş grubunda yer alan lise öğrencilerinin en çok dinlediği beş seslendiricinin dağılımı sunulmuştur.

Grafik 9. Muş'ta Öğrencilerin En Çok Dinledikleri İlk Beş Seslendirici

Grafik 9 incelendiğinde, Muş kategorisinde yer alan öğrencilerin %41 oran ile çoğunluğunun yine Ahmet Kaya'yı en çok dinledikleri ortaya çıkmıştır. En çok Ahmet Kaya'yı dinlemeyi tercih edenleri sırasıyla; Azer Bülbül (%17), Mustafa Ceceli (%16), Uygar Doğanay (%13) ve Müslüm Gürses (%13) takip etmiştir.

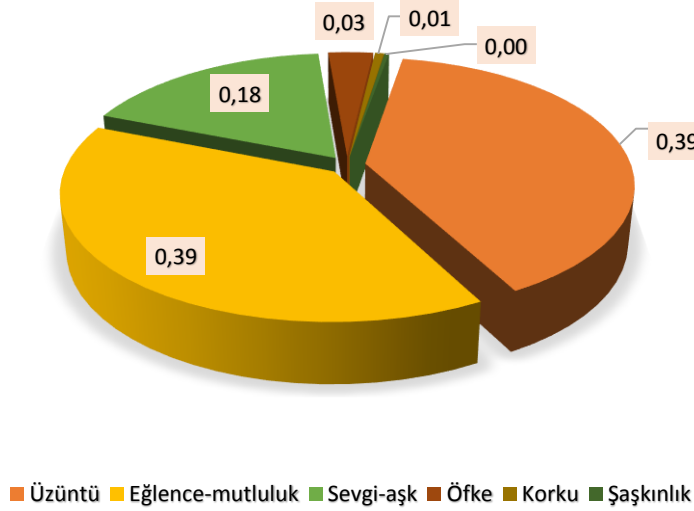
4.8. Öğrencilerin En Çok Hangi Duygu Durumunda Müzik Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur.

Tablo 8. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Dağılım

	f	%
Üzüntü	125	39.4
Eğlence-mutluluk	123	38.8
Sevgi-aşk	56	17.7
Öfke	10	3.2
Korku	2	.6
Şaşkınlık	1	.3
Toplam	317	100.0

Tablo 8’de incelendiğinde, öğrencilerin en çok üzüntü (%39.4) ile eğlence-mutluluk (%38.8) duygu durumlarında müzik dinleme ihtiyacı duydukları tespit edilmiştir. Bu duygu durumlarını %17.7 ile sevgi-aşk takip etmiştir.

Grafik 10. Öğrencilerin En Çok Hangi Duygu Durumunda Müzik Dinlediklerinin Dağılımı

Grafik 10’ a bakıldığında, öğrencilerin %78’sinin en çok üzüntü ve eğlence-mutluluk duygu durumlarında müzik dinledikleri; öfke, korku ve şaşkınlık duygu durumlarında ise müzik dinleme eğilimlerinin düşük düzeyde kaldığı gözlemlenmektedir.

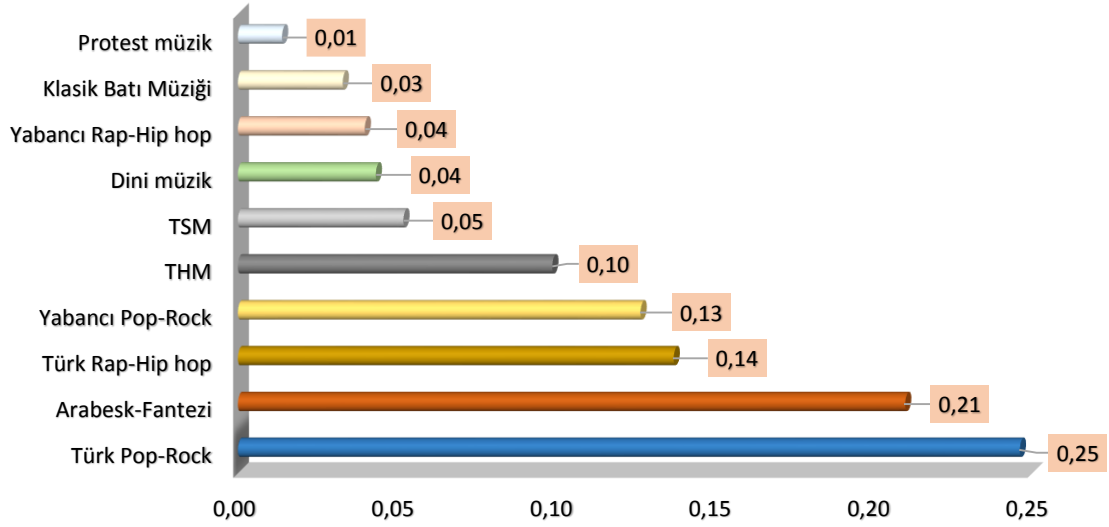
4.9. Öğrencilerin Duygu Durumlarına Göre Dinledikleri Müzik Türleri

4.9.1. Sevgi-Aşk

Tablo 9. Öğrencilerin Yoğun Olarak Sevgi-Aşk Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Türk Pop-Rock	142	24.6
Arabesk-Fantezi	121	21.0
Türk Rap-Hip Hop	79	13.7
Yabancı Pop-Rock	73	12.7
THM	57	9.9
TSM	30	5.2
Dini Müzik	25	4.3
Yabancı Rap-Hip Hop	23	4.0
Klasik Batı Müziği	19	3.3
Protest Müzik	8	1.4
Toplam	577	100.0

Tablo 9 incelendiğinde, öğrencilerin sevgi-aşk duygusunu yaşadıklarında en çok % 24,6 ile Türk Pop-Rock türünü dinlediklerini, bunu % 21 ve % 13,7 ile sırasıyla Arabesk-Fantezi ve Türk Rap-Hip Hop müzik türlerinin izlediği görülmektedir.

Grafik 11. Yoğun Olarak Sevgi-Aşk Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri

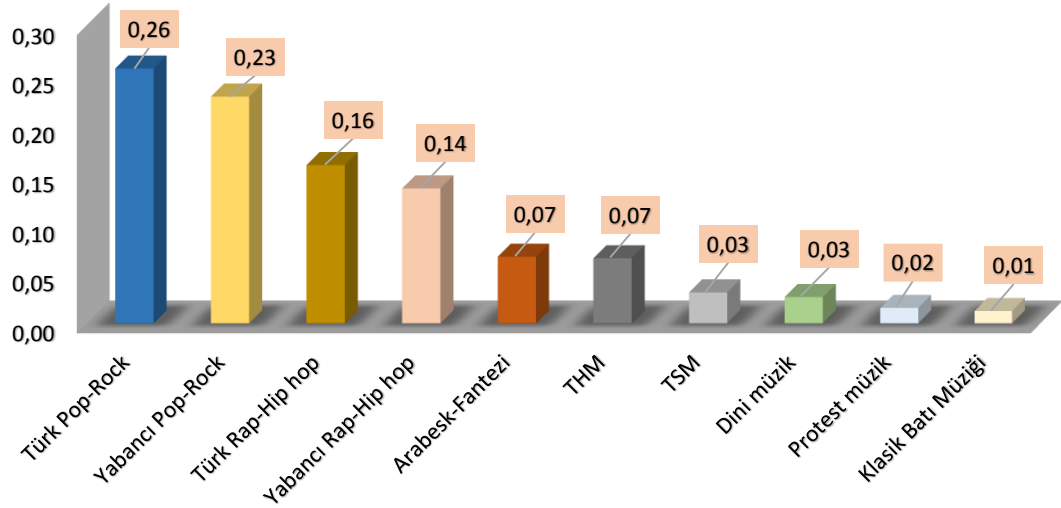
Grafik 11 incelendiğinde Sevgi-Aşk duygu durumunda öğrencilerin yarısından fazlası (% 60) Türk-Pop, Arabesk-Fantezi ve Türk Rap-Hip Hop müzik türlerini dinlediği tespit edilmiştir.

4.9.2. Eğlence-Mutluluk

Tablo 10. Öğrencilerin Yoğun Olarak Eğlence-Mutluluk Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Türk Pop-Rock	164	25.7
Yabancı Pop-Rock	146	22.8
Türk Rap-Hip Hop	102	16.0
Yabancı Rap-Hip Hop	87	13.6
Arabesk-Fantezi	43	6.7
THM	42	6.6
TSM	20	3.1
Dini Müzik	17	2.7
Protest Müzik	10	1.6
Klasik Batı Müziği	8	1.3
Toplam	639	100.0

Tablo 10 incelendiğinde, öğrencilerin Eğlence-Mutluluk duygusunu yaşadıklarında en çok % 25,7 ile Türk Pop-Rock türünü dinlediklerini, bunu % 22,8 ve % 16,0 ile sırasıyla Yabancı Pop-Rock ve Türk Rap-Hip Hop müzik türlerinin dinlendiği görülmektedir.

Grafik 12. Yoğun Olarak Eğlence-Mutluluk Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri

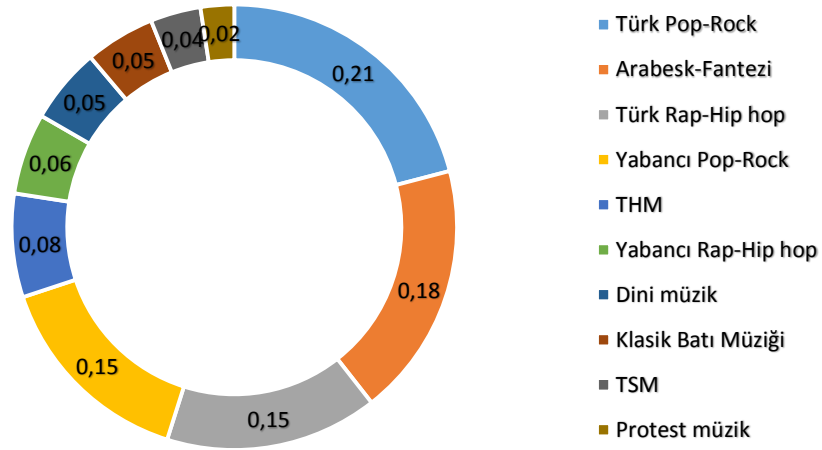
Grafik 12'ye bakıldığında Eğlence-Mutluluk Duygu Durumunda en az dinlenen müzik türlerinin % 0,01, % 0,02 ve %0,03 ile sırasıyla Klasik Batı Müziği, Protest Müzik ve Dini Müzik olduğu görülmektedir.

4.9.3. Şaşkınlık

Tablo 11. Öğrencilerin Yoğun Olarak Şaşkınlık Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Türk Pop-Rock	103	20.9
Arabesk-Fantezi	91	18.5
Türk Rap-Hip Hop	76	15.4
Yabancı Pop-Rock	74	15.0
THM	37	7.5
Yabancı Rap-Hip Hop	29	5.9
Dini Müzik	27	5.5
Klasik Batı Müziği	25	5.1
TSM	18	3.7
Protest Müzik	12	2.4
Toplam	492	100.0

Tablo 11 incelendiğinde, öğrencilerin Şaşkınlık duygusunu yaşadıklarında en çok % 20,9 ile Türk Pop-Rock türünü dinlediklerini, bunu % 18,5 ve % 15,4 ile sırasıyla Arabesk-Fantezi ve Türk Rap-Hip Hop müzik türlerinin dinlendiği görülmektedir.

Grafik 13. Yoğun Olarak Şaşkınlık Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri

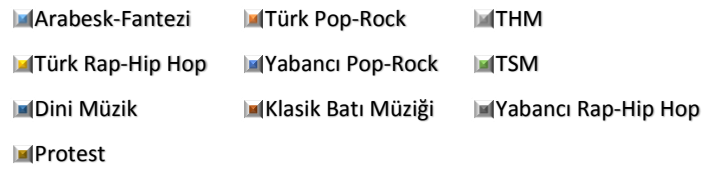
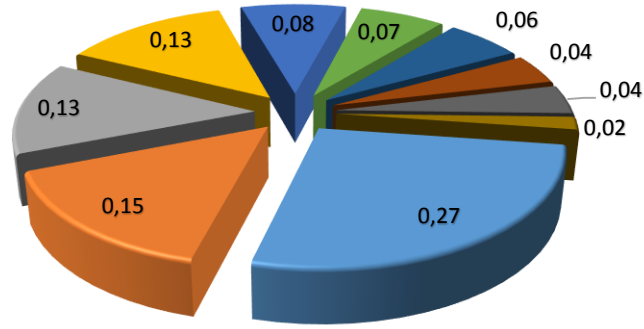
Grafik 13'e bakıldığında Şaşkınlık Duygu Durumunda en az dinlenen müzik türlerinin % 0,02, % 0,04 ve %0,05 ile sırasıyla Protest Müzik, TSM ve Klasik Batı Müziği olduğu tespit edilmiştir.

4.9.4. Üzüntü

Tablo 12. Öğrencilerin Yoğun Olarak Üzüntü Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Arabesk-Fantezi	149	26.8
Türk Pop-Rock	84	15.1
THM	74	13.3
Türk Rap-Hip Hop	74	13.3
Yabancı Pop-Rock	47	8.4
TSM	38	6.8
Dini Müzik	34	6.1
Klasik Batı Müziği	24	4.3
Yabancı Rap-Hip Hop	23	4.1
Protest Müzik	10	1.8
Toplam	557	100.0

Tablo 12 incelendiğinde, öğrencilerin Üzüntü duygusunu yaşadıklarında en çok % 20,9 ile Arabesk-Fantezi, % 15,1 ile Türk Pop-Rock ve % 13,3 ile de THM müzik türünü dinledikleri tespit edilmiştir.

Grafik 14. Yoğun Olarak Üzüntü Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri

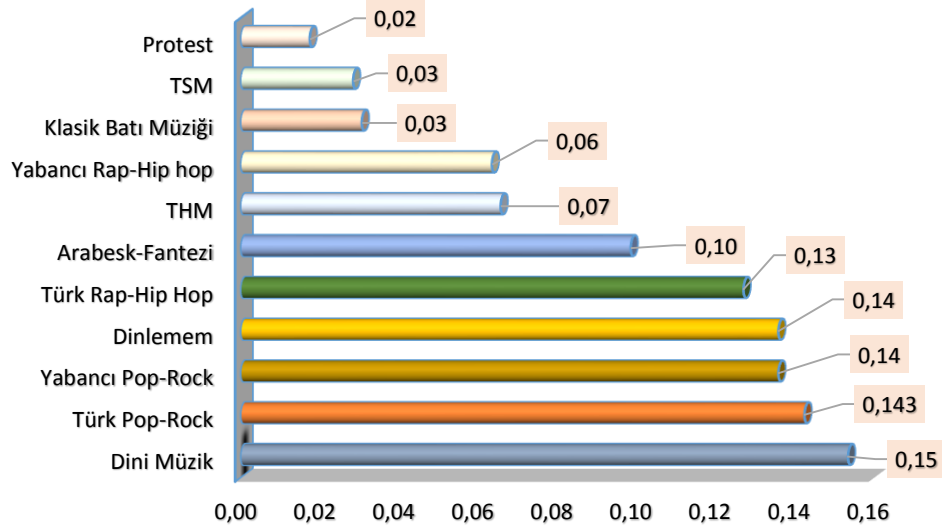
Grafik 14'e bakıldığında Üzüntü Duygu Durumunda en az dinlenen müzik türlerinin % 0,02, % 0,04 ve yine % 0,04 ile sırasıyla Protest Müzik, Yabancı Rap-Hip Hop ve Klasik Batı Müziği olduğu tespit edilmiştir.

4.9.5. Korku

Tablo 13. Öğrencilerin Yoğun Olarak Korku Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Dini Müzik	70	15.4
Türk Pop-Rock	65	14.3
Yabancı Pop-Rock	62	13.6
Dinlemem	62	13.6
Türk Rap-Hip Hop	58	12.7
Arabesk-Fantezi	45	9.9
THM	30	6.6
Yabancı Rap-Hip Hop	29	6.4
Klasik Batı Müziği	14	3.1
TSM	13	2.9
Protest	8	1.8
Toplam	456	100.0

Tablo 13 incelendiğinde, öğrencilerin Korku duygusunu yaşadıklarında en çok % 15,4 ile Dini müzik dinlerken, daha sonra % 14,3 ile Türk Pop-Rock, üçüncü olarak da % 13,6 ile Yabancı Pop-Rock dinledikleri tespit edilmiştir.

Grafik 15. Yoğun Olarak Korku Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri

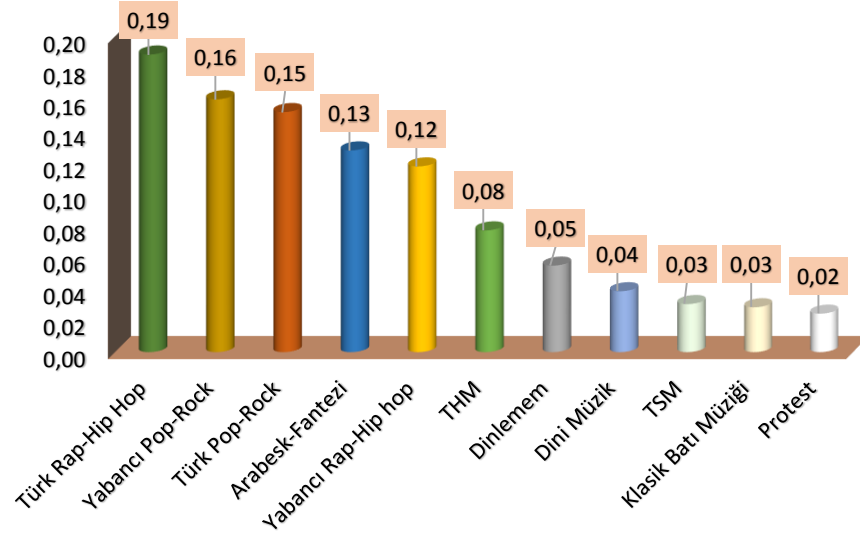
Grafik 15'e bakıldığında Korku Duygu Durumunda en az dinlenen müzik türlerinin % 0,02, % 0,03 ve yine % 0,03 ile sırasıyla Protest Müzik, TSM ve Klasik Batı Müziği olduğu görülmüştür.

4.9.6. Öfke

Tablo 14. Öğrencilerin Yoğun Olarak Öfke Duygusunu Yaşadıklarında, En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
Türk Rap-Hip Hop	93	18.9
Yabancı Pop- Rock	79	16.0
Türk Pop-Rock	75	15.2
Arabesk-Fantezi	63	12.8
Yabancı Rap-Hip Hop	58	11.8
THM	38	7.7
Dinlemem	27	5.5
Dini Müzik	19	3.9
TSM	15	3.0
Klasik Batı Müziği	14	2.8
Protest	12	2.4
Toplam	493	100.0

Tablo 14 incelendiğinde, öğrencilerin Öfke duygusunu yaşadıklarında en çok % 18,9 ile Türk Rap-Hip Hop, % 16,0 ile Yabancı Pop-Rock ve % 15,2 ile de Türk Pop-Rock müzik türünü dinledikleri görülmüştür.

Grafik 16. Yoğun Olarak Öfke Duygu Durumunda En Çok Dinledikleri Müzik Türleri

Grafik 16'ya bakıldığında Korku Duygu Durumunda en az dinlenen müzik türlerinin benzer şekilde % 0,02, % 0,03 ve yine % 0,03 ile sırasıyla Protest Müzik, Klasik Batı Müziği, TSM ve olduğu tespit edilmiştir.

4.10. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türleri ile Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

4.10.1. Cinsiyet ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Çalışmanın bu bölümünde müzik tercihleri ile cinsiyet, yaşantının geçirildiği yer, sınıf, müzik dinlemeyi sevme düzeyi, müzik dinleme sıklığı ve okul dışında müzik eğitimi alma durumu olmak üzere sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Müzik tercihleri işlenirken, daha önceki analiz işlemlerinde olduğu üzere çoğu öğrencinin birden çok türü kodlamasından dolayı tercih sayısı esas alınmıştır. Müzik tercihleri ile sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişki analizi için çapraz tablolar (crosstabs) oluşturulmuş, Kay-Kare testi uygulanmıştır. Dağılım değerleri, en çok tercih edilen müzik türü ve sosyo-demografik değişkenlerin kendi içlerindeki dağılımlar esas alınarak incelenmiştir. Beşten küçük hücre sayılarının %20'yi aştığı durumlarda grup birleştirme işlemleri gerçekleştirilmiştir. Etki büyüklüğü değerlerinin tespit edilmesi için Cramer's V değerleri hesaplanmıştır.

Tablo 15'te öğrencilerin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin cinsiyete göre Kay-Kare Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 15. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

	Cinsiyet			Cinsiyet		
	Kız (%)	Erkek (%)	Toplam	Kız (%)	Erkek (%)	
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	61.8	38.2	100.0	28.8	16.7
	Arabesk-Fantezi	33.3	66.7	100.0	9.3	17.5
	Türk Rap-Hip Hop	50.0	50.0	100.0	14.5	13.6
	Yabancı Pop-Rock	59.7	40.3	100.0	21.9	13.9
	THM	32.1	67.9	100.0	7.1	14.1
	TSM	29.6	70.4	100.0	2.2	4.9
	Dini Müzik	29.5	70.5	100.0	3.6	8.0
	Yabancı Rap-Hip Hop	50.0	50.0	100.0	7.9	7.5
	Klasik Batı Müziği	61.1	38.9	100.0	3.0	1.8
	Protest Müzik	42.9	57.1	100.0	1.6	2.1
	Toplam			100.0	100.0	

N=754
 $\chi^2=48.48^{**}$
sd=9
Cramer's
V=.25
p=.00

Tablo 15'deki Kay-kare testi sonuçlarında görüldüğü üzere, öğrencilerin en çok tercih ettikleri müzik türleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir [$\chi^2 (9) =48.48, p<.01$]. Etki büyüğünün orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Müzik türlerinin cinsiyete göre kendi içlerindeki dağılım değerleri incelendiğinde, Türk Pop-Rock, Yabancı Pop-Rock ve Klasik Batı müziği türlerinde kız öğrencilerin; Arabesk-Fantezi, THM, TSM ve Dini müzik türlerini en çok tercih edenlerde ise erkek öğrencilerin çoğunluğu teşkil ettikleri belirlenmiştir. Kız öğrenciler içerisinde en çok tercih edilen türün Türk Pop-Rock; erkek öğrenciler içerisinde ise en çok eğilim gösterilen türün Arabesk-Fantezi müzik türü olduğu tespit edilmiştir.

4.10.2. Yaşantının Geçirildiği Yere ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Çalışma grubu öğrencilerinin, dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin yaşantının geçirildiği yere göre Kay-Kare Testi sonuçları Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

Yaşantının Geçirildiği Yer					Yaşantının Geçirildiği Yer			
Müzik Türü	İstanbul	Malatya	Muş (%)	Toplam	İstanbul (%)	Malatya (%)	Muş (%)	
	Türk Pop-Rock	35.3	37.6	27.1	100.0	23.2	25.8	18.6
	Arabesk.-Fantezi	25.5	21.6	52.9	100.0	10.0	8.9	21.9
	Türk Rap-Hip H.	34.0	36.8	29.2	100.0	13.9	15.7	12.6
	Y. Pop-Rock	45.5	31.3	23.1	100.0	23.6	16.9	12.6
	THM	23.5	37.0	39.5	100.0	7.3	12.1	13.0
	TSM	22.2	44.4	33.3	100.0	2.3	4.8	3.6
	Dini Müzik	29.5	20.5	50.0	100.0	5.0	3.6	8.9
	Y. Rap-Hip Hop	46.6	32.8	20.7	100.0	10.4	7.7	4.9
	K. Batı Müziği	11.1	50.0	38.9	100.0	.8	3.6	8.9
	Protest Müzik	64.3	14.3	21.4	100.0	3.5	.8	1.2
Toplam				100.0	100.0	100.0		
χ²=59.90**	sd=18	Cramer's V= .20	p=.00					

$\chi^2=59.90^{**}$ sd=18 Cramer's V=.20 p=.00

Tablo 16'daki analiz sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin en çok tercih ettikleri müzik türleri ile yaşadının geçirildiği yer değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür [$\chi^2 (18) = 59.90$, $p < .01$]. Etki büyüğünün orta düzeye yakın olduğu belirlenmiştir. Arabesk-Fantezi, THM ve Dini müziklerde Muş; Türk Pop-Rock, Türk Rap-Hip Hop, TSM ve Klasik Batı müziği türlerinde Malatya; Yabancı Pop-Rock, Yabancı Rap-Hip Hop ve Protest müziklerde ise İstanbul grubundaki öğrencilerin dağılım içerisinde öne çıktıkları gözlemlenmektedir.

Yaşadının geçirildiği yer grubundaki iller kendi içerisinde değerlendirildiğinde ise Muş'ta Arabesk-Fantezi, Malatya'da Türk Pop-Rock ve İstanbul'da Türk ve Yabancı Pop-Rock müzik türlerini en çok dinleyenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları tespit edilmiştir.

4.10.3. Sınıf ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 17'de, lise öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin sınıf düzeyine göre Kay-Kare Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 17. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Sınıf Düzeyi					Sınıf Düzeyi				
		9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)	Toplam	9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)	
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	26.5	25.9	17.6	30.0	100.0	22.2	22.7	22.4	22.9	
	Arabesk.-Fantezi	28.4	28.4	13.7	29.4	100.0	14.3	14.9	10.4	13.5	
	Türk Rap-Hip H.	21.7	27.4	23.6	27.4	100.0	11.3	14.9	18.7	13.0	
	Y. Pop-Rock	27.6	26.9	15.7	29.9	100.0	18.2	18.6	15.7	17.9	
	THM	27.2	25.9	16.0	30.9	100.0	10.8	10.8	9.7	11.2	
	TSM	29.6	25.9	14.8	29.6	100.0	3.9	3.6	3.0	3.6	
	Dini Müzik	36.4	15.9	25.0	22.7	100.0	7.9	3.6	8.2	4.5	
	Y. Rap-Hip Hop	27.6	27.6	13.8	31.0	100.0	7.9	8.2	6.0	8.1	
	K. Batı Müziği	16.7	16.7	33.3	33.3	100.0	1.5	1.5	4.5	2.7	
	Protest Müzik	28.6	14.3	14.3	42.9	100.0	2.0	1.0	1.5	2.7	
						Toplam	100.0	100.0	100.0	100.0	
$\chi^2=16.75$		sd=27	$p=.94$								

Tablo 17'deki analiz sonuçlarına bakıldığında, müzik tercihleri ile sınıf düzeyi arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir [$\chi^2 (27) = 16.75$, $p > .05$]. Müzik türlerinin kendi içlerindeki dağılımları incelendiğinde; Türk Pop-Rock, Arabesk Fantezi, Yabancı Pop-Rock, THM, Yabancı Rap-Hip Hop, Klasik Batı ve Protest müzik türlerinde 12. Sınıf; Dini müzik türünde ise 9. Sınıf öğrencilerinin en yüksek oranlara sahip oldukları belirlenmiştir. Bütün sınıf düzeylerinde ise Türk Pop-Rock müziğini en çok dinleyenlerin dağılım içerisinde en yüksek yüzde diliminde yer aldıkları saptanmıştır.

4.10.4. Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyi ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 18’de, dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin müzik dinlemeyi sevme düzeylerine göre Welch testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 18. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları

Welch	sd ₁	sd ₂	F	p	ω^2
	9	140.11	1.33	.23	-

Tablo 18’deki Welch testi sonuçlarına göre, müzik dinlemeyi sevme düzeyi ile en çok tercih edilen müzik türü arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir [Welch's $F_{(9-140.11)}=1.33$, $p>.05$].

4.10.5. Müzik Dinleme Sıklığı ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Lise öğrencilerinin yoğun olarak sevgi-aşk duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin ne sıklıkla müzik dinlediklerine göre Kay-Kare Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 19. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

Müzik Dinleme Sıklığı				Müzik Dinleme Sıklığı		
Müzik Türü		Her gün (%)	Diğer* (%)	Toplam	Her gün (%)	Diğer* (%)
	Türk Pop-Rock	83.5	16.5	100.0	23.1	20.0
	Arabesk-Fantezi	86.3	13.7	100.0	14.3	10.0
	Türk Rap-Hip Hop	85.8	14.2	100.0	14.8	10.7
	Yabancı Pop-Rock	79.9	20.1	100.0	17.4	19.3
	THM	76.5	23.5	100.0	10.1	13.6
	TSM	70.4	29.6	100.0	3.1	5.7
	Dini Müzik	59.1	40.9	100.0	4.2	12.9
	Yabancı Rap-Hip Hop	82.8	17.2	100.0	7.8	7.1
	Klasik Batı Müziği	94.4	5.6	100.0	2.8	.7
	Protest Müzik	100.0	.0	100.0	2.3	.0
				Toplam	100.0	100.0
χ²=26.93** sd=9		Cramer's V= .19	p=.00			

* Haftada bir kez, haftada birkaç kez ve ayda bir kez grupları birleştirilmiş, diğer kategorisinde kodlanmıştır.

Tablo 19 incelendiğinde, öğrencilerin ne sıklıkla müzik dinledikleri ile müzik tercihleri arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir [$\chi^2_{(9)} = 26.93$, $p<.01$]. Bütün müzik türlerinde her gün müzik dinleyenlerin çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca her gün ve diğer olma üzere müzik dinleme sıklıklarına ilişkin iki kategoride de en yüksek oranlara Türk Pop-Rock müziğini daha çok dinleyenlerin sahip olduğu tespit edilmiştir.

4.10.6. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 20’de, lise öğrencilerinin en çok tercih ettikleri müzik türlerinin okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Kay-Kare Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 20. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		O. D. M. Eğt. Alma Durumu			O. D. M. Eğt. Alma Durumu	
		Evet (%)	Hayır (%)	Toplam	Evet (%)	Hayır (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	8.8	91.2	100.0	22.4	22.6
	Arabesk-Fantezi	11.8	88.2	100.0	17.9	13.1
	Türk Rap-Hip Hop	10.4	89.6	100.0	16.4	13.8
	Yabancı Pop-Rock	7.5	92.5	100.0	14.9	18.0
	THM	8.6	91.4	100.0	10.4	10.8
	TSM	7.4	92.6	100.0	3.0	3.6
	Dini Müzik	6.8	93.2	100.0	4.5	6.0
	Yabancı Rap-Hip Hop	8.6	91.4	100.0	7.5	7.7
	Klasik Batı Müziği	.0	100.0	100.0	.0	2.6
	Protest Müzik	14.3	85.7	100.0	3.0	1.7
	Toplam				100.0	100.0
$\chi^2=4.25$		sd=9	p=.89			

Tablo 20’deki analiz sonuçlarına bakıldığında, en çok dinlenen müzik türleri ile okul dışında müzik eğitimi alma durumu arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir [$\chi^2 (9) = 4.25, p>.05$]. En çok dinlenen müzik türlerinin kendi içerisindeki dağılımında, okul dışında müzik eğitimi almayanların yoğunlukta oldukları gözlemlenmektedir. Ayrıca okul dışında müzik eğitimi alan ve almayan olmak üzere iki grupta da en çok Türk Pop-Rock müzik türünü tercih edenlerin en yüksek oranlar ile dağılım içerisinde yer aldıkları saptanmıştır.

4.11. Öğrencilerin Duygu Durumlarına Göre En Çok Dinledikleri Müzik Türleri ile Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

4.11.1. Sevgi Aşk

4.11.1.1. Cinsiyet ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 21’de, lise öğrencilerinin yoğun olarak sevgi-aşk duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin cinsiyete göre Kay-Kare Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 21. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

	Cinsiyet			Cinsiyet		
	Kız (%)	Erkek (%)	Toplam	Kız (%)	Erkek (%)	
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	55.6	44.4	100.0	28.5	21.0
	Arabesk-Fantezi	36.4	63.6	100.0	15.9	25.7
	Türk Rap-Hip Hop	53.2	46.8	100.0	15.2	12.3
	Yabancı Pop-Rock	71.2	28.8	100.0	18.8	7.0
	THM	29.8	70.2	100.0	6.1	13.3
	TSM	33.3	66.7	100.0	3.6	6.7
	Dini Müzik	36.0	64.0	100.0	3.2	5.3
	Yabancı Rap-Hip Hop	52.2	47.8	100.0	4.3	3.7
	Klasik Batı Müziği	47.4	52.6	100.0	3.2	3.3
	Protest Müzik	37.5	62.5	100.0	1.1	1.7
			Toplam	100.0	100.0	

N=577
 $\chi^2=39.60^{**}$
 sd=9
 Cramer's
 V=.26
 p=.00

Tablo 21'deki Kay-kare testi sonuçlarında görüldüğü üzere, öğrencilerin sevgi-aşk duygularını en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir [$\chi^2 (9) =39.60$, $p<.01$]. Etki büyüklüğü düzeyinin orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Dağılım değerleri incelendiğinde, kız öğrenciler içerisinde, Türk Pop-Rock müzik türü kapsamındaki eserleri tercih edenlerin (28.5); erkek öğrenciler içerisinde ise Arabesk-Fantezi kapsamını baskın olarak dinleyenlerin (25.7) dağılım içerisinde en yüksek oranlarda yer aldıkları gözlemlenmiştir.

Müzik türlerinin kendi içerisindeki cinsiyete göre dağılım yüzdelere bakıldığında ise; yoğun olarak sevgi-aşk duyguları yaşanıldığında; Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini müzik ve Protest müzik türünü daha çok tercih edenlerin erkek öğrenciler; Yabancı Pop-Rock müzik türünü daha çok dinleme eğilimi gösterenlerin ise kız öğrenciler olduğu gözlemlenmektedir. Türk Pop-Rock, Türk Rap-Hip Hop, Yabancı Rap-Hip Hop ve Klasik Batı müziği kategorilerinde ise kız ve erkek öğrencilerin dengeli bir dağılım gösterdiği saptanmıştır.

4.11.1.2. Yaşantının Geçirildiği Yere ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Çalışma grubu öğrencilerinin yoğun olarak sevgi-aşk duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin yaşantının geçirildiği yere göre Kay-Kare Testi sonuçları Tablo 22'de yer almaktadır.

Tablo 22. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

	Yaşantının Geçirildiği Yer				Yaşantının Geçirildiği Yer		
	İstanbul	Malatya	Muş (%)	Toplam	İstanbul (%)	Malatya (%)	Muş (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	36.6	38.7	24.6	100.0	26.7	29.9
	Arabesk.-Fantezi	29.8	23.1	47.1	100.0	18.5	15.2
	Türk Rap-Hip H.	30.4	40.5	29.1	100.0	12.3	17.4
	Y. Pop-Rock	42.5	37.0	20.5	100.0	15.9	14.7
	THM	26.3	33.3	40.4	100.0	7.7	10.3
	TSM	26.7	26.7	46.7	100.0	4.1	4.3
	Dini Müzik	32.0	16.0	52.0	100.0	4.1	2.2
	Y. Rap-Hip Hop	30.4	30.4	39.1	100.0	4.6	3.8
	K. Batı Müziği	36.8	21.1	42.1	100.0	3.6	2.2
	Protest Müzik	62.5	-	37.5	100.0	2.6	-
				Toplam	100.0	100.0	100.0
	$\chi^2=38.37^{**}$	sd=18	Cramer's V=.18	p=.00			

Tablo 23'deki analiz sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin sevgi-aşk duygularını en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile yaşantının geçirildiği yer değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür [$\chi^2 (18) = 38.37$, $p < .01$]. Etki büyüklüğünün orta düzeye yakın olduğu belirlenmiştir. İllere göre dağılım değerleri incelendiğinde, İstanbul'da ve Malatya'da yaşayanlar içerisinde en çok Türk Pop-Rock müziği; Muş'ta yaşayanlar içerisinde ise en çok Arabesk-Fantezi müziğini tercih edenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Müzik türlerinin, her birinin kendi içerisinde illere göre dağılımına ilişkin oranlar incelendiğinde ise; Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini Müzik, Y. Rap-Hip Hop ve Klasik Batı müzik türlerini en çok tercih edenlerin, Muş'ta öğrenim hayatına devam eden öğrenciler olduğu saptanmıştır. Türk Rap-Hip Hop türünü en çok dinleyenlerin Malatya; Yabancı Pop-Rock türüne daha fazla eğilim gösterenlerin ise İstanbul kategorisinde yer aldıkları görülmektedir. Türk Pop-Rock müzik türünü ise en çok dinleyenlerin ise İstanbul ve Malatya'da yaşayan öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir.

4.11.1.3. Sınıf ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 23'te, lise öğrencilerinin yoğun olarak sevgi-aşk duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin sınıf düzeyine göre Kay-Kare Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 23. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Sınıf Düzeyi					Sınıf Düzeyi			
		9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)	Toplam	9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	31.0	27.5	9.9	31.7	100.0	26.7	26.5	15.4	25.9
	Arabesk.-Fantezi	30.6	27.3	17.4	24.8	100.0	22.4	22.4	23.1	17.2
	Türk Rap-Hip H.	25.3	22.8	21.5	30.4	100.0	12.1	12.2	18.7	13.8
	Y. Pop-Rock	17.8	26.0	20.5	35.6	100.0	7.9	12.9	16.5	14.9
	THM	26.3	29.8	14.0	29.8	100.0	9.1	11.6	8.8	9.8
	TSM	36.7	23.3	10.0	30.0	100.0	6.7	4.8	3.3	5.2
	Dini Müzik	28.0	24.0	28.0	20.0	100.0	4.2	4.1	7.7	2.9
	Y. Rap-Hip Hop	30.4	21.7	8.7	39.1	100.0	4.2	3.4	2.2	5.2
	K. Batı Müziği	31.6	10.5	15.8	42.1	100.0	3.6	1.4	3.3	4.6
	Protest Müzik	62.5	12.5	12.5	12.5	100.0	3.0	0.7	1.1	0.6
	Toplam						100.0	100.0	100.0	100.0

Beşten küçük hücre sayısının %20'yi geçmesi ve grup birleştirme işlemleri sonucunda da bu durum değişmediği için öğrencilerin sınıf düzeyi ile en çok tercih ettikleri müzik türü arasındaki ilişki analizi için Kay-kare testi yapılamamıştır. Sınıf düzeyine göre dağılım değerleri incelendiğinde; 9., 10. ve 12. sınıflarda en çok tercih edilen müzik türünün Türk Pop-Rock; 11. Sınıflarda ise en çok dinlenen türün Arabesk-Fantezi olduğu saptanmıştır.

4.11.1.4. Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyi ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 24'te, lise öğrencilerinin yoğun olarak sevgi-aşk duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin müzik dinlemeyi sevme düzeylerine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 24. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Var. K.	KT	sd	KO	F	p	ω^2
G.A.	3.42	9	.38			
G.İ.	151.67	567	.27	1.42	.18	-
Toplam	155.09	576				

Tablo 24'teki ANOVA sonuçlarında görüldüğü üzere, öğrencilerin müzik dinlemeyi sevme düzeyleri ile en çok tercih edilen müzik türü arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir [$F_{(9-567)}=1.42, p>.05$].

4.11.1.5. Müzik Dinleme Sıklığı ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Lise öğrencilerinin yoğun olarak sevgi-aşk duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin ne sıklıkla müzik dinlediklerine göre Kay-Kare Testi sonuçları Tablo 25’te yer almaktadır.

Tablo 25. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Müzik Dinleme Sıklığı			Müzik Dinleme Sıklığı	
		Her gün (%)	Diğer* (%)	Toplam	Her gün (%)	Diğer*
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	80.3	19.7	100.0	24.5	25.2
	Arabesk-Fantezi	86.0	14.0	100.0	22.3	15.3
	Türk Rap-Hip Hop	86.1	13.9	100.0	14.6	9.9
	Yabancı Pop-Rock	82.2	17.8	100.0	12.9	11.7
	THM	71.9	28.1	100.0	8.8	14.4
	TSM	76.7	23.3	100.0	4.9	6.3
	Dini Müzik	68.0	32.0	100.0	3.6	7.2
	Yabancı Rap-Hip Hop	73.9	26.1	100.0	3.6	5.4
	Klasik Batı Müziği	89.5	10.5	100.0	3.6	1.8
	Protest Müzik	62.5	37.5	100.0	1.1	2.7
				Toplam	100.0	100.0

$\chi^2=12.80$ $sd=9$ $p=.17$

* Haftada bir kez, haftada birkaç kez ve ayda bir kez grupları birleştirilmiş, diğer kategorisinde kodlanmıştır.

Müzik dinleme sıklığı ile en çok tercih edilen müzik türü arasındaki ilişki analizi için grup birleştirme işlemleri gerçekleştirilmesine rağmen, beşten küçük hücre sayısının %20’yi geçmesinden dolayı Kay-kare testi yapılamamıştır. Dağılım değerleri incelendiğinde; bütün müzik türlerinde her gün dinleyen kategorisinde yer alan öğrencilerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Öte yandan müzik dinleme sıklığına göre en çok tercih edilen müzik türleri incelendiğinde ise her gün müzik dinleyenlerin içerisinde Türk Pop-Rock ve Arabesk-Fantezi müzik türlerini en çok tercih edenlerin baskın konumda olduğu gözlemlenmektedir. Haftada bir kez, haftada birkaç kez ve ayda bir kez gruplarından oluşan “diğer” kategorisinde yer alanlar içerisinde ise Türk Pop-Rock türünü en çok tercih edenlerin en yüksek orana sahip olduğu görülmüştür.

4.11.1.6. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 26’da, lise öğrencilerinin yoğun olarak sevgi-aşk duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Kay-Kare Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 26. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		O. D. M. Eğt. Alma Durumu			O. D. M. Eğt. Alma Durumu	
		Evet (%)	Hayır (%)	Toplam	Evet (%)	Hayır (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	7.7	92.3	100.0	24.4	24.7
	Arabesk-Fantezi	11.7	88.3	100.0	31.1	20.0
	Türk Rap-Hip Hop	7.6	92.4	100.0	13.3	13.7
	Yabancı Pop-Rock	4.1	95.9	100.0	6.7	13.2
	THM	7.0	93.0	100.0	8.9	10.0
	TSM	6.7	93.3	100.0	4.4	5.3
	Dini Müzik	8.0	92.0	100.0	4.4	4.3
	Yabancı Rap-Hip Hop	4.3	95.7	100.0	2.2	4.1
	Klasik Batı Müziği	.0	100.0	100.0	.0	3.6
	Protest Müzik	25.0	75.0	100.0	4.4	1.1
	Toplam				100.0	100.0
$\chi^2=9.25$		sd=9	p=.41			

Tablo 26'daki analiz sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin sevgi-aşk duygularını en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile okul dışında müzik eğitimi alma durumu arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir [$\chi^2 (9) = 9.25, p>.05$].

4.11.2. Eğlence-Mutluluk

4.11.2.1. Cinsiyet ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 27'de, lise öğrencilerinin yoğun olarak eğlence-mutluluk duygularını yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin cinsiyete göre Kay-Kare Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 27. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Cinsiyet			Cinsiyet	
		Kız (%)	Erkek (%)	Toplam	Kız (%)	Erkek (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	19.0	81.0	100.0	32.2	20.0
	Arabesk-Fantezi	25.6	74.4	100.0	3.7	9.3
	Türk Rap-Hip Hop	44.1	55.9	100.0	15.3	16.6
	Yabancı Pop-Rock	56.2	43.8	100.0	27.8	18.6
	THM	19.0	81.0	100.0	2.7	9.9
	TSM	20.0	80.0	100.0	1.4	4.7
	Dini Müzik	23.5	76.5	100.0	1.4	3.8
	Yabancı Rap-Hip Hop	43.7	56.3	100.0	12.9	14.2
	Klasik Batı Müziği	50.0	50.0	100.0	1.4	1.2
	Protest Müzik	40.0	60.0	100.0	1.4	1.7
	Toplam				100.0	100.0

N= 639
 $\chi^2=44.36^{**}$
sd=9
Cramer's
V=.26
p=.00

Tablo 27'deki analiz sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin eğlence-mutluluk duygularını en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür [$\chi^2 (18) =44.36, p<.01$]. Müzik

türlerinin cinsiyete göre dağılım değerleri incelendiğinde, Türk Pop-Rock, Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini ve Protest müzik türlerini en çok erkek öğrencilerin tercih ettiği; diğer müzik türlerinde ise dengeli bir dağılım olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyete göre en çok tercih edilen müzik türü dağılımlarına bakıldığında ise kız öğrencilerin en çok Türk Pop-Rock; erkek öğrencilerin ise baskın olarak Türk Pop-Rock-Türk Rap-Hip Hop ve Yabancı Pop-Rock müzik türlerini tercih ettikleri saptanmıştır.

4.11.2.2. Yaşantının Geçirildiği Yere ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Lise öğrencilerinin yoğun olarak eğlence-mutluluk duygularını yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin yaşantının geçirildiği yere göre Kay-Kare testi sonuçları Tablo 28’de yer almaktadır.

Tablo 28. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

	Yaşantının Geçirildiği Yer				Yaşantının Geçirildiği Yer		
	İstanbul	Malatya	Muş (%)	Toplam	İstanbul (%)	Malatya (%)	Muş (%)
Müzik Türü							
Türk Pop-Rock	34.8	33.5	31.7	100.0	27.8	26.7	22.8
Arabesk.-Fantezi	16.3	32.6	51.2	100.0	3.4	6.8	9.6
Türk Rap-Hip H.	29.4	35.3	35.3	100.0	14.6	17.5	15.8
Y. Pop-Rock	40.4	30.8	28.8	100.0	28.8	21.8	18.4
THM	19.0	35.7	45.2	100.0	3.9	7.3	8.3
TSM	25.0	30.0	45.0	100.0	2.4	2.9	3.9
Dini Müzik	17.6	23.5	58.8	100.0	1.5	1.9	4.4
Y. Rap-Hip Hop	35.6	26.4	37.9	100.0	15.1	11.2	14.5
K. Batı Müziği	12.5	62.5	25.0	100.0	.5	2.4	.9
Protest Müzik	40.0	30.0	30.0	100.0	2.0	1.5	1.3
				Toplam	100.0	100.0	100.0
$\chi^2=26.65$ $sd=18$ $p=.09$							

Tablo 28’deki analiz sonuçlarında görüldüğü üzere, öğrencilerin eğlence-mutluluk duygularını en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile okul dışında müzik eğitimi alma durumu arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir [$\chi^2(9) = 9.25, p>.05$]. Yaşantının geçirildiği yere göre en çok tercih edilen müzik türlerinin dağılımına bakıldığında; Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini Müzik, Yabancı Rap-Hip Hop türlerini en çok tercih edenler Muş; Yabancı Pop-Rock ve Protest türlerini en çok dinleyenler İstanbul; K. Batı müziğini ise daha yoğun dinleme eğiliminde olanlar ise Malatya kategorisindedir.

Yaşantının geçirildiği yerlerin müzik türlerine göre kendi içlerindeki dağılım değerleri incelendiğinde ise Malatya ve Muş’ta yaşayan öğrenciler arasında Türk Pop-

Rock türünü; İstanbul'daki öğrenciler içerisinde ise Yabancı ve Türk Pop-Rock türlerini en çok dinleyenlerin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir.

4.11.2.3. Sınıf ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Lise öğrencilerinin yoğun olarak eğlence-mutluluk duygularını yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin sınıf düzeyine göre Kay-Kare testi sonuçları Tablo 29'da yer almaktadır.

Tablo 29. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Sınıf Düzeyi					Sınıf Düzeyi			
		9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)	Toplam	9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	26.8	26.2	15.2	31.7	100.0	25.9	25.4	21.7	28.1
	Arabesk.-Fantezi	30.2	39.5	9.3	20.9	100.0	7.6	10.1	3.5	4.9
	Türk Rap-Hip H.	29.4	22.5	20.6	27.5	100.0	17.6	13.6	18.3	15.1
	Y. Pop-Rock	24.0	28.1	17.1	30.8	100.0	20.6	24.3	21.7	24.3
	THM	28.6	26.2	16.7	28.6	100.0	7.1	6.5	6.1	6.5
	TSM	30.0	40.0	15.0	15.0	100.0	3.5	4.7	2.6	1.6
	Dini Müzik	23.5	23.5	35.3	17.6	100.0	2.4	2.4	5.2	1.6
	Y. Rap-Hip Hop	24.1	23.0	21.8	31.0	100.0	12.4	11.8	16.5	14.6
	K. Batı Müziği	25.0	.0	25.0	50.0	100.0	1.2	.0	1.7	2.2
	Protest Müzik	30.0	20.0	30.0	20.0	100.0	1.8	1.2	2.6	1.1
Toplam							100.0	100.0	100.0	100.0

Sınıf düzeyi ile en çok tercih edilen müzik türü arasındaki ilişki analizinin tespiti için beşten küçük hücre sayısının tüm verilerin beşte birini geçmesinden dolayı Kay-kare testi yapılamamıştır. Müzik türlerinin, sınıf düzeyine göre kendi içerisindeki dağılım değerleri incelendiğinde; Türk Pop-Rock, Yabancı Rap-Hip Hop, Klasik Batı müziği gruplarını en çok tercih edenlerin 12. sınıflar; Arabesk-Fantezi ve TSM türlerine daha fazla eğilim gösterenlerin, 10.sınıflar; Dini müzik türünü ise en çok tercih edenlerin 11. Sınıflar olduğu bulunmuştur.

Sınıfların müzik türlerine göre kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında; 10. ve 11. Sınıflarda, Türk ve Yabancı Pop-Rock müziğini; 9. ve 12. Sınıflarda ise Türk Pop-Rock türündeki müzikleri dinleyenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları saptanmıştır.

4.11.2.4. Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyi ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Lise öğrencilerinin yoğun olarak eğlence-mutluluk duygularını yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin en çok müzik dinlemeyi sevme düzeyine göre Welch testi sonuçları Tablo 30'da yer almaktadır.

Tablo 30. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları

Welch	sd ₁	sd ₂	F	p	ω^2
	9	79.56	.52	.86	-

Tablo 30'daki Welch testi sonuçlarına göre, müzik dinlemeyi sevme düzeyi ile en çok tercih edilen müzik türü arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir [Welch's F(9-79.56)=.52, $p>.05$].

4.11.2.5. Müzik Dinleme Sıklığı ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Lise öğrencilerinin yoğun olarak eğlence-mutluluk duygularını yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin ne sıklıkta müzik dinlediklerine göre Kay-Kare testi sonuçları Tablo 31'de yer almaktadır.

Tablo 31. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Müzik Dinleme Sıklığı			Müzik Dinleme Sıklığı	
		Her gün (%)	Diğer* (%)	Toplam	Her gün (%)	Diğer* (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	82.3	17.7	100.0	25.7	25.7
	Arabesk-Fantezi	72.1	27.9	100.0	5.9	10.6
	Türk Rap-Hip Hop	84.3	15.7	100.0	16.3	14.2
	Yabancı Pop-Rock	86.3	13.7	100.0	24.0	17.7
	THM	76.2	23.8	100.0	6.1	8.8
	TSM	80.0	20.0	100.0	3.0	3.5
	Dini Müzik	52.9	47.1	100.0	1.7	7.1
	Yabancı Rap-Hip Hop	86.2	13.8	100.0	14.3	10.6
	Klasik Batı Müziği	87.5	12.5	100.0	1.3	.9
	Protest Müzik	90.0	10.0	100.0	1.7	.9
				Toplam	100.0	100.0

$\chi^2=17.65^*$ sd=9 Cramer's V=.17 p=.03

* Haftada bir kez, haftada birkaç kez ve ayda bir kez grupları birleştirilmiş, diğer kategorisinde kodlanmıştır.

Tablo 31'deki analiz sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin eğlence-mutluluk duygularını en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile ne sıklıkta müzik dinledikleri arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür [$\chi^2 (9) =17.65$, $p<.05$]. En çok tercih edilen müzik türlerinin kendi içlerindeki dağılım müzik türlerine göre incelendiğinde, Dini müzik dışındaki bütün müzik türlerini en çok tercih edenleri her gün dinleyenlerin baskın konumda oldukları tespit edilmiştir. Dini müzik grubunda ise dengeli bir dağılım olduğu gözlemlenmiştir.

Müzik dinleme sıklığının kendi içerisindeki dağılımı, müzik türlerine göre irdelendiğinde ise; diğer grubunda yer alanlar içerisinde en yüksek orana sahip grubun

Türk Pop-Rock; her gün dinleyenler içerisinde ise Türk ve Yabancı Pop-Rock türlerini en çok dinleyenler olduğu tespit edilmiştir.

4.11.2.6. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 32’de çalışma grubu öğrencilerinin yoğun olarak eğlence-mutluluk duygularını yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Kay-Kare testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 32. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		O. D. M. Eğt. Alma Durumu			O. D. M. Eğt. Alma Durumu	
		Evet (%)	Hayır (%)	Toplam	Evet (%)	Hayır (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	5.5	94.5	100.0	17.0	26.5
	Arabesk-Fantezi	11.6	88.4	100.0	9.4	6.5
	Türk Rap-Hip Hop	9.8	90.2	100.0	18.9	15.7
	Yabancı Pop-Rock	7.5	92.5	100.0	20.8	23.0
	THM	7.1	92.9	100.0	5.7	6.7
	TSM	5.0	95.0	100.0	1.9	3.2
	Dini Müzik	11.8	88.2	100.0	3.8	2.6
	Yabancı Rap-Hip Hop	11.5	88.5	100.0	18.9	13.1
	Klasik Batı Müziği	.0	100.0	100.0	.0	1.4
	Protest Müzik	20.0	80.0	100.0	3.8	1.4
				Toplam	100.0	100.0
$\chi^2 = 7.07$		sd=9	p=.63			

Tablo 32’deki analiz sonuçlarında görüldüğü üzere, öğrencilerin eğlence-mutluluk duygularını en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile okul dışında müzik eğitimi alma durumu arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir [$\chi^2(9) = 7.07$, $p > .05$]. En çok tercih edilen müzik türlerinin kendi içlerindeki dağılıma bakıldığında, okul dışında müzik eğitimi almamış veya almayan öğrencilerin çoğunlukta olduğu gözlemlenmiştir. Okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre en çok dinlenen müzik türleri incelendiğinde ise almayanlarda Türk Pop-Rock, alanlarda ise Yabancı Pop-Rock türlerinin dağılım içerisinde en yüksek oranlara sahip oldukları saptanmıştır.

4.11.3. Şaşkınlık

4.11.3.1. Cinsiyet ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerinin yoğun olarak şaşkınlık duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin cinsiyete göre Kay-Kare testi sonuçları Tablo 33’te yer almaktadır.

Tablo 33. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Cinsiyet			Cinsiyet		
		Kız (%)	Erkek (%)	Toplam	Kız (%)	Erkek (%)	
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	53.9	46.1	100.0	23.6	18.2	N=492 χ²=44.47** sd=9 Cramer's V=.30 p=.00
	Arabesk-Fantezi	38.5	61.5	100.0	15.0	21.7	
	Türk Rap-Hip Hop	56.6	43.4	100.0	18.5	12.8	
	Yabancı Pop-Rock	66.2	33.8	100.0	21.0	9.7	
	THM	29.7	70.3	100.0	4.7	10.1	
	TSM	27.8	72.2	100.0	2.1	5.0	
	Dini Müzik	22.2	77.8	100.0	2.6	8.1	
	Yabancı Rap-Hip Hop	65.5	34.5	100.0	8.2	3.9	
	Klasik Batı Müziği	36.0	64.0	100.0	3.9	6.2	
	Protest Müzik	8.3	91.7	100.0	.4	4.3	
				Toplam	100.0	100.0	

Tablo 33'deki analiz sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin şaşkınlık duygusunu en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür [$\chi^2 (9) = 44.47$, $p < .01$]. Etki büyüklüğünün orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. En çok tercih edilen müzik türünün kendi içerisindeki dağılımına bakıldığında; Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini Müzik, Klasik Batı ve Protest müzik türlerini en çok tercih edenlerde erkek öğrencilerin baskın grup olduğu görülmektedir. Yabancı Pop-Rock ve Yabancı Rap-Hip Hop türlerini ise en fazla dinleyenlerin kız öğrenciler olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyete göre kendi içlerindeki dağılımlarında ise; kız öğrencilerin, Türk ve Yabancı Pop-Rock; erkek öğrencilerin ise Arabesk-Fantezi ve Türk Pop-Rock türlerini daha çok dinledikleri ortaya çıkmıştır.

4.11.3.2. Yaşantının Geçirildiği Yere ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 34'te, lise öğrencilerinin yoğun olarak şaşkınlık duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin yaşantının geçirildiği yere göre Kay-Kare Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 34. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

Yaşantının Geçirildiği Yer					Yaşantının Geçirildiği Yer			
Müzik Türü		İstanbul	Malatya	Muş (%)	Toplam	İstanbul (%)	Malatya (%)	Muş (%)
	Türk Pop-Rock	32.4	39.2	28.4	100.0	21.9	23.3	17.3
	Arabesk.-Fantezi	36.3	25.3	38.5	100.0	36.3	25.3	38.5
	Türk Rap-Hip H.	28.9	38.2	32.9	100.0	14.6	16.9	14.9
	Y. Pop-Rock	33.8	40.5	25.7	100.0	16.6	17.4	11.3
	THM	18.9	40.5	40.5	100.0	4.6	8.7	8.9
	TSM	16.7	38.9	44.4	100.0	2.0	4.1	4.8
	Dini Müzik	33.3	11.1	55.6	100.0	6.0	1.7	8.9
	Y. Rap-Hip Hop	34.5	48.3	17.2	100.0	6.6	8.1	3.0
	K. Batı Müziği	20.0	40.0	40.0	100.0	3.3	5.8	6.0
Protest Müzik	33.3	8.3	58.3	100.0	2.6	.6	4.2	
				Toplam	100.0	100.0	100.0	
χ²=30.40*		sd=18	Cramer's V=.18	p=.03				

Öğrencilerin şaşkınlık duygusunu en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile yaşantının geçirildiği yer değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür [$\chi^2 (18) = 30.40$, $p < .05$]. Müzik türlerinin, yaşantının geçirildiği yere göre kendi içerisindeki dağılımları incelendiğinde, Türk Rap-Hip Hop, Yabancı Pop-Rock ve Yabancı Rap-Hip Hop türlerini en çok Malatya; TSM ve Protest türlerini en çok Muş ve THM ile Klasik Batı Müziği türlerini ise en çok Malatya ve Muş gruplarında yer alan öğrencilerin tercih ettikleri belirlenmiştir. Yaşantının çoğunun geçirildiği yer değişkeninin kendi içerisindeki dağılımında ise; İstanbul ve Muş'takilerin en çok Arabesk-Fantezi; Malatya'dakilerin ise en çok Arabesk-Fantezi ve Türk Pop-Rock türlerini dinledikleri tespit edilmiştir.

4.11.3.3. Sınıf ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 35'te, lise öğrencilerinin yoğun olarak şaşkınlık duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin sınıf düzeyine göre Kay-Kare Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 35. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Sınıf Düzeyi					Sınıf Düzeyi			
		9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)	Toplam	9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	27,5	28,4	18,6	25,5	100,0	20,7	23,4	19,6	19,3
	Arabesk.-Fantezi	23,1	27,5	18,7	30,8	100,0	15,6	20,2	17,5	20,7
	Türk Rap-Hip H.	28,9	19,7	26,3	25,0	100,0	16,3	12,1	20,6	14,1
	Y. Pop-Rock	24,3	24,3	21,6	29,7	100,0	13,3	14,5	16,5	16,3
	THM	27,0	27,0	13,5	32,4	100,0	7,4	8,1	5,2	8,9
	TSM	44,4	16,7	16,7	22,2	100,0	5,9	2,4	3,1	3,0
	Dini Müzik	25,9	37,0	14,8	22,2	100,0	5,2	8,1	4,1	4,4
	Y. Rap-Hip Hop	31,0	20,7	27,6	20,7	100,0	6,7	4,8	8,2	4,4
	K. Batı Müziği	32,0	16,0	20,0	32,0	100,0	5,9	3,2	5,2	5,9
	Protest Müzik	33,3	33,3	.0	33,3	100,0	3,0	3,2	.0	3,0
Toplam							100,0	100,0	100,0	100,0

Beşten küçük hücre sayısı %20'yi aştığı için, sınıfa göre en çok tercih edilen müzik türlerinin Kay-kare testi yapılamamıştır. En çok tercih edilen müzik türlerinin sınıf düzeyine göre kendi içerisindeki dağılımına göre; Arabesk-Fantezi, Yabancı Pop-Rock, THM ve Klasik Batı müziği türlerini en çok 12. Sınıf; TSM, Yabancı Rap-Hip Hop ve Klasik Batı müziği türlerini, 9. Sınıf ve Dini müzik türünü ise en çok 10. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin dinlediği tespit edilmiştir. Diğer türlerde özellikle baskın olan dağılımların olmadığı görülmektedir. Sınıf düzeyinin kendi içerisindeki dağılımı incelendiğinde ise 9. ve 10. Sınıflarda, Türk Pop-Rock; 11. Sınıflarda ise Türk Rap-Hip Hop, 12. Sınıflarda ise Arabesk-Fantezi türünü en çok dinleyenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları görülmüştür.

4.11.3.4. Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyi ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 36'da, lise öğrencilerinin yoğun olarak şaşkınlık duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin müzik dinlemeyi sevme düzeyine göre Welch testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 36. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları

Welch	sd ₁	sd ₂	F	p	ω^2
	9	109.48	1.05	.41	-

Tablo 36'daki Welch testi sonuçlarına göre, müzik dinlemeyi sevme düzeyi ile en çok tercih edilen müzik türü arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir [Welch's F(9-109.48)=1.05, p>.05].

4.11.3.5. Müzik Dinleme Sıklığı ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerinin yoğun olarak şaşkınlık duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin müzik dinleme sıklıklarına göre Kay-Kare testi sonuçları Tablo 37’de yer almaktadır.

Tablo 37. Müzik Dinleme Sıklığına Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

	Müzik Dinleme Sıklığı			Müzik Dinleme Sıklığı	
	Her gün (%)	Diğer* (%)	Toplam	Her gün (%)	Diğer*
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	83.3	16.7	100.0	21.1
	Arabesk-Fantezi	86.8	13.2	100.0	19.7
	Türk Rap-Hip Hop	85.5	14.5	100.0	16.2
	Yabancı Pop-Rock	79.7	20.3	100.0	14.7
	THM	78.4	21.6	100.0	7.2
	TSM	72.2	27.8	100.0	3.2
	Dini Müzik	70.4	29.6	100.0	4.7
	Yabancı Rap-Hip Hop	75.9	24.1	100.0	5.5
	Klasik Batı Müziği	88.0	12.0	100.0	5.5
	Protest Müzik	75.0	25.0	100.0	2.2
			Toplam	100.0	100.0

$\chi^2=8.12$ $sd=9$ $p=.52$

* Haftada bir kez, haftada birkaç kez ve ayda bir kez grupları birleştirilmiş, diğer kategorisinde kodlanmıştır.

Tablo 37’deki analiz sonuçlarında görüldüğü üzere, öğrencilerin şaşkınlık duygusunu en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile ne sıklıkta müzik dinledikleri arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir [$\chi^2 (9) = 8.12$, $p>.05$]. Müzik dinleme sıklığında göre en çok dinlenen müzik türlerinin kendi içerisindeki dağılımları göz önüne alındığında, bütün müzik tercihlerinde her gün müzik dinleyenlerin çoğunlukta olduğu açıkça görülmektedir. Müzik dinleme sıklığının, müzik tercihlerine göre kendi içerisindeki dağılımda ise; Hergün müzik dinleyenler grubunda, Türk Pop-Rock; diğer kategorisinde ise Türk Pop-Rock türünü en çok dinleyen öğrencilerin en yüksek oran ile dağılımda yer aldıkları saptanmıştır.

4.11.3.6. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Beşten küçük hücre sayısı tüm hücrelerin beşte birini geçtiği için Kay-kare testi yapılamamıştır. Tablo 38’de çalışma grubunda yer alan öğrencilerinin yoğun olarak şaşkınlık duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 38. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		O. D. M. Eğt. Alma Durumu			O. D. M. Eğt. Alma Durumu	
		Evet (%)	Hayır (%)	Toplam	Evet (%)	Hayır (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	7.8	92.2	100.0	19.0	21.0
	Arabesk-Fantezi	11.0	89.0	100.0	23.8	18.1
	Türk Rap-Hip Hop	11.8	86.8	100.0	21.4	14.7
	Yabancı Pop-Rock	5.4	94.6	100.0	9.5	15.6
	THM	8.1	91.9	100.0	7.1	7.6
	TSM	5.6	94.4	100.0	2.4	3.8
	Dini Müzik	7.4	92.6	100.0	4.8	5.6
	Yabancı Rap-Hip Hop	10.3	89.7	100.0	7.1	5.8
	Klasik Batı Müziği	4.0	96.0	100.0	2.4	5.4
	Protest Müzik	8.3	91.7	100.0	2.4	2.5
	Toplam				100.0	100.0

Okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre en çok tercih edilen müzik türlerinin kendi içlerindeki dağılımı incelendiğinde; bütün müzik türlerinde, okul dışında müzik eğitimi almayanların çoğunlukta olduğu saptanmıştır. Okul dışında müzik eğitimi alanlarda, Arabesk-Fantezi, Türk Rap-Hip Hop; almayanlarda ise Türk Pop-Rock ve Arabesk-Fantezi gruplarının en yüksek oranlara sahip oldukları görülmüştür.

4.11.4. Üzüntü

4.11.4.1. Cinsiyet ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 39’da çalışma grubunda yer alan öğrencilerinin yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin cinsiyete göre Kay-Kare testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 39. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Cinsiyet			Cinsiyet		
		Kız (%)	Erkek (%)	Toplam	Kız (%)	Erkek (%)	
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	67.9	32.1	100.0	21.8	9.1	N=557 $\chi^2=52.15^{**}$ sd=9 Cramer's V=31 p=.00
	Arabesk-Fantezi	39.6	60.4	100.0	22.6	30.4	
	Türk Rap-Hip Hop	52.7	47.3	100.0	14.9	11.8	
	Yabancı Pop-Rock	72.3	27.7	100.0	13.0	4.4	
	THM	24.3	75.7	100.0	6.9	18.9	
	TSM	36.8	63.2	100.0	5.4	8.1	
	Dini Müzik	38.2	61.8	100.0	5.0	7.1	
	Yabancı Rap-Hip Hop	60.9	39.1	100.0	5.4	3.0	
	Klasik Batı Müziği	41.7	58.3	100.0	3.8	4.7	
	Protest Müzik	30.0	70.0	100.0	1.1	2.4	
	Toplam				100.0	100.0	

Öğrencilerin üzüntü duygusunu en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir [χ^2 (9)

=52.15, $p<.01$]. Etki büyüklüğü değerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Yoğun olarak üzüntü duygusu yaşanıldığında; Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini, Klasik Batı ve Protest müziği en çok dinleyenler arasında en yüksek oranların erkek öğrencilerde olduğu belirlenmiştir. Türk ve Yabancı Pop-Rock ile Yabancı Rap-Hip Hop müzik türlerini bu duygu durumunu yaşadıklarında en çok dinleyenlerin ise erkeklere oranla kız öğrenciler olduğu görülmüştür.

Kız ve erkek öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımları incelendiğinde ise üzgün olduğunda; her iki grupta da Arabesk-Fantezi Müziğin diğer müzik türlerine göre daha çok dinlendiği gözlemlenmektedir.

4.11.4.2. Yaşantının Geçirildiği Yere ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 40'da çalışma grubunda yer alan öğrencilerin yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin yaşantının geçirildiği yere göre Kay-Kare testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 40. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Yaşantının Geçirildiği Yere				Yaşantının Geçirildiği Yere		
		İstanbul	Malatya	Muş (%)	Toplam	İstanbul (%)	Malatya (%)	Muş (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	40.5	40.5	19.0	100.0	40.5	40.5	19.0
	Arabesk.-Fantezi	32.2	26.2	41.6	100.0	32.2	26.2	41.6
	Türk Rap-Hip H.	31.1	39.2	29.7	100.0	31.1	39.2	29.7
	Y. Pop-Rock	42.6	44.7	12.8	100.0	42.6	44.7	12.8
	THM	23.0	35.1	41.9	100.0	9.9	13.8	15.7
	TSM	23.7	34.2	42.1	100.0	5.3	6.9	8.1
	Dini Müzik	23.5	11.8	64.7	100.0	4.7	2.1	11.1
	Y. Rap-Hip Hop	17.4	52.2	30.4	100.0	2.3	6.4	3.5
	K. Batı Müziği	12.5	37.5	50.0	100.0	1.8	4.8	6.1
	Protest Müzik	50.0	10.0	40.0	100.0	2.9	.5	2.0
	Toplam					100.0	100.0	100.0
$\chi^2=54.20^{**}$		sd=18	Cramer's V=.22	$p=.00$				

Tablo 40 incelendiğinde, lise öğrencilerinin yoğun bir biçimde üzüntü duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettiği müzik türü ile yaşantının geçirildiği yer arasında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır [$\chi^2 (18) =54.20$, $p<.01$]. Etki büyüklüğünün orta düzeyde olduğu görülmüştür. Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini ve Klasik Batı müziğini en çok tercih eden öğrencilerde en yüksek orana sahip olanların Muş'ta yaşayanlar olduğu tespit edilmiştir. Türk Pop-Rock ve Yabancı Pop-Rock müziğini en çok tercih edenlerin ise İstanbul ve Malatya'da yaşayanlar olduğu

görülmüştür. Yabancı Rap-Hip Hop'u Malatya; Protest müziği ise İstanbul'da yaşayanların daha çok dinledikleri tespit edilmiştir.

Yaşantının geçirildiği yere ilişkin dağılım kendi içerisinde incelendiğinde, İstanbul ve Malatya grubunda en çok Yabancı Pop-Rock; Muş grubunda ise en çok Arabesk-Fantezi müziği dinleyenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları belirlenmiştir.

4.11.4.3. Sınıf ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Beşten küçük hücre sayısı %20'yi aştığı için Kay-kare testi yapılamamıştır. Öğrencilerin yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin sınıf düzeyine göre dağılımı Tablo 41'de yer almaktadır.

Tablo 41. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Sınıf Düzeyi				Toplam	Sınıf Düzeyi			
		9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)		9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	22.6	28.6	19.0	29.8	100.0	12.8	16.4	15.4	15.7
	Arabesk.-Fantezi	28.2	23.5	17.4	30.9	100.0	28.4	24.0	25.0	28.9
	Türk Rap-Hip H.	28.4	27.0	23.0	21.6	100.0	14.2	13.7	16.3	10.1
	Y. Pop-Rock	21.3	12.8	25.5	40.4	100.0	6.8	4.1	11.5	11.9
	THM	24.3	35.1	13.5	27.0	100.0	12.2	17.8	9.6	12.6
	TSM	31.6	23.7	13.2	31.6	100.0	8.1	6.2	4.8	7.5
	Dini Müzik	26.5	41.2	17.6	14.7	100.0	6.1	9.6	5.8	3.1
	Y. Rap-Hip Hop	26.1	17.4	30.4	26.1	100.0	4.1	2.7	6.7	3.8
	K. Batı Müziği	29.2	25.0	16.7	29.2	100.0	4.7	4.1	3.8	4.4
	Protest Müzik	40.0	20.0	10.0	30.0	100.0	2.7	1.4	1.0	1.9
Toplam							100.0	100.0	100.0	100.0

Her müzik türünün kendi içerisinde hangi sınıf düzeyinin daha yüksek oran ile dağılım gösterdiğine bakıldığında; Yabancı Pop-Rock grubunda 12.sınıf; Yabancı Rap-Hip Hop grubunda 11. Sınıf; Protest grubunda 9. Sınıf ve THM ile Dini Müzik gruplarında ise 10. Sınıf düzeyindekilerin en yüksek oranlar ile dağılımda yer aldıkları gözlemlenmektedir. Diğer müzik türlerinde baskın olarak öne çıkan bir sınıf düzeyinin olmadığı görülmüştür.

Her sınıf düzeyinde hangi müzik türünün ne şekilde dağılım gösterdiği incelendiğinde ise bütün sınıflarda, Arabesk-Fantezi müzik türünü yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadıklarında tercih edenlerin en yüksek oranlar ile dağılım gösterdikleri açık bir biçimde görülmektedir.

4.11.4.4. Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyi ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 42’de çalışma grubunda yer alan öğrencilerinin yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin müzik dinlemeyi sevme düzeyine göre Welch testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 42. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları

Welch	sd ₁	sd ₂	F	p	ω^2
	9	113.06	1.17	.32	-

Tablo 42’deki Welch testi sonuçlarına göre, müzik dinlemeyi sevme düzeyi ile en çok tercih edilen müzik türü arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir [Welch’s F(9-113.06)=1.17, p>.05].

4.11.4.5. Müzik Dinleme Sıklığı ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Öğrencilerin yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin müzik dinleme sıklığına göre Kay-Kare testi sonuçları Tablo 43’te yer almaktadır.

Tablo 43. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

Müzik Dinleme Sıklığı				Müzik Dinleme Sıklığı		
Müzik Türü		Her gün (%)	Diğer* (%)	Toplam	Her gün (%)	Diğer*
	Türk Pop-Rock	82.1	17.9	100.0	14.9	15.8
	Arabesk-Fantezi	84.6	15.4	100.0	27.3	24.2
	Türk Rap-Hip Hop	83.8	16.2	100.0	13.4	12.6
	Yabancı Pop-Rock	80.9	19.1	100.0	8.2	9.5
	THM	85.1	14.9	100.0	13.6	11.6
	TSM	84.2	15.8	100.0	6.9	6.3
	Dini Müzik	70.6	29.4	100.0	5.2	10.5
	Yabancı Rap-Hip Hop	87.0	13.0	100.0	4.3	3.2
	Klasik Batı Müziği	83.3	16.7	100.0	4.3	4.2
	Protest Müzik	80.0	20.0	100.0	1.7	2.1
			Toplam	100.0	100.0	
χ²=4.79	sd=9	p=.85				

* Haftada bir kez, haftada birkaç kez ve ayda bir kez grupları birleştirilmiş, diğer kategorisinde kodlanmıştır.

Tablo 43’teki analiz sonuçlarında görüldüğü üzere, öğrencilerin üzüntü duygusunu en çok yaşadıkları durumda tercih ettikleri müzik türleri ile ne sıklıkta müzik dinledikleri arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir [χ^2 (9) = 4.79, p>.05]. Bütün müzik türlerinde, her gün müzik dinleyenlerin çoğunlukta olduğu görülmüştür. Her gün ve diğer kategorilerindeki dağılımlar incelendiğinde ise en çok

Arabesk-Fantezi müzik türünü tercih edenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları saptanmıştır.

4.11.4.6. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 44'te çalışma grubu öğrencilerinin yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre dağılımları yer almaktadır. Beşten küçük hücre sayısının tüm hücrelerin beşte birini aşması nedeni ile Kay-Kare testi yapılamamıştır.

Tablo 44. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		O. D. M. Eğt. Alma Durumu			O. D. M. Eğt. Alma Durumu	
		Evet (%)	Hayır (%)	Toplam	Evet (%)	Hayır (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	4.8	94.0	100.0	9.3	15.4
	Arabesk-Fantezi	8.1	91.3	100.0	8.1	91.3
	Türk Rap-Hip Hop	10.8	89.2	100.0	18.6	12.9
	Yabancı Pop-Rock	8.5	91.5	100.0	9.3	8.4
	THM	8.1	91.9	100.0	14.0	13.3
	TSM	10.5	89.5	100.0	9.3	6.6
	Dini Müzik	2.9	97.1	100.0	2.3	6.4
	Yabancı Rap-Hip Hop	8.7	91.3	100.0	4.7	4.1
	Klasik Batı Müziği	4.2	95.8	100.0	2.3	4.5
	Protest Müzik	10.0	90.0	100.0	2.3	1.8
				Toplam	100.0	100.0

Bütün müzik türü kategorilerinde, okul dışında müzik eğitimi almayanların çoğunluğu teşkil ettiği saptanmıştır. Okul dışında müzik eğitimi alan ve almayanların içerisinde hangi müzik türünü en çok dinleyenlerin nasıl bir dağılım gösterdiğine ilişkin değerlere bakıldığında ise okul dışında müzik eğitimi alanlar içerisinde Türk Rap-Hip Hop; almayanlar içerisinde Arabesk-Fantezi türünü en çok dinleyenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları görülmektedir.

4.11.5. Korku

4.11.5.1. Cinsiyet ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 45'de çalışma grubu öğrencilerinin yoğun olarak korku duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin cinsiyete göre Kay-Kare testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 45. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Cinsiyet		Toplam	Cinsiyet		
		Kız (%)	Erkek (%)		Kız (%)	Erkek (%)	
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	67.7	32.3	100.0	20.3	8.8	N=456 $\chi^2=48.65^{**}$ sd=10 Cramer's V=.33 p=.00
	Arabesk-Fantezi	33.3	66.7	100.0	2.3	3.3	
	Türk Rap-Hip Hop	43.1	56.9	100.0	11.5	13.8	
	Yabancı Pop-Rock	69.4	30.6	100.0	19.8	7.9	
	THM	26.7	73.3	100.0	3.7	9.2	
	TSM	38.5	61.5	100.0	2.3	3.3	
	Dini Müzik	30.0	70.0	100.0	9.7	20.5	
	Yabancı Rap-Hip Hop	65.5	34.5	100.0	8.8	4.2	
	Klasik Batı Müziği	42.9	57.1	100.0	2.8	3.3	
	Protest Müzik	12.5	87.5	100.0	.5	2.9	
	Dinlemem	48.4	51.6	100.0	13.8	13.4	
	Toplam				100.0	100.0	

Öğrencilerin korku duygusunu en çok yaşadıkları durumlarda tercih ettikleri müzik türleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir [$\chi^2_{(10)}=48.65$, $p<.01$]. Etki büyüklüğü değerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Türk Pop-Rock, Yabancı Pop-Rock ve Yabancı Rap-Hip Hop grupları içerisinde kız öğrencilerin; Arabesk-Fantezi, THM-TSM, Dini ve Protest türlerini en çok dinleyenlerde ise erkek öğrencilerin baskın konumda oldukları tespit edilmiştir. Bu duygu yoğun olarak yaşanıldığında, erkek öğrenciler içerisinde en çok dinlenen müzik türünün Dini müzik; kız öğrenciler içerisinde ise en çok dinlenen türlerin Türk Pop-Rock ve Yabancı Pop-Rock olduğu belirlenmiştir.

4.11.5.2. Yaşantının Geçirildiği Yer ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 46'da çalışma grubu öğrencilerinin yoğun olarak korku duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin yaşantının geçirildiği yere göre Kay-Kare testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 46. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

Yaşantının Geçirildiği Yer					Yaşantının Geçirildiği Yer			
Müzik Türü	İstanbul	Malatya	Muş (%)	Toplam	İstanbul (%)	Malatya (%)	Muş (%)	
	Türk Pop-Rock	27.7	50.8	21.5	100.0	12.9	21.0	8.8
	Arabesk-Fantezi	26.7	24.4	48.9	100.0	8.6	7.0	13.8
	Türk Rap-Hip H.	27.6	39.7	32.8	100.0	11.4	14.6	11.9
	Y. Pop-Rock	30.6	37.1	32.3	100.0	13.6	14.6	12.6
	THM	51.6	24.2	24.2	100.0	3.6	6.4	9.4
	TSM	23.1	30.8	46.2	100.0	2.1	2.5	3.8
	Dini Müzik	27.1	30.0	42.9	100.0	13.6	13.4	18.9
	Y. Rap-Hip Hop	31.0	41.4	27.6	100.0	31.0	41.4	27.6
	K. Batı Müziği	35.7	21.4	42.9	100.0	3.6	1.9	3.8
	Protest Müzik	25.0	25.0	50.0	100.0	25.0	25.0	50.0
	Dinlemem	51.6	24.2	24.2	100.0	22.9	9.6	9.4
				Toplam	100.0	100.0	100.0	
χ²=35.70*		sd=20	Cramer's V=.20	p=.02				

Tablo 46’da görüldüğü üzere, çalışma grubunda yer alan lise öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türü ile yaşantının geçirildiği yer değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir [χ^2 (20)=35.70, $p<.05$]. Etki büyüklüğü değerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Türk Pop-Rock, Türk Rap-Hip Hop, Yabancı Pop-Rock, Yabancı Rap-Hip Hop gruplarında Malatya’da yaşayan öğrencilerin; THM ve bu duyguyu yoğun olarak yaşadığında müzik dinlemeyenlerde İstanbul’da yaşayan öğrencilerin; Arabesk-Fantezi, TSM, Dini, Klasik Batı ve Protest müzik dinleyenlerde ise Muş’ta öğrenim hayatına devam edenlerin yoğunlukla dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Yaşantının geçirildiği yer kategorisindeki dağılım, en çok tercih edilen müzik türüne göre incelendiğinde ise İstanbul’da bu duygu durumu yoğun olarak hissedildiğinde müzik dinlemeyenlerin ve Klasik Batı müziği dinleyenlerin; Malatya’da Yabancı Rap-Hip Hop dinleyenlerin; Muş’ta ise protest müziği tercih edenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları bulunmuştur.

4.11.5.3. Sınıf ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 47’de çalışma grubu öğrencilerinin yoğun olarak korku duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin sınıf düzeyine göre Kay-Kare testi sonuçları yer almaktadır. Tüm hücrelerde, beşten küçük hücre sayısının %20’yi aşmış olmasından dolayı Kay-kare testi yapılamamıştır.

Tablo 47. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Sınıf Düzeyi					Sınıf Düzeyi				
		9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)	Toplam	9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)	
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	26.2	33.8	12.3	27.7	100.0	26.2	33.8	12.3	27.7	
	Arabesk.-Fantezi	26.7	31.1	6.7	35.6	100.0	26.7	31.1	6.7	35.6	
	Türk Rap-Hip H.	32.8	29.3	22.4	15.5	100.0	15.2	14.2	14.9	7.3	
	Y. Pop-Rock	22.6	29.0	27.4	21.0	100.0	7.2	5.0	10.3	4.0	
	THM	30.0	26.7	13.3	30.0	100.0	7.2	6.7	4.6	7.3	
	TSM	23.1	23.1	23.1	30.8	100.0	23.1	23.1	23.1	30.8	
	Dini Müzik	30.0	28.6	17.1	24.3	100.0	16.8	16.7	13.8	13.7	
	Y. Rap-Hip Hop	31.0	20.7	31.0	17.2	100.0	7.2	5.0	10.3	4.0	
	K. Batı Müziği	42.9	14.3	14.3	28.6	100.0	4.8	1.7	2.3	3.2	
	Protest Müzik	12.5	37.5	25.0	25.0	100.0	.8	2.5	2.3	1.6	
	Dinlemem	22.6	11.3	22.6	43.5	100.0	16.8	16.7	13.8	13.7	
	Toplam						100.0	100.0	100.0	100.0	

Yoğun olarak korku duygusu yaşanıldığında, Arabesk-Fantezi, TSM ve müzik dinlemeyenler gruplarında 12. Sınıf; Türk Pop-Rock ve Protest Müzik grubunda 10. Sınıf; Klasik Batı müziği kategorisinde ise 9. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin en yüksek oranlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Sınıf kategorilerindeki müzik tercihi dağılımında ise 9. ve 10. Sınıflarda, Türk Pop-Rock ile Arabesk-Fantezi; 11. Sınıflarda TSM; 12. Sınıflarda ise Arabesk-Fantezi müziğini en çok dinleyenlerin dağılım içerisinde öne çıktığı saptanmıştır.

4.11.5.4. Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyi ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 48’de çalışma grubu öğrencilerinin yoğun olarak korku duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin müzik dinlemeyi sevme düzeyine göre Welch testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 48. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları

Welch	sd ₁	sd ₂	F	p	ω^2
	10	93.35	1.88	.06	-

Tablo 48’deki Welch testi sonuçlarına göre, müzik dinlemeyi sevme düzeyi ile en çok tercih edilen müzik türü arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir [Welch's F(10-93.35)=1.17, p>.05].

4.11.5.5. Müzik Dinleme Sıklığı ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 49’da çalışma grubu öğrencilerinin, yoğun olarak korku duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin, müzik dinleme sıklığına göre Kay-Kare testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 49. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Müzik Dinleme Sıklığı			Müzik Dinleme Sıklığı	
		Her gün (%)	Diğer* (%)	Toplam	Her gün (%)	Diğer* (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	83.1	16.9	100.0	14.4	13.4
	Arabesk-Fantezi	84.4	15.6	100.0	10.2	8.5
	Türk Rap-Hip Hop	89.7	10.3	100.0	13.9	7.3
	Yabancı Pop-Rock	87.1	12.9	100.0	14.4	9.8
	THM	66.7	33.3	100.0	5.3	12.2
	TSM	92.3	7.7	100.0	3.2	1.2
	Dini Müzik	80.0	20.0	100.0	15.0	17.1
	Yabancı Rap-Hip Hop	86.2	13.8	100.0	6.7	4.9
	Klasik Batı Müziği	78.6	21.4	100.0	2.9	3.7
	Protest Müzik	62.5	37.5	100.0	1.3	3.7
	Dinlemem	75.8	24.2	100.0	12.6	18.3
				Toplam	100.0	100.0

$\chi^2=13.67$ $sd=10$ $p=.19$

* Haftada bir kez, haftada birkaç kez ve ayda bir kez grupları birleştirilmiş, diğer kategorisinde kodlanmıştır.

Tablo 49’daki analiz sonuçlarında görüldüğü üzere, öğrencilerin korku duygusunu yoğun olarak yaşadıkları takdirde tercih ettikleri müzik türleri ile müzik dinleme sıklıkları arasında anlamlı ilişki olmadığı saptanmıştır [$\chi^2 (10) = 13.67, p>.05$]. Müzik türü kategorilerinin hepsinde her gün müzik dinleyen öğrencilerin çoğunluğu teşkil ettiği görülmüştür. Her gün müzik dinleyenlerde ve diğer kategorisinde yer alanlarda ise en çok Dini müzik türünü dinleyenlerin dağılım içerisinde baskın konumda oldukları tespit edilmiştir.

4.11.5.6. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Öğrencilerinin yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Kay-Kare testi sonuçları Tablo 50’de yer almaktadır.

Tablo 50. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		O. D. M. Eğt. Alma Durumu			O. D. M. Eğt. Alma Durumu	
		Evet (%)	Hayır (%)	Toplam	Evet (%)	Hayır (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	9.2	90.8	100.0	14.6	14.2
	Arabesk-Fantezi	8.9	91.1	100.0	9.8	9.9
	Türk Rap-Hip Hop	15.5	84.5	100.0	22.0	11.8
	Yabancı Pop-Rock	8.1	91.9	100.0	12.2	13.7
	THM	.0	100.0	100.0	.0	7.2
	TSM	15.4	84.6	100.0	4.9	2.7
	Dini Müzik	4.3	95.7	100.0	7.3	16.1
	Yabancı Rap-Hip Hop	13.8	86.2	100.0	9.8	6.0
	Klasik Batı Müziği	.0	100.0	100.0	.0	3.4
	Protest Müzik	12.5	87.5	100.0	2.4	1.7
	Dinlemem	11.3	88.7	100.0	17.1	13.3
	Toplam				100.0	100.0

$\chi^2=11.32$ $sd=10$ $p=.33$

Tablo 50'deki analiz sonuçlarında görüldüğü üzere, müzik türleri ile okul dışında müzik eğitimi alma durumu arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir [$\chi^2(10) = 11.32$, $p>.05$]. Bütün müzik türü kategorilerinde, okul dışında müzik eğitimi almayanların çoğunlukta olduğu görülmüştür. Okul dışında müzik eğitimi alanlarda Türk Rap-Hip Hop; almayanlarda ise Dini Müzik türlerini en çok dinleyenlerin en yüksek oranlar ile dağılım içerisinde yer aldıkları belirlenmiştir.

4.11.6. Öfke

4.11.6.1. Cinsiyet ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 51'de çalışma grubu öğrencilerinin yoğun olarak öfke duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin cinsiyete göre Kay-Kare testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 51. Cinsiyete Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

	Cinsiyet			Cinsiyet		
	Kız (%)	Erkek (%)	Toplam	Kız (%)	Erkek (%)	
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	62.7	37.3	100.0	20.1	10.8
	Arabesk-Fantezi	36.5	63.5	100.0	9.8	15.4
	Türk Rap-Hip Hop	47.3	52.7	100.0	18.8	18.9
	Yabancı Pop-Rock	63.3	36.7	100.0	21.4	11.2
	THM	28.9	71.1	100.0	4.7	10.4
	TSM	46.7	53.3	100.0	3.0	3.1
	Dini Müzik	21.1	78.9	100.0	1.7	5.8
	Yabancı Rap-Hip Hop	50.0	50.0	100.0	12.4	11.2
	Klasik Batı Müziği	50.0	50.0	100.0	3.0	2.7
	Protest Müzik	25.0	75.0	100.0	1.3	3.5
	Dinlemem	33.3	66.7	100.0	3.8	6.9
			Toplam	100.0	100.0	

N=493
 $\chi^2=33.24^{**}$
sd=10
Cramer's
V=.26
p=.00

Tablo 51'de görüldüğü üzere, yoğun olarak öfke duygusunun yaşandığı durumlarda cinsiyet ile en çok dinlenen müzik türü arasında anlamlı ilişki vardır [$\chi^2(10) = 33.24, p < .01$]. Etki büyüklüğü düzeyinin orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Dinlemem, Arabesk-Fantezi, THM, Dini, Protest müzik türlerinde erkek öğrencilerin; Türk Pop-Rock ve Yabancı Pop-Rock türlerinde kız öğrencilerin çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir. Diğer müzik türlerinde ise kız ve erkek öğrencilerin dengeli bir dağılım gösterdiği saptanmıştır.

Kız ve erkek öğrencilerin en çok dinlenen müzik türüne göre kendi içlerindeki dağılım özelliklerinde ise kız öğrencilerde Türk ve Yabancı Pop-Rock; erkek öğrencilerde Türk Rap-Hip-Hop müzik türlerini en çok dinleyenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları görülmektedir.

4.11.6.2. Yaşantının Geçirildiği Yer ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Çalışma grubu öğrencilerinin yoğun olarak öfke duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin yaşantının geçirildiği yere göre Kay-Kare testi sonuçları Tablo 52'de yer almaktadır.

Tablo 52. Yaşantının Geçirildiği Yere Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

Yaşantının Geçirildiği Yer					Yaşantının Geçirildiği Yer			
Müzik Türü		İstanbul	Malatya	Muş (%)	Toplam	İstanbul (%)	Malatya (%)	Muş (%)
	Türk Pop-Rock	29.3	34.7	36.0	100.0	13.7	16.0	15.9
	Arabesk.-Fantezi	27.0	27.0	46.0	100.0	10.6	10.5	17.1
	Türk Rap-Hip H.	32.3	40.9	26.9	100.0	18.6	23.5	14.7
	Y. Pop-Rock	46.8	30.4	22.8	100.0	23.0	14.8	10.6
	THM	15.8	34.2	50.0	100.0	3.7	8.0	11.2
	TSM	13.3	40.0	46.7	100.0	1.2	3.7	4.1
	Dini Müzik	31.6	10.5	57.9	100.0	3.7	1.2	6.5
	Y. Rap-Hip Hop	43.1	32.8	24.1	100.0	15.5	11.7	8.2
	K. Batı Müziği	42.9	35.7	21.4	100.0	3.7	3.1	1.8
	Protest Müzik	41.7	8.3	50.0	100.0	3.1	.6	3.5
Dinlemem	18.5	40.7	40.7	100.0	3.1	6.8	6.5	
				Toplam	100.0	100.0	100.0	
χ²= 40.82 sd= 20 Cramer's V= .20 p= .00								

Öğrencilerin yaşantılarını geçirdikleri il ile en çok dinledikleri müzik arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir [$\chi^2_{(20)} = 40.82, p<.01$]. Etki büyüklüğü seviyesinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Protest ve Dini müzik türlerini en çok dinleyenler içerisinde Muş; Türk Rap-Hip Hop ve müzik dinlemeyenler kategorisinde yer alanlarda Malatya; Yabancı Pop-Rock, Yabancı Rap-Hip Hop ve Klasik Batı müziğini en çok dinleyen öğrencilerde ise İstanbul grubunda yer alan öğrencilerin öne çıktığı belirlenmiştir.

İstanbul'da yaşayan öğrenciler içerisinde Yabancı Pop-Rock; Malatya'da öğrenim görenler arasında Türk Rap-Hip Hop; Muş'ta bulunanlar içerisinde ise Arabesk-Fantezi müzik türlerini öfke duygu durumunda en çok dinleyenlerin en yüksek oranlar ile dağılımda yer aldıkları bulunmuştur.

4.11.6.3. Sınıf ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Beşten küçük hücre sayısı %20'yi aştığı için Kay-kare testi uygulanmamıştır. Tablo 53'te çalışma grubu öğrencilerinin yoğun olarak öfke duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin sınıf düzeyine göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 53. Sınıfa Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Sınıf Düzeyi					Sınıf Düzeyi			
		9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)	Toplam	9 (%)	10 (%)	11 (%)	12 (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	37.3	33.3	12.0	17.3	100.0	21.1	18.7	10.0	9.6
	Arabesk.-Fantezi	22.2	25.4	20.6	31.7	100.0	10.5	11.9	14.4	14.7
	Türk Rap-Hip H.	30.1	25.8	22.6	21.5	100.0	21.1	17.9	23.3	14.7
	Y. Pop-Rock	27.8	24.1	22.8	25.3	100.0	16.5	14.2	20.0	14.7
	THM	34.2	28.9	10.5	26.3	100.0	9.8	8.2	4.4	7.4
	TSM	26.7	33.3	.0	40.0	100.0	3.0	3.7	.0	4.4
	Dini Müzik	26.3	15.8	10.5	47.4	100.0	3.8	2.2	2.2	6.6
	Y. Rap-Hip Hop	24.1	29.3	22.4	24.1	100.0	10.5	12.7	14.4	10.3
	K. Batı Müziği	14.3	21.4	14.3	50.0	100.0	1.5	2.2	2.2	5.1
	Protest Müzik	25.0	33.3	8.3	33.3	100.0	2.3	3.0	1.1	2.9
	Dinlemem	.0	25.9	25.9	48.1	100.0	.0	5.2	7.8	9.6
	Toplam						100.0	100.0	100.0	100.0

Yoğun olarak öfke duygusu hisseden öğrencilerden 9. ve 10. Sınıflarda yer alanlar içerisinde Türk Pop-Rock ve Türk Rap-Hip Hop; 11. Sınıfta öğrenim hayatına devam edenlerde ise Türk Rap-Hip Hop türlerini en çok dinleyenlerin yüksek oranlara sahip oldukları tespit edilmiştir. En çok Türk Pop-Rock, Türk Rap Hip-Hop ve THM türlerini dinleyenlerde 9. Sınıf; Yabancı Rap-Hip Hop ve Protest müzik türlerini tercih edenlerde 10. Sınıf; TSM, Dini, Klasik, Protest müzik türlerini dinleyenlerde ve öfkeli olduğu zamanlarda müzik dinlemeyenlerde ise 12. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin en yüksek yüzdelik dilimler içerisinde yer aldıkları saptanmıştır.

4.11.6.4. Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyi ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü (Gruplar İçi) Arasındaki İlişki

Öğrencilerin, yoğun alarak öfke duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin, müzik dinlemeyi sevme düzeyine göre Welch testi sonuçları Tablo 54'te yer almaktadır.

Tablo 54. En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne Göre Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeyinin Welch Testi Sonuçları

Welch	sd ₁	sd ₂	F	p	ω^2
	10	101.92	1.87	.06	-

Tablo 54'teki Welch testi sonuçlarına göre, müzik dinlemeyi sevme düzeyi ile en çok tercih edilen müzik türü arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir [Welch's $F_{(10-101.92)}=1.87$, $p>.05$].

4.11.6.5. Müzik Dinleme Sıklığı ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Çalışma grubu öğrencilerinin, yoğun alarak öfke duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin, müzik dinleme sıklığına göre Kay-Kare testi sonuçları Tablo 55’te yer almaktadır.

Tablo 55. Müzik Dinleme Sıklığında Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Müzik Dinleme Sıklığı			Müzik Dinleme Sıklığı	
		Her gün (%)	Diğer* (%)	Toplam	Her gün (%)	Diğer* (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	77.3	22.7	100.0	14.3	19.5
	Arabesk-Fantezi	88.9	11.1	100.0	13.8	8.0
	Türk Rap-Hip Hop	87.1	12.9	100.0	20.0	13.8
	Yabancı Pop-Rock	82.3	17.7	100.0	16.0	16.1
	THM	73.7	26.3	100.0	6.9	11.5
	TSM	80.0	20.0	100.0	3.0	3.4
	Dini Müzik	57.9	42.1	100.0	2.7	9.2
	Yabancı Rap-Hip Hop	94.8	5.2	100.0	13.5	3.4
	Klasik Batı Müziği	78.6	21.4	100.0	2.7	3.4
	Protest Müzik	75.0	25.0	100.0	2.2	3.4
	Dinlemem	74.1	25.9	100.0	4.9	8.0
				Toplam	100.0	100.0

$\chi^2=22.50^*$ sd=10 Cramer's V= .21 p=.013

* Haftada bir kez, haftada birkaç kez ve ayda bir kez grupları birleştirilmiş, diğer kategorisinde kodlanmıştır.

Tablo 55 incelendiğinde, öğrencilerin müzik dinleme sıklıkları ile en çok dinledikleri müzik arasında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir [$\chi^2_{(10)} = 22.50$, $p<.05$]. Etki büyüklüğünün orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bütün müzik türü kategorilerinde her gün müzik dinleyenlerin çoğunlukta olduğu belirlenmiştir. Her gün müzik dinleyenler arasında, Türk Rap-Hip Hop; haftada bir kez, haftada birkaç kez ve ayda bir kez dinleyenler arasında ise Türk Pop-Rock türünü tercih edenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları tespit edilmiştir.

4.11.6.6. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu ile En Çok Tercih Edilen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Tablo 56’da çalışma grubu öğrencilerinin yoğun alarak öfke duygusunu yaşadıklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerinin okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Kay-Kare testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 56. Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türlerinin Kay-Kare Testi Sonuçları

		O. D. M. Eğt. Alma Durumu			O. D. M. Eğt. Alma Durumu	
		Evet (%)	Hayır (%)	Toplam	Evet (%)	Hayır (%)
Müzik Türü	Türk Pop-Rock	4.0	96.0	100.0	5.9	16.3
	Arabesk-Fantezi	9.5	90.5	100.0	11.8	12.9
	Türk Rap-Hip Hop	14.0	86.0	100.0	25.5	18.1
	Yabancı Pop-Rock	10.1	89.9	100.0	15.7	16.1
	THM	7.9	92.1	100.0	5.9	7.9
	TSM	6.7	93.3	100.0	2.0	3.2
	Dini Müzik	5.3	94.7	100.0	2.0	4.1
	Yabancı Rap-Hip Hop	20.7	79.3	100.0	23.5	10.4
	Klasik Batı Müziği	7.1	92.9	100.0	2.0	2.9
	Protest Müzik	8.3	91.7	100.0	2.0	2.5
	Dinlemem	7.4	92.6	100.0	3.9	5.7
	Toplam				100.0	100.0

$$\chi^2=12.77 \quad sd=10 \quad p=.24$$

Tablo 56'daki analiz sonuçlarında görüldüğü üzere, öğrencilerin öfke duygusunu yoğun olarak yaşadıkları zamanlarda tercih ettikleri müzik türleri ile okul dışında müzik eğitimi alma durumları arasında anlamlı ilişki olmadığı saptanmıştır [$\chi^2 (10) = 12.77$, $p>.05$]. Müzik türü gruplarının hepsinde okul dışında müzik eğitimi almayanların yoğunlukta olduğu belirlenmiştir. Okul dışında müzik eğitimi alan ve almayanlarda ise öfkeli duyguların yaşandığı durumlarda en çok tercih edilen müzik türünün Türk Rap-Hip Hop olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde; analizler neticesinde ulaşılan bulgular esas alınarak varılan sonuçlar ve tartışma, alt problemlerin sıralanmasına uygun bir biçimde sunulmuştur. Sonuçlar ve tartışma ışığında çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Düzeylerinin Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi doğrultusunda, öğrencilere; çok severim (5), severim (4), kararsızım (3), sevmem (2) ve hiç sevmem (1) olma üzere beş seçenekten oluşan "*Müzik dinlemeyi sever misiniz?*" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin; %70.7'si çok severim, %26.5'i, severim, %1.9'u kararsızım ve %0.9'u sevmem yanıtını vermişlerdir. Buradan hareketle, %97.2'lik bir kısmını, diğer bir anlatımla öğrencilerin neredeyse tamamına yakınının müzik dinleme davranışını sevdiklerini sonucuna ulaşılmıştır Bozkurt'un (2015) çalışmasında, öğrencilerin % 97,4 'ü müzik dinlemeyi sevdiklerini belirtirken sadece % 2,6'sı müzik dinlemeyi sevmediklerini belirtmişlerdir. Başka bir çalışmada, Özmenteş'in (2012) ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine karşı olumlu yönde tutumları olduğu tespit edilmiştir.

5.2. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik bir biçimde, öğrencilere; "*Ne sıklıkla müzik dinlersiniz?*" sorusu yöneltilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin %80.8'inin her gün müzik dinledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle lise öğrencilerinin müzik dinleme alışkanlığı kazandıkları ve bu davranışı gündelik yaşamlarının önemli bir parçası haline getirdikleri düşünülmektedir. Bozkurt'un (2015) çalışmasında, öğrencilerin benzer bir şekilde, % 61,8'inin her gün müzik dinlediği görülmüştür. Sezer (2013) Araştırmasında, bireylerin müzik dinleme sıklıkları ve ayrılan zaman ile psikolojik bakımdan iyi hissetme durumları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

5.3. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumlarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın üçüncü alt problemine yönelik olarak, öğrencilere; “Okulda gördüğün müzik dersi dışında herhangi bir müzik eğitimi alıyor musunuz/aldınız mı?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin %90,9’unun, halk eğitim merkezi, musiki cemiyeti, dersane, kurs vb. okul dışında müzik eğitimi alınabilecek kurum veya kuruluşlar ile ilişkisi olmadığı tespit edilmiştir. Sadece %9,1’lik bir kesimin okuldaki müzik dersleri dışında müzik eğitimi veren kurum, kuruluş veya özel ders veren öğretmenlerden yararlandıkları görülmüştür. Bozkurt’un (2015) çalışmasında, öğrencilerin % 94,6’sı okul dışında herhangi bir kurumdan müzik eğitimi almadığı belirlenmiştir. Bu bulgu araştırma sonuçlarıyla aynı doğrultudadır. Soysal (2012), erken çocukluk döneminde alınan müzik eğitimi üzerine çalışmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; erken çocukluk dönemi eğitiminde müzik gerek araç gerekse amaç olarak birçok faydasının olduğu tespit edilmiştir.

Buradan hareketle, okulda verilen müzik eğitimi dışında, musiki cemiyetleri, halk eğitim merkezleri, özel müzik dersleri verilen kuruluşların öğrenci ve veliler tarafından çok fazla tercih edilmediği sonucuna ulaşılabılır.

5.4. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi doğrultusunda, öğrencilere; “En çok hangi araç veya yol ile müzik dinlersiniz” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin büyük bir kısmının (%77.3) telefon aracılığı ile müzik dinledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Sürekli bir döngü içerisinde gelişen ve değişen 21.yy dünyasında; ar-ge çalışmaları neticesinde teknolojik yenilikler takip edilmesi zor bir biçimde devam etmektedir. Akıllı telefon olgusunun insanlığı sarıp sarmaladığının, artık şüphe götürmez bir gerçeklik olduğu söylenebilir. İşlevsel bir kullanıma sahip olması (*taşınabilir olması, boyutu, pratik olması vb.*) İnternet kullanımı, depolama alanları, ses kalitesi vb. özellikleri nedeniyle akıllı telefon ile müzik dinleme alışkanlığının en yüksek düzeyde çıkması olağan ve beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Yazıcı’nın (2015) çalışmasında benzer şekilde, öğrencilere yöneltilen Müzik dinleme aracınız nedir? Sorusuna, beş cevap seçeneğinde bulunan telefon seçeneği % 34,7 ile birinci cevap olarak tercih edilmiştir. Bozkurt’un (2015) müziği en çok hangi yol veya araçla dinledikleri ile ilgili soruya öğrenciler % 36,5 ile internet, % 30,8’ le de MP3 cevabını vermişlerdir. Bu çalışmada telefon seçeneği

verilmemiştir; internet ve MP3 aracılığıyla müziğin yine çoğu zaman telefon vasıtasıyla gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

5.5. Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Müzik Türlerinin Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın beşinci alt problemine yönelik bir biçimde, öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türlerine ilişkin sonuçlara göre, en çok tercih edilen müzik türünün Türk Pop-Rock olduğu bulunmuştur. Eğilim gösterilen diğer kategorilerin sırasıyla; Yabancı Pop-Rock, Türk Rap-Hip Hop ve Arabesk-Fantezi müzik türleri olduğu tespit edilmiştir. THM türünün, diğer grupların dağılım değerlerine bakıldığında ortalama bir eğilim düzeyine sahip olduğu saptanmıştır. En az tercih edilen müzik türlerinin ise sırasıyla Protest, Klasik Batı ve TSM türleri olduğu görülmüştür. Gerek TSM, gerek THM gruplarının dağılım değerleri incelendiğinde Türk müziğinin ancak %15'lik bir dilime girebildiği ve buradan hareketle lise öğrencilerinin Türk müziğine yönelik tercih düzeylerinin düşük bir konumda olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bozkurt'un (2015) çalışmasında, öğrenciler tarafından en çok dinlenen müzik türünü bu çalışmadakine benzer bir şekilde % 38,3 ile Türk-Pop Rock türü olarak tespit etmiştir. Sezer (2013), örneklem grubunu 15 ve üzeri yaş oluşturan bireylerle yaptığı çalışmada, pop müzik dinleyenlerin büyük çoğunluğu oluşturduğunu tespit etmiştir. Taşal ve Vural'ın (2011) çalışmasında, en çok dinlenen tür sıralamasında benzer bir sonuç çıkmıştır. Sadece sıralamada farklılık vardır. Önce rap sonra pop müzik türü öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türleri olmuştur. Artemiz'in (2010) ergenlerin farklı müzik türlerine karşı ilgileri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkileri araştırıldığı çalışmada, ergenlerin en fazla pop ve rock müziği türlerine ilgi duyup dinledikleri görülmüştür. Yine benzer şekilde, Angı ve Şendurur (2013), araştırmalarında, lise öğrencilerinin en çok Pop müziği dinledikleri tespit edilmiştir.

5.6. Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın altıncı alt problemi doğrultusunda, öğrencilerden en çok dinledikleri seslendiricileri belirtmeleri istenmiştir. Veri toplama aracında seslendirici sayısına ilişkin bir sınırlama konulmadığından dolayı, öğrenciler birden çok seslendiriciyi rahat bir biçimde belirtmişlerdir. En çok dinlenen ve 20'nin üzerinde tercihte bulunulmuş 12 seslendirici saptanmıştır. Analizler sonucunda en çok dinlenen seslendiricinin; yoğun olarak Protest müzik kapsamında performans göstermiş olan

“Ahmet Kaya” olduğu ortaya çıkmıştır. Lise öğrencilerinin tercih ettikleri diğeri bir seslendiricinin de Türk Pop müziğı kapsamında çalışmaları bulunan Mustafa Ceceli olduğu ve bu seslendiricinin dağılımda ikinci sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

Diğeri on seslendiricinin birbirlerine yakın dağılım gösterdikleri belirlenmiştir. Lise öğrencilerinin eğilim gösterdikleri bu seslendiriciler; Arabesk-Fantezi kapsamında; Azer Bülbül, Ebru Gündeş, Müslüm Gürses, Yıldız Tilbe, Uygur Doğanay; Türk Pop kapsamında, Sancak; Türk Rock kapsamında, Duman; Yabancı Pop kapsamında, Rihanna; Türk Rap kapsamında, Taladro ve Kürtçe dilinde performans gösteren ve Halk müziğı kapsamında, Hozan Aydın olarak sıralanmaktadır. Bozkurt (2015) çalışmasında, en çok dinlenen seslendiriciler sırasıyla Arsız Bela, Hadise ve Mustafa Ceceli olduğu görülmüştür. Buradan hareketle, Bozkurt’un (2015) örneklemini ortaokul öğrencileri ve bu çalışmanın örneklemini oluşturan lise öğrencileri arasında Mustafa Ceceli isminin müşterek isim olduğu dikkat çekmektedir. Dikkat çekici başka bir nokta da, en çok dinlenen ilk üç ismin Türk-Pop müzik seslendiricileri olmasıdır. Bu çalışmada ilk üçü ise, Ahmet Kaya, Mustafa Ceceli ve Azer Bülbül almıştır. Sırasıyla, Protest, Türk-Pop ve Arabesk Fantezi türlerinin dinlendiğı belirlenmektedir.

5.7. İllere Göre Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Sonuçlar

5.7.1. Malatya

Yaşantısını Malatya’da geçiren lise öğrencilerinin en çok tercih ettikleri ilk beş seslendiricinin sırasıyla; Ahmet Kaya, Mustafa Ceceli, Taladro, Murat Dalkılıç (Türk Pop) ve Canfeza (Türk Rap) olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Ahmet Kaya ve Mustafa Ceceli’nin öne çıktığı ve birbirlerine yakın oranlar ile dağılımda çoğunluğu teşkil ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Taladro, Murat Dalkılıç ve Canfeza’nın birbirlerine yakın bir dağılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Malatya’da eğitim öğretim gören lise öğrencilerinin kendisi de Malatyalı olmasının tesiri de göz önüne alınarak en çok Ahmet Kaya’yı dinledikleri, daha sonra ise Türk-Pop müzik seslendiricisi Mustafa Ceceli’yi dinledikleri tespit edilmiştir

5.7.2. İstanbul

İstanbul’da öğrenim gören öğrencilerin en çok tercih ettikleri seslendiricilerin sırasıyla; Ahmet Kaya, Sezen Aksu (Türk Pop), Mustafa Ceceli, Eminem (Yabancı Rap) ve Yıldız Tilbe olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle Ahmet Kaya ve Sezen

Aksu'nun toplamda %56'lık bir dilime sahip oldukları saptanmıştır. Malatya'dakine benzer şekilde birinci sırada yine Ahmet Kaya'nın dinlenildiği görülürken, ikinci sırada yine Türk-Pop müziğinin en önemli isimlerinden biri olan Sezen Aksu'nun olduğu görülmektedir.

5.7.3. Muş

Muş ilinde yaşayan öğrencilerin yarıya yakınının en çok Ahmet Kaya dinlediği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer dört seslendiricinin ise sırasıyla Azer Bülbül, Mustafa Ceceli, Uygur Doğanay ve Müslüm Gürses (Arabesk) olduğu tespit edilmiştir. Muş'ta yaşayan öğrencilerin diğer illerden farklı olarak Arabesk-Fantezi müzik türünün kapsamında yer alan seslendiricileri daha çok dinleme eğiliminde oldukları sonucuna varılmıştır. Muş'un gerek coğrafi konumu gerekse sosyo-ekonomik özellikleri dolayısıyla bu şehirde eğitim-öğretim gören lise öğrencilerin dinledikleri müzik türünün arabesk-fantezi türü olduğu tespit edilmiştir.

5.8. Öğrencilerin En Çok Hangi Duygu Durumunda Müzik Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin sırasıyla en çok üzüntü ve eğlence-mutluluk duygu durumlarında müzik dinleme ihtiyacı hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Sevgi-aşk duygularının yoğun olarak yaşandığında müzik dinleyen öğrencilerin de sıralamada üçüncü sırada yer aldığı fakat üzüntü ve eğlence-mutluluk duygularına göre daha düşük bir orana sahip olduğu saptanmıştır. Öfke, korku ve şaşkınlık duygu durumlarında öğrencilerin müzik dinleme eğilimlerinin düşük düzeyde kaldığı sonucuna varılmıştır.

5.9. Öğrencilerin Duygu Durumlarına Göre Dinledikleri Müzik Türlerine İlişkin Sonuçlar

5.9.1. Sevgi-Aşk

Öğrencilerin sevgi-aşk duygularını yoğun olarak yaşadıklarında en çok Türk Pop-Rock ve Arabesk-Fantezi müzik türlerini dinleme ihtiyacı duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu türleri sırasıyla; Türk Rap-Hip Hop, Yabancı Pop-Rock ve THM türleri takip etmiştir. Diğer müzik türlerinin tercih edilme eğilimlerinin düşük düzeylerde olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle, Türk-Pop ve Arabesk Fantezi müzik türlerinin televizyon ve internet ortamında en çok sunulan ve empoze edilmeye çalışılan türler olmasının sonucun bu oranlarda çıkmasında etkili olduğu söylenebilir.

5.9.2. Eğlence-Mutluluk

Öğrencilerin eğlence-mutluluk duygularını yoğun olarak hissettikleri durumlarda en çok Türk Pop-Rock ve Yabancı Pop-Rock müzik türlerini dinledikleri tespit edilmiştir. Bu türleri sırasıyla; Türk Rap-Hip Hop ve Yabancı Rap-Hip Hop türleri takip etmiştir. Diğer müzik türlerinin ise birbirlerine yakın bir dağılım gösterdiği ve düşük yüzdelik dilimlere sahip olduklarına sonucuna varılmıştır. Türk-Rock ve Pop-Rock müzik türlerinde seslendirilen eserlerin, ritmik bakımdan canlı ve hızlı birçok eseri ihtiva ettiği, bu müzik türlerinde kullanılan ritmik öğelerin en az melodi kadar önemli ve önde olduğu düşünülürse, eğlence ve mutluluk hisseden kişilerin bu müzik türlerine yönelmeleri gayet tabii olacağı düşünülmektedir.

5.9.3. Şaşkınlık

Öğrencilerin şaşkınlık duygusunu yoğun olarak yaşadıklarında en çok Türk Pop-Rock ve Arabesk-Fantezi müzik türlerini dinleme ihtiyacı duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu türleri sırasıyla; Türk Rap-Hip Hop ve Yabancı Pop-Rock türleri takip etmiştir. Diğer müzik türlerinin dengeli bir biçimde dağılım gösterdiği ve eğilim düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Birçok müzik türü eğilimi gösterilmesi şaşkınlık durumunda mutlak dinlenen ve özellikle ilgi gösterilen bir müzik türünün olmadığı sonucuna götürmektedir.

5.9.4. Üzüntü

Lise öğrencilerinin, üzgün olduğu durumlarda en çok dinledikleri müzik türünün Arabesk-Fantezi olduğu tespit edilmiştir. Bu türü sırasıyla; Türk Pop-Rock, THM ve Türk Rap-Hip Hop türleri takip etmiştir. Diğer müzik türlerinin, dağılımda zayıf konumlarda yer aldıkları görülmüştür. Arabesk-Fantezi türünün özlemi, hasreti, kederi özellikle konu ettiği ve bunları oldukça hazin ve abartılı sunma biçimi düşünüldüğünde, üzüntü durumunda en çok dinlenen müzik türünün Arabesk-Fantezi olması normal olarak değerlendirilmektedir.

5.9.5. Korku

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin korku duygusunu yoğun olarak yaşadıklarında, en çok Dini müzik dinledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Dini öğelerin, ölümden sonraki hayata yönelik ceza ve yaptırımlarla ilgili olması, toplumun en önemli yapı aşlarından birini oluşturması. Korku duygusu duyan bireyleri dini müziği dinlemeye yönelmesiyle açıklanabilir.

5.9.6. Öfke

Öğrencilerin öfke duygusunu baskın olarak hissettikleri dönemlerde en çok Türk Rap-Hip Hop müzik türünü dinleme tercihinde bulundukları tespit edilmiştir. Dağılım içerisinde yer alan diğer türlerin sırasıyla; Yabancı Pop-Rock, Türk Pop-Rock, Arabesk-Fantezi ve Yabancı Rap-Hip Hop olarak sıralandığı saptanmıştır. Öfke duygusu hisseden bireylerin, deşarj olma ihtiyacıyla ritmik yönü ön planda olan Yabancı Pop-Rock ve Türk Pop-Rock dinlemeleri normal karşılanabilecek bir sonuçtur.

5.10. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türleri ile Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türleri ile cinsiyet, yaşantının geçirildiği yer ve müzik dinleme sıklığı değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Etki büyüklüklerinin orta düzeye yakın oldukları tespit edilmiştir.

Sınıf, müzik dinlemeyi sevme düzeyi ve okul dışında müzik eğitimi alma durumuna göre en çok tercih edilen müzik türü arasında anlamlı ilişki olmadığı görülmüştür.

Aşağıda cinsiyet, yaşantının geçirildiği yer ve müzik dinleme sıklığı ile en çok tercih edilen müzik türü arasındaki dağılım sonuçları sunulmuştur.

- Cinsiyete göre analiz sonuçları incelendiğinde, kız öğrenciler içerisinde Türk Pop-Rock; erkek öğrenciler arasında ise Arabesk-Fantezi türlerini en çok dinleyenlerin dağılımlarda en yüksek oranlara sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Müzik türlerinin cinsiyete göre kendi içlerindeki dağılımlarında ise Türk Pop-Rock, Yabancı Pop-Rock ve Klasik Batı müzik türlerinde kız öğrencilerin; Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini müzik türlerinde ise erkek öğrencilerin çoğunluğu teşkil ettikleri sonucuna varılmıştır.
- Yaşantının geçirildiği yere ilişkin analiz sonuçlarına göre; Muş'ta Arabesk-Fantezi, Malatya'da Türk Pop-Rock ve İstanbul'da Türk ve Yabancı Pop-Rock müzik türlerini en çok tercih edenlerin dağılımda oran yüksekliği bakımında ilk sırada oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan, kırsal bölge insanının özlem, keder ve hüznün sunulan müzik türü olan Arabesk-Fantezi türüne teveccüh gösterdiği söylenebilir.
- Müzik dinleme sıklığına göre, bütün gruplarda Türk Pop-Rock türlerini en çok dinleyenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Müzik türlerinin

kendi içlerindeki dağılımları incelendiğinde ise bütün türlerde her gün müzik dinleyenlerin çoğunluğu oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lise öğrencilerinin, özellikle medya ve sosyal medyanın başını çektiği, televizyon tarafından en önde sunulan adlarına kanallar olan, tüketimi çabuk ve kolay olan müzik türü Türk-Pop müziğini öncelikle dinledikleri görülmüştür.

5.11. Öğrencilerin Duygu Durumlarına Göre En Çok Dinledikleri Müzik Türleri ile Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

5.11.1. Sevgi-Aşk

Öğrencilerin yoğun olarak sevgi-aşk duygusunu yaşadıklarında en çok dinledikleri müzik türü ile cinsiyet ve yaşantının geçirildiği yer değişkenleri arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Etki büyüklüğü değerlerine ilişkin sonuçlara göre cinsiyet değişkeninde orta düzeyde, yaşantının geçirildiği yer değişkeninde ise orta düzeye yakın etkiler olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf düzeyi, müzik dinlemeyi sevmeye düzeyi, müzik dinleme sıklığı ve müzik eğitimi alma durumu değişkenlerine göre sevgi aşk duygusu yaşandığında en çok tercih edilen müzik türlerinde anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

Aşağıda cinsiyet ve yaşantının geçirildiği yer ile sevgi-aşk duygusu yoğun olarak hissedildiğinde en çok tercih edilen müzik türü arasındaki dağılım sonuçları sunulmuştur.

Cinsiyete göre analiz sonuçları irdelendiğinde, kız öğrenciler içerisinde Türk Pop-Rock; erkek öğrenciler içerisinde ise Arabesk-Fantezi müzik türünü tercih edenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Müzik türlerinin cinsiyete göre kendi içlerindeki dağılımlarında ise; Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini, Protest müzik türlerini tercih edenlerde erkek öğrencilerin; Yabancı Pop-Rock türünü en çok dinleyenlerde ise kız öğrencilerin çoğunluğu oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer müzik türlerinde ise dengeli bir dağılımın vuku bulduğu belirlenmiştir.

Yaşantının geçirildiği yere göre analiz sonuçları incelendiğinde; İstanbul ve Malatya'da yaşayanlar arasında Türk Pop-Rock; Muş'ta yaşayanlar içerisinde ise Arabesk-Fantezi türünün sevgi-aşk yoğun olarak yaşandığında diğer türlere göre daha çok dinlendiği sonucu ortaya çıkmıştır. Müzik türlerinin kendi içlerindeki dağılıma göre; Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini, Yabancı Rap-Hip Hop, Klasik Batı ve Protest

müzik türlerini en çok dinleyenlerde Muş'ta yaşayanların en yüksek oranlar ile dağılım içerisinde yer aldıkları tespit edilmiştir. Türk Pop-Rock türünü, en çok İstanbul ve Malatya'da yaşayanların birbirlerine yakın oranlar ile tercih ettikleri belirlenmiştir. Türk Rap-Hip Hop müziğini, Malatya'da öğrenim gören öğrencilerin; Yabancı Pop-Rock müziğini ise İstanbul'da öğrenim gören öğrencilerin daha çok tercih ettikleri sonucuna varılmıştır.

5.11.2. Eğlence-Mutluluk

Öğrencilerin yoğun olarak eğlence-mutluluk duygusunu yaşadıklarında en çok dinledikleri müzik türü ile cinsiyet ve müzik dinleme sıklığı değişkenleri arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Etki büyüklüğü değerleri incelendiğinde ise, cinsiyet dağılımında orta düzeyde, müzik dinleme dağılımında ise orta düzeye yakın etkiler bulunduğu görülmüştür.

Yaşantının geçirildiği yer, sınıf düzeyi, müzik dinlemeyi sevmeye düzeyi ve okul dışında müzik eğitimi alma durumu değişkenlerine göre yoğun olarak eğlence-mutluluk duyguları yaşanıldığında, en çok dinlenen müzik türlerinde anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

Aşağıda cinsiyet ve ne sıklıkta müzik dinlendiği ile eğlence-mutluluk duygularının yoğun olarak hissedildiğinde en çok tercih edilen müzik türü arasındaki dağılım sonuçları sunulmuştur.

Cinsiyete göre analiz sonuçları incelendiğinde, eğlence-mutluluk duyguları yoğun olarak yaşanıldığında en çok Türk Pop-Rock müzik türünü tercih edenlerin, hem kız hem erkek öğrenciler içerisinde en yüksek oranlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Türk Pop-Rock, Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini ve Protest müziği en çok tercih edenler içerisinde ise erkek öğrencilerin baskın oldukları sonucuna varılmıştır.

Ne sıklıkta müzik dinlendiğine göre analiz sonuçları incelendiğinde, eğlence-mutluluk duyguları yoğun olarak yaşanıldığında en çok Türk Pop-Rock müzik türünde eserleri dinleyenlerin, müzik dinleme sıklıklarına ilişkin bütün gruplarda yoğunlukta oldukları görülmüştür. Bütün müzik türlerinde ise her gün müzik dinleme alışkanlığına sahip olanların en yüksek oranlar ile dağılımda yer aldıkları tespit edilmiştir.

5.11.3. Şaşkınlık

Öğrencilerin yoğun olarak şaşkınlık duygusunu yaşadıklarında en çok dinledikleri müzik türü ile cinsiyet ve yaşantının geçirildiği yer değişkenleri arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Etki büyüklüğü değerleri incelendiğinde ise, cinsiyet dağılımında orta düzeyde, yaşantının geçirildiği yer dağılımında ise orta düzeye yakın etkiler bulunduğu görülmüştür.

Sınıf, müzik dinlemeyi sevme düzeyi, müzik dinleme sıklığı ve okul dışında müzik eğitimi alma durumu değişkenleri ile şaşkınlık duygusunda en çok dinlenen müzik türleri arasında anlamlı ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyete göre analiz sonuçlarına bakıldığında, kız öğrenciler içerisinde en çok Türk Pop-Rock, erkek öğrenciler içerisinde ise en çok Arabesk-Fantezi müzik türünü tercih edenlerin en yüksek oran ile dağılımda yer aldıkları bulunmuştur. Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini, Klasik Batı ve Protest müzik türlerini en çok tercih edenler içerisinde erkek öğrencilerin; Yabancı Pop-Rock ile Yabancı Rap-Hip Hop türlerini en çok tercih edenlerde ise kız öğrencilerin çoğunlukta oldukları sonucuna varılmıştır.

Yaşantının geçirildiği yere göre, bütün illerde, şaşkınlık duygu durumunda Arabesk- Fantezi türünü en çok tercih edenlerin çoğunlukta oldukları tespit edilmiştir. THM, TSM, Dini, Klasik Batı, Protest müzik türlerinde Muş; Türk Rap-Hip Hop, Yabancı Pop-Rock, THM, Yabancı Rap-Hip Hop, Klasik Batı müzik türlerini tercih edenlerde ise Malatya grubundakilerin en yüksek oranlara sahip oldukları saptanmıştır. THM ve K. Batı müziği gruplarında hem Malatya hem Muş'takilerin çoğunlukta oldukları belirlenmiştir.

5.11.4. Üzüntü

Öğrencilerin yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadıklarında en çok dinledikleri müzik türü ile cinsiyet ve yaşantının geçirildiği yer değişkenleri arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Etki büyüklüğü değerleri incelendiğinde ise, cinsiyet ve yaşantının geçirildiği yer dağılımlarında orta düzeyde etkiler olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf, müzik dinlemeyi sevme düzeyi, müzik dinleme sıklığı ve okul dışında müzik eğitimi alma durumu değişkenleri ile üzüntü duygusunda en çok dinlenen müzik türleri arasında anlamlı ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kız ve erkek öğrenciler olmak üzere her iki grupta da üzüntü duygusu yaşandığında en çok Arabesk-Fantezi dinleyenlerin en yüksek oranlara sahip oldukları belirlenmiştir. Arabesk-Fantezi, THM, TSM, Dini, Klasik Batı ve Protest müzik türlerinde erkek öğrencilerin; Türk Pop-Rock, Yabancı Pop-Rock, Yabancı Rap-Hip Hop türlerinde ise kız öğrencilerin çoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.11.5. Korku

Çalışma grubundaki öğrencilerin yoğun olarak korku duygusunu yaşadıklarında en çok dinledikleri müzik türü ile cinsiyet ve yaşantının geçirildiği yer değişkenleri arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Etki büyüklüğü değerleri incelendiğinde ise, cinsiyet ve yaşantının geçirildiği yer dağılımlarında orta düzeyde etkiler olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf, müzik dinlemeyi sevme düzeyi, müzik dinleme sıklığı ve okul dışında müzik eğitimi alma durumu değişkenleri ile korku duygusunda en çok dinlenen müzik türleri arasında anlamlı ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyete göre analiz sonuçlarında, kız öğrencilerde Türk-Pop-Rock; erkek öğrencilerde ise Dini müzik türlerinin baskın olduğu görülmüştür. THM, TSM, Arabesk-Fantezi, Dini ve Protest müzik türlerinde erkek öğrencilerin; Türk Pop-Rock, Yabancı Pop-Rock ve Yabancı Rap-Hip Hop türlerinde ise kız öğrencilerin en yüksek oranlara sahip oldukları tespit edilmiştir.

Yaşantının geçirildiği yere göre analiz sonuçlarında ise İstanbul'da ve Muş'ta yaşayanlarda Protest; Malatya'da yaşayanlarda ise Yabancı Rap-Hip Hop türlerini tercih edenlerin en yüksek yüzdelik dilimlere sahip oldukları saptanmıştır. Müzik türlerinin kendi içlerindeki dağılımlarına bakıldığında ise Arabesk-Fantezi, TSM, Dini, Klasik Batı ve Protest türlerini Muş'ta; Türk Pop-Rock, Türk Rap-Hip Hop, Yabancı Pop-Rock, Yabancı Rap-Hip Hop türlerini Malatya'da; dinlemeyenler ile THM türünü ise İstanbul'da yaşayanların en çok dinledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

5.11.6. Öfke

Çalışma grubunu oluşturan lise öğrencilerinin öfkeli olduklarında dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türleri ile cinsiyet, yaşantının geçirildiği yer ve müzik dinleme sıklıkları arasında anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Etki büyüklüklerinin orta düzeyde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Sınıf, müzik dinlemeyi sevme düzeyi ve okul dışında müzik eğitimi alma düzeyi ile öfkeli olunduğunda en çok eğilim gösterilen müzik türleri arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Cinsiyete göre analiz sonuçları incelendiğinde, kız öğrencilerde Yabancı Pop-Rock; erkek öğrencilerde ise Türk Rap-Hip Hop türlerini tercih edenlerin en yüksek oranlar ile dağılım içerisinde yer aldıkları sonucuna varılmıştır. Türk Pop-Rock ve Yabancı Pop-Rock gruplarında en çok kız öğrencilerin; Arabesk-Fantezi, THM, Dini, Protest ve öfkeli olunduğunda müzik dinlemeyenler gruplarında ise erkek öğrencilerin çoğunluğu teşkil ettikleri görülmüştür.

Yaşantının geçirildiği yere göre analiz sonuçları incelendiğinde, İstanbul'da Yabancı Pop-Rock; Malatya'da Türk Rap-Hip Hop, Muş'ta ise Arabesk-Fantezi türlerini tercih edenlerin en yüksek yüzdelerle sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Müzik dinleme sıklığına göre analiz sonuçlarına bakıldığında; her gün müzik dinleme alışkanlığı olanlar içerisinde Türk Rap-Hip Hop; diğer kategorisinde yer alanlarda ise Türk Pop-Rock müzik türlerini öfkeli olduklarında tercih edenlerin sıralama içerisinde en yüksek yüzdelik oranlara sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Bütün müzik türlerinde ise her gün müzik dinleyenlerin baskın konumda oldukları ve çoğunluğu oluşturdukları sonucuna varılmıştır.

5.12. Öneriler

Öğrencilerin derse olan bakış açılarını daha iyi bir hale getirmek ve dersle ilgili tutumlarını pozitif yönde değiştirmek için, öğretimin temel prensip ve değerlerine sadık kalıp estetik, didaktik ve yapıcı yönleri gözetilerek, müzik eğitimi müfredat ve bu müfredatta bulunan eserler yeniden gözden geçirilmelidir.

Milli kültür ve müziğimizin yapı taşları olan Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği türleri maalesef öğrenciler tarafından yeterince tanınıp dinlenilmemektedir. Bu bakımdan, Türk Müziğinin bu iki müstesna türü, öğrencilerin beğeneceği örnekler, müfredatta daha fazla bulundurularak, resmi ve özel kitle iletişim araçlarındaki müzik yayınlarında bu iki türe daha fazla yer verilmesi sağlanarak ve öğrencilerin bu tür müzikler icra edilen sivil toplum kuruluşlarına yönlendirilmeleri yapılarak, Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği'ne olan bakış açısı değiştirilmeli, bu iki türe olan ilgi ve sevgi arttırılmalıdır.

Literatür incelendiğinde, duygu durumları ve müzik alanlarıyla ilgili birlikte yapılan Türkçe araştırma sayısının sadece bir adet olduğu görülmüştür. Bu bakımdan, bu alanlara yönelik araştırmaların yapılması ve resmi kurumlarca destelenmesi gerekmektedir.

Bu çalışma lise dönemindeki kişilere uygulanmıştır. Müzik dinleme eğilimlerinin her yaş ve zamanda değişebileceği düşünülürse, bu nevi çalışmaların her yaş grubu ve çeşitli zaman aralıklarında, duygu durumları ve müzik dinleme eğilimleri bakımından araştırılması uygun olacaktır.

KAYNAKÇA

- Aksu, Cahit (2009) *Eğitim Müziği Kavramı ve Tanımı Üzerine*. İzmir Ulusal Müzik Sempozyumu 'nda sunulmuş bildiri 5-6 Kasım 2009
- Altıntaş, A., Kelecek, S., & Aşçı, F. H. (2013). Elit Sporcularda Durumsal Güdülenme Ve Optimal Performans Duygu Durumu Arasındaki İlişki. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(4),
- Angı, Ç. E. (2013) Müzik Kavramı ve Türkiye’de Dinlenen Bazı Müzik Türleri. *İdil Dergisi* 2 (10).
- Angı, Ç. E., & Şendurur, Y. (2013). Lise Öğrencilerinin Demografik Özellikleri İle Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişki. *TheJournal of Academic Social Science Studies*,
- Artemiz, B. (2010). *Ergenlerin Farklı Müzik Türlerine İlişkin İlgileri İle Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, H. (2007) Türkü İcrasında Yeni Bir Bağlam. Video Klipler Milli Folklor Yıl 19. Sayı.75
- Bozkurt, S. S. (2015) *Ortaokul Öğrencilerinin Duygu Durumlarına Göre Dinledikleri Müzik Türlerinin İncelenmesi* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Büyüköztürk, Ş., Çoklu Bökeoğlu, Ö., Köklü, N. (2012). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cooper, R. K., & Sawaf, A. (1997). *Executive Eq: Emotional Intelligence in Leadership and Organizations*. New York: Grosset Putnum.
- Çangal, Ö. (2012) Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Taşıyıcısı Olarak Türküler. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*. Yıl 2 Sayı 2
- Çınar, A. (2001). Cartel’in Rap’i Melezlik ve Milliyetçiliğin Sarsılan Sınırları: Almanya’da Türk Olmak Türkiye’de Türk Olmaya Benzemez. *Doğu Batı*. 15.
- Duy, B. (2010). *Eğitim Psikolojisi*. (Edt. Alim Kaya). Ankara: Pegem Akademi
- Ercan, H., & Barış, D. A. (2017). Klasik Batı Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarı Müzik Lisans Öğrencilerinin Müzikal Beğenileri Ve Müzik Dinleme Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

- Erdal, B. (2009). Müzik Tercihi Ve Kişilik İlişkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(2),
- Erdal, B., & Ok, Ü. (2012). Müzik Tercihinde İnanç Biçimlerinin Rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(3),
- Erşanlı, B. (2012). Bir Alt Kültür Yansıması Olarak Arabesk Video Müzik Klipleri Dilinin İncelenmesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, Cilt 1 sayı 1, 117-123.
- Feraru, S.B. (2012). A Review Of The Emotions Classifications. *Proceedings of the International Conference Baia Mare*, 27-30 October 2011, Baia Mare – Romania.
- Francisco: Jossey-Boss.
- Gedik, A.C.(2007). *Popüler müzikte beğeni farklılıkları: Bir fMRI çalışması* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, DEÜ Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Goleman, D. (2003). *Duygusal Zekâ* (Çev. Yüksel, B.S.). İstanbul: Varlık Yayınları. (Eserin Orijinali 1995'te yayımlanmıştır).
- Heppner, P. P., Wampold, B. E., & Kivlighan, D. M., Jr. (2013). Psikolojik danışmada araştırma yöntemleri [Research design in counseling]. (D. M. Siyez, Trans.). Ankara, Turkey: Mentis Yayıncılık
- Işık, C. ve Erol, N. (2003) Popüler Müzik ve Kültür: Arabeskin Anlam Dünyasını Okumak Popüler Müzik Yazıları Cilt 1 Sayı 1 s. 96-104
- İlyasoğlu, E. (1996). *Zaman İçinde Müzik*. İstanbul Yapı Kredi Yayınları
- Kaçar, G.Y. (2005) Geleneksel Türk Sanat Müziğinde Süslemeler ve Nota Dışı İcraalar *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 25 Sayı 2 s. s 215-228*
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (17. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, E.E. (2012). Türk Ordu Geleneğinde Askeri Müzik Olgusu. *İdil Dergisi*, 3(1), s.93-105.
- Kaygısız, M. (2004) *Müzik Tarihi İstanbul*: Kaynak Yayınları
- Koptagel-İlal, G. (1991). *Tıpsal Psikoloji, Tıpta Davranış Biçimleri*. Ankara: Güneş Kitabevi.
- Kutluk, F. (1997) *Müzik ve Politika Ankara*: Doruk Yayıncılık.
- Lull, J. (2000) *Popüler Müzik ve İletişim*. Çev: Turgut İbلاغ. İstanbul: Çiviyazıları
- Mimaroglu, İ. (1990) *Müzik Tarihi İstanbul*: Varlık Yayınları

- Özbek, M. (2003) *Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski İstanbul: İletişim* Yayıncılık
- Özer, Y.. (2003) Popüler Müzik İncelemesinde Etnografi. *Popüler Müzik Araştırmaları Derneği Dergisi Cilt 1 Sayı 1* 37-49.
- Özkan, S.B. ve Dönmez, B.M (2014). Türkiye’de Gitar Pratiklerinde Anadolu Müziksel Öğelerinin Kullanılması Süreci Üzerine Sosyo-Kültürel Bir Araştırma. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*.5(17), s.150.
- Özmenteş, S. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Evdeki Müziksel Ortamları, Müzik Dersine Yönelik Tutumları ve Kişisel Değişkenleri Arasındaki İlişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), s.53-67
- Öztuna, Y. (2000) *Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayıncılığı
- Pelikoğlu, M.C. (2012). *Geleneksel Türk Halk Müziği Eserlerinin Makamsal Açıdan Adlandırılması*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Rea, L. M., & Parker, R. A. (1992). *Designing and conducting survey research*. San
- Say, A. (2007). Müzik yazıları. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, Ahmet (2000) *Müzik Tarihi* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Say, Ahmet (2002) *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Say, Ahmet (2005) *Müzik Ansiklopedisi Cilt 2-3* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları s.66
- Sezer, F. (2013). Psikolojik İyi Olma Durumu Üzerine Etkili Faktörler. *NWSA*, 8(4), s.489-504.
- Sezer, F. (2013). Psikolojik İyi Olma Durumu Üzerine Etkili Faktörler. *NWSA*, 8(4), s.489-504.
- Solmaz, P.B. (2009). *Popüler Kültürün Müzik Eğitimi’ne Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme*. Sekizinci Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda Sunulmuş Bildiri, 23-25 Eylül Samsun.
- Soysal, F. (2012). Erken Çocukluk Dönemi Müzik Eğitimi. *International Journal of Social Sciences Studies*, 5(3), s. 191-208.
- Şenel, O. (2013). *Müzik Algısı, Müzik Tercihi ve Sosyal Kimlik Bağlamında Müzikte Önyargı ve Kalıp Yargı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi/Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

- Taşal, B. ve Vural, F. (2011). Şarkı Sözlerinde Şiddet Ögesi: Aksaray İli İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri ile Yapılan Bir Çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25, s.252-259.
- Tufan, Ş.. (2011) *Geliştirilen Duygusal Zeka Eğitimi Programının Ortaöğretim Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeylerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar- İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Adalet Matbaası.
- Uçan, A.(2000) *Geçmişten Günümüze, Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü* Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Ulutürk, N. (2008). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Yazıcı, T. (2015) Mesleki Müzik Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerinin Müzik Tercihleri ve Beğenileri Üzerine Nicel Bir Araştırma. *Turkish Journal of Arts and Social Sciences*, Volume (1), Number (1).
- Yurga, C. (2002). *Türkiye’de Popüler Müzikler*. Ankara:Pegem AkademiYayıncılık.
- Yurga, C. (2010) *20. YY da Türkiye’de Popüler Müzikler* Ankara: Pegem Yayıncılık s. 312
- Yücel, H. (2011) *Türk Halk Müziği Üzerine Bir İnceleme*. Akademik Bakış Dergisi İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi Türk Dünyası Kırgız-Türk Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Celalabat, Kırgızistan

EK-1. ANKET

Sevgili Öğrenciler,

Bu araştırmada, lise öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinlediği müzik türleri incelenecektir. Ankette sizden istenilecek bilgiler bu araştırmada kullanılacak, yanıtlarınızı araştırmacıdan başka kimse görmeyecektir. Soruları dikkatlice okuyup, samimi cevaplar vermeniz, araştırmanın amacına ulaşması bakımından son derece önemlidir. Soruları, size biraz önce verilen ön bilgilendirmeyi göz önüne alarak yapınız. Cevaplama esnasında aklınıza takılan her konuyu uygulayıcı öğretmene sorabilirsiniz. Sizden istenen, her soruda yer alan konu ile ilgili kendiniz için en uygun cevabı vererek soruları yanıtlamanızdır. Katkılarınız için teşekkürler.

M. Cem Yurga
Y.L. Öğrencisi

Yrd. Doç. Dr. Engin Gürpınar
Akademisyen

Yrd. Doç. Dr. Onur Zahal
Akademisyen

BÖLÜM-1 Kişisel Bilgiler

Cinsiyet:

Yaş:

Doğum Yeri:

Okul sınıf düzeyi : 9 () 10 () 11 () 12 ()

BÖLÜM-2 Duygu Durumları, Müzik Dinleme Alışkanlıkları, Müzik Türleri İle İlgili Sorular

1. Müzik dinlemeyi sever misiniz?

a) Çok Severim b) Severim c) Kısmen d) Sevmem e) Hiç Sevmem

2. Ne sıklıkla müzik dinlersiniz?

a) her gün b) haftada birkaç kez c) haftada bir
d) ayda bir kaç kez e) hiç dinlemem

3. Okulda gördüğün müzik dersi dışında herhangi bir müzik eğitimi alıyor musunuz?

a) Evet b) Hayır

4. Müziği en çok hangi araç veya yolla müzik dinlersiniz?

a) Bilgisayar b) MP3 Çalar c) TV
d) Telefon e) Radyo

5. En çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (**En fazla üç seçenek işaretleyebilirsiniz**)

a) Türk Halk Müziği	e) Yabancı Pop-Rock	ı) Klasik Batı Müziği
b) Türk Sanat Müziği	f) Türk Rap-Hip-Hop	i) Protest
c) Arabesk-Fantezi M.	g) Yabancı Rap-Hip-Hop	
d) Türkçe Pop-Rock	h) Dini Müzik	

6. En çok hangi duygu durumunda müzik dinlersiniz? (**Yalnızca bir tane işaretleyiniz**)

sevgi\aşk ()	eğlence\mutluluk ()	şaşkınlık ()
üzüntü ()	korku ()	öfke ()

7. En çok hangi seslendiriciyi dinlersiniz? (**Birden çok kişi ya da grubu yazabilirsiniz**)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Yoğun olarak sevgi\aşk duygusunu yaşadığınızda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (**En fazla üç seçenek işaretleyebilirsiniz**)

a) Türk Halk Müziği	e) Yabancı Pop-Rock	ı) Klasik Batı Müziği
b) Türk Sanat Müziği	f) Türk Rap-Hip-Hop	i) Protest
c) Arabesk-Fantezi M.	g) Yabancı Rap-Hip-Hop	
d) Türkçe Pop-Rock	h) Dini Müzik	

9. Yoğun olarak eğlence\mutluluk duygusunu yaşadığınızda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (*En fazla üç seçenek işaretleyebilirsiniz*)

a) Türk Halk Müziği	e) Yabancı Pop-Rock	ı) Klasik Batı Müziği
b) Türk Sanat Müziği	f) Türk Rap-Hip-Hop	i) Protest
c) Arabesk-Fantezi M.	g) Yabancı Rap-Hip-Hop	
d) Türkçe Pop-Rock	h) Dini Müzik	

10. Şaşkınlık anlarında veya şaşkınlık yaşadığınızda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (*En fazla üç seçenek işaretleyebilirsiniz*)

a) Türk Halk Müziği	e) Yabancı Pop-Rock	ı) Klasik Batı Müziği
b) Türk Sanat Müziği	f) Türk Rap-Hip-Hop	i) Protest
c) Arabesk-Fantezi M.	g) Yabancı Rap-Hip-Hop	
d) Türkçe Pop-Rock	h) Dini Müzik	

11. Yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadığınız durumlarda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (*En fazla üç seçenek işaretleyebilirsiniz*)

a) Türk Halk Müziği	e) Yabancı Pop-Rock	ı) Klasik Batı Müziği
b) Türk Sanat Müziği	f) Türk Rap-Hip-Hop	i) Protest
c) Arabesk-Fantezi M.	g) Yabancı Rap-Hip-Hop	
d) Türkçe Pop-Rock	h) Dini Müzik	

12. Yoğun olarak korku duygusunu yaşadığınız durumlarda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (*En fazla üç seçenek işaretleyebilirsiniz*)

a) Türk Halk Müziği	e) Yabancı Pop-Rock	ı) Klasik Batı Müziği
b) Türk Sanat Müziği	f) Türk Rap-Hip-Hop	i) Protest
c) Arabesk-Fantezi M.	g) Yabancı Rap-Hip-Hop	
d) Türkçe Pop-Rock	h) Dini Müzik	

13. Öfkeli anlarınızda ve öfke yaşadığınız durumlarda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (*En fazla üç seçenek işaretleyebilirsiniz*)

a) Türk Halk Müziği	e) Yabancı Pop-Rock	ı) Klasik Batı Müziği
b) Türk Sanat Müziği	f) Türk Rap-Hip-Hop	i) Protest
c) Arabesk-Fantezi M.	g) Yabancı Rap-Hip-Hop	
d) Türkçe Pop-Rock	h) Dini Müzik	

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİNİN
DUYGU DURUMLARINA GÖRE İNCELENMESİ

ORIJINALLIK RAPORU

%15

BENZERLİK ENDEKSİ

%14

İNTERNET
KAYNAKLARI

%4

YAYINLAR

%5

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

www.jasstudies.com

İnternet Kaynağı

%5

2

tr.scribd.com

İnternet Kaynağı

%1

3

www.researchgate.net

İnternet Kaynağı

%1

4

dergipark.ulakbim.gov.tr

İnternet Kaynağı

%1

5

www.idildergisi.com

İnternet Kaynağı

%1

6

docplayer.biz.tr

İnternet Kaynağı

%1

7

acikerisim.deu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

8

Submitted to Gaziosmanpasa Universitesi

Öğrenci Ödevi

<%1

9

openaccess.inonu.edu.tr:8080

İnternet Kaynağı

<%1

10	ÖGEL, Kültegin, ERMAĞAN, Eda, EKE, Ceyda Y. and TANER, Sevil. "Madde deneyen ve denemeyen ergenlerde sosyal aktivitelere kalıtım: İstanbul örnekleme", Özel Bağımlılık Sağlık Hiz. Ltd. Şti., 2007. Yayın	<%1
11	dosya.marmara.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
12	78.138.97.110 İnternet Kaynağı	<%1
13	Submitted to Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1
14	www.palgrave.com İnternet Kaynağı	<%1
15	Submitted to TechKnowledge Turkey Öğrenci Ödevi	<%1
16	academicjournals.org İnternet Kaynağı	<%1
17	www.jret.org İnternet Kaynağı	<%1
18	www.efdergi.hacettepe.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
19	akademikbakis.org İnternet Kaynağı	<%1
20	Submitted to Beykent Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1

21	www.gefad.gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
22	psbd.pau.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
23	sinefilmanifesto.blogspot.com İnternet Kaynağı	<%1
24	ÇİFTÇİ, Ersan. "Popüler kültür, popüler müzik ve müzik eğitimi", TUBITAK, 2010. Yayın	<%1
25	www.scribd.com İnternet Kaynağı	<%1
26	www.newwsa.com İnternet Kaynağı	<%1
27	Submitted to Düzce Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1
28	kutup.dicle.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
29	www.ijoess.com İnternet Kaynağı	<%1
30	mevzuat.mersin.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
31	www.acarindex.com İnternet Kaynağı	<%1
32	sbb.baskent.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1

33	Submitted to Bahcesehir University Öğrenci Ödevi	<% 1
34	egitim.akdeniz.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
35	mybisgen.blogcu.com İnternet Kaynağı	<% 1
36	turkoloji.cu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
37	ismailkurag.blogspot.com İnternet Kaynağı	<% 1
38	www.turkcede.org İnternet Kaynağı	<% 1
39	www.iosrjournals.org İnternet Kaynağı	<% 1
40	www.academia.edu İnternet Kaynağı	<% 1
41	www.gclog.com İnternet Kaynağı	<% 1
42	www.arastirmax.com İnternet Kaynağı	<% 1
43	asbu.academia.edu İnternet Kaynağı	<% 1
44	egitimvebilim.ted.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1

45	İnternet Kaynağı	<%1
46	www.uhmadergisi.com İnternet Kaynağı	<%1
47	efdergi.inonu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
48	www.asosjournal.com İnternet Kaynağı	<%1
49	www.konservatuvar.ege.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
50	TAŞAL, Burcu and VURAL, Feyzan. "Şarkı sözlerinde şiddet ögesi: Aksaray ili ilköğretim ikinci kademe öğrencileriyle yapılan bir çalışma", TUBITAK, 2011. Yayın	<%1
51	Uyan, Zeynep Deniz. "ÖZENGEN MÜZİK EĞİTİMİ ALMA DURUMU İLE OKULA YÖNELİK TUTUM ARASINDAKİ İLİŞKİLER", e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA), 2013. Yayın	<%1
52	Submitted to European University of Lefke Öğrenci Ödevi	<%1
53	www.phpderslerim.com İnternet Kaynağı	<%1
54	dergi.cumhuriyet.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1

55	humanitiesweb.org İnternet Kaynağı	<%1
56	Submitted to Akdeniz University Öğrenci Ödevi	<%1
57	akbis.adu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
58	Submitted to Inonu University Öğrenci Ödevi	<%1
59	ŞAHİN, Halil İbrahim. "ÂŞIKLIK GELENEĞİNDE SÜMMÂNÎ TESİRİ", Journal of World of Turks / Zeitschrift für die Welt der Türken, 2016. Yayın	<%1
60	Huseyin Yilmaz, Ulku Sevim Sen. "ANALYSIS ON POPULARITY STATUS OF GUITAR", Idil Journal of Art and Language, 2016 Yayın	<%1
61	www.ayk.gov.tr İnternet Kaynağı	<%1
62	yarbis.yildiz.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
63	www.ozcanpalavan.com İnternet Kaynağı	<%1
64	dergisosyalbil.selcuk.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1

65

İnternet Kaynağı

<%1

66

www.iconte.org

İnternet Kaynağı

<%1

67

swo.pwn.pl

İnternet Kaynağı

<%1

68

bayrakyayincilik.com

İnternet Kaynağı

<%1

69

turkcearastirmalari.gazi.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

70

acikarsiv.ankara.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

71

www.haberturka.com

İnternet Kaynağı

<%1

72

Kılınçer, Özlem and Uygun, Mehtap Aydın.
"MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PİYANO
DERSİNDE ÖĞRENME STRATEJİLERİNİ
KULLANMA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ",
e-Journal of New World Sciences Academy
(NWSA), 2013.

Yayın

<%1

73

earsiv.atauni.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

74

ejercongress.org

İnternet Kaynağı

<%1

75

Submitted to Baskent University

76

www.napoliteatrofestival.it

İnternet Kaynağı

<%1

77

astronautapinguim.blogspot.com.br

İnternet Kaynağı

<%1

78

ZORTUK, Mahmut. "Cinsiyet Değişkeni Bağlamında Harcama Alt Grupları ve Gelir İlişkisi: Dumlupınar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama", Dumlupınar Üniversitesi, 2009.

Yayın

<%1

79

GÜVEN, Uğur Zeynep and ERGUR, Ali. "Dünyada ve Türkiye de Müzik Sosyolojisinin Yeri ve Gelişimi", İstanbul Üniversitesi, 2014.

Yayın

<%1

80

Arapgirlioğlu, Hasan. "MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖZEL YETENEK SINAVLARINA BAŞVURAN ADAYLARIN SOSYO-DEMOGRAFİK AÇIDAN BAŞARI DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ", e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA)/13063111, 20111001

Yayın

<%1